

Kallelse till Socialnämnden

Ordinarie ledamöter kallas till sammanträde med Socialnämnden, Torsdag den 15 april 2021, kl 09:00. Näset, Lindesbergs kommunhus

Ledamot som är förhindrad att delta, bör själv kalla sin personlige ersättare.

Mathz Eriksson

Rouzbeh Isa

Ordförande**Sekreterare****Ledamöter****Ersättare**

Elin Axelsson, v ordförande (S)

Ingela Larsson (S)

Bo Stenberg (S)

Libaan Mohamoud (S)

Ulla Lundqvist (S)

Vera Peci (S)

Tuula Marjeta (C)

Linda Palm (C)

Mathz Eriksson, ordförande (C)

Maria-Pia Karlsson (C)

Marie Lindh (V)

Annika Himmerfält (V)

Sven-Erik Larsson (M)

Bertil Jansson (M)

Monika Klockars (M)

Stina Sundling (L)

Margareta Andergard (KD)

Ingalill Lennartdotter (MP)

Björn Larsson (-)

Tom Persson (SD)

Jari Mehtäläinen (SD)

Fredrik Rosenbecker (SD)

Föredragningslista

Nr.	Ärende	Dnr
	Val av justerare	
	Beslutsärenden	
1.	Godkänna deltagande på distans	
2.	Mål och budget år 2021 - 2023 socialnämnden	SN 2020/128
3.	Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer Stärkt äldreomsorg - statsbidrag	SN 2021/45
4.	Sommarkollo - läger - funktionsstöd LSS	SN 2019/118
5.	Externa placeringar mars 2021	SN 2020/106
6.	Uppföljning Granskning utredning av barn och unga enligt Socialtjänstlagen	SN 2020/96
7.	Månadsuppföljning Socialnämnd mars 2021	SN 2021/50
8.	revidering av Riktlinje för handläggning av försörjningsstöd	SN 2021/32
9.	Riktlinje för avvikelshantering	SN 2021/41
10.	Riktlinje lex Sarah	SN 2021/42
11.	Riktlinje för ledningssystem	SN 2021/43
12.	Information från verksamheten om funktionsstöd 18 mars 2021.	SN 2021/25
13.	Information från verksamheten 2021-03-18	SN 2021/25

14. Information från ordförande 2021-03-18

15. **Delegationsärenden**

16. **Meddelanden**

17. **Informationsärenden**

18. **Övriga frågor**

2021-03-16

Dnr 2020/128

Socialförvaltningen
Sara Andersson
0581-810 16
Sara.andersson1@lindesberg.se

Socialnämnden

Effektiviseringar 2021

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Att fördela reduktion av ramen med 3,9 Mnkr inom någon eller några av verksamheterna dagvård rehab, dagvård demens, stödboende öppenvård och administration.
- Att ge förvaltningen i uppdrag att utreda de åtgärder som Förvaltningen bedömer kunna ge positiva ekonomiska effekter på lång sikt.

Ärendebeskrivning

Inför budget 2021 och verksamhetsplan 2022-2023 beslutade Kommunstyrelsen att reducera Socialnämndens budgetram med 3,9 Mnkr för 2021 i effektiviseringar. För att uppnå en budget i balans 2021 behöver Socialnämnden fatta beslut om reduktioner eller effektiviseringar för motsvarande belopp.

Förvaltningen har sett över både de lagtvingande verksamheterna och de icke lagtvingande verksamheterna i syftet att se var det är möjligt att ändra arbetssätt eller utbud samt om det finns verksamheter som helt kan avvecklas. Förvaltningen har även beräknat den förväntade effekten för innevarande år för respektive förslag. De åtgärder som innebär personal behöver sägas upp eller omplaceras behöver förhandlas med fackliga organisationer och hyresavtal behöver i vissa fall sägas upp vilket innebär att besparingen inte ger effekt förrän om cirka nio månader.

De verksamheter förvaltningen föreslår nämnden att fördela reduktionen för 2021 på är:

- Dagvård rehab.
Alternativ 1: Nedläggning av hela verksamheten 4,2 Mnkr. Effekt beräknas först efter 9 månader på grund av uppsägningstider och hyresavtal. Eventuellt kan tidigare effekt uppnås om en del av personalen kan fördelas ut i annan verksamhet.

Alternativ 2: Nedläggning av verksamheterna i Storå, Frövi och Fellingsbro. Verksamheten i Lindesberg behålls. Två tjänster tas bort 1 Mnkr. Kan ge effekt under innevarande år om personalen kan arbeta i annan verksamhet.

- Dagvård demens. Nedläggning av hela verksamheten 1,4 Mnkr. Kan ge effekt under innevarande år om personalen kan arbeta i annan verksamhet.
- Boendeansvarig till stödboende öppenvård vuxen. En tjänst 0,6 Mnkr. Kan ge helårseffekt utifrån att tjänsten är ny och ännu inte tillsatt.
- Övrig budget på administrationen. Reducering 0,6 Mnkr. Kan ge helårseffekt utifrån att budgeten ännu inte använts.

Utöver ovan nämnda åtgärder föreslår förvaltningen nämnden att utreda sådana åtgärder som skulle kunna ge positiva ekonomiska effekter på lång sikt. De verksamheter förvaltningen förelår utreda vidare i ett längre perspektiv är:

- Matlådor inom hemtjänsten.
- Översyn av LSS-verksamheten.
- Översyn av hemtjänstens arbetssätt.
- Mellanboende enligt SoL.
- Rintlinjerna för biståndsbedömning.
- Fältassistenser.

Förvaltningen ser ett behov att utreda långsiktigt för att på så vis kunna identifiera effektiva arbetssätt. Kortsiktiga berparingar på förebyggande verksamheter riskerar att orsaka merkostnader inom några år och mer lidande för de enskilda. Den demografiska utvecklingen vi står inför innebär även att nya arbetssätt och prioriteringar kommer att vara viktiga för att kunna tillhandahålla välfärd.

Konsekvenser

Konsekvenserna för respektive verksamhet finns beskrivna i bilagan "Risk och konsekvensbeskrivningar".

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Sara Andersson
Ekonom

Bilagor:

Konsekvensbeskrivningar

För kännedom:

Förvaltningschef
Verksamhetschef
Ekonom

Individ o familj

Tjänst inom individ o familj

Under 2019 fanns utrymme att prioritera om inom budgetramen för familjehem motsvarande en tjänst. Inom försörjningsstöd behövdes det personalresurs inför införande av Mina sidor och andra förändringar.

Under 2021 är denna del av budgetramen motsvarande en tjänst planerad att finnas som tillgänglig för att komma igång med ett stödboende kopplat till öppenvården. För att möjliggöra ett fungerande stödboende behöver det finnas boendeansvariga som också ingår i behandlingsarbete inom öppenvården

Boendeansvarig 600 tusen kr

Konsekvenser

Det är höga externa behandlingarkostnader inom vuxen och enheten kan se att utfallet av behandlingen inte alltid blir optimalt för den enskilda. Flera av klienterna är bostadslösa eller har ett boende som inte är optimalt för behandlingsutfallet. Oavsett behandlingsplanering för den enskilde klienten så ser verksamheten att flera av de placeringar som sker idag skulle kunna ge ett bättre utfall i öppenvårdsbehandlingen om det fanns ett stödboende som kunde ingå i behandling.

Ett stödboende kommer kunna korta ner externa placeringar. Vi kommer även framåt behöva inleda vissa placeringar externt men genom ett stödboende på hemmaplan ger klienten möjlighet att fortsätta behandlingen. Forskningen är enad i att lyckosamma behandlingar tar tid och boende delen är avgörande. Stödboendet kommer och kunna generera att vi ett tidigare skede kan erbjuda en komplett behandling

Risk och konsekvensanalys nedläggning av dagrehabilitering och träffpunkt/social rehabilitering

Dagrehabilitering/hemrehab

Kommunen skall enligt lagen erbjuda rehabilitering till personer med funktionsnedsättningar och förebygga ohälsa. Dagrehabverksamheterna arbetar enligt hälso- och sjukvårdslagen och skall arbeta rehabiliterande och hälsofrämjande.

Insatserna som utförs leder till samhällsekonomiska vinster. Minskade omvårdnadsinsatser över tid är en aspekt. I ett fall har en rullstolsburen person genom rehabilitering lyckats bli gångare med rollator, blivit självständig kring sin personliga hygien samt kunnat börja laga en del mat själv. I ett annat exempel så har rehabiliteringen bidragit till att hemtjänsten inte behövt vara dubbelbemannade vid sina besök längre vilket spar resurser.

Primärt utförs kommunens rehabilitering på våra dagrehabverksamheter. Där finns anpassade lokaler, redskap och möjligheter att arbeta med människor i grupp istället för enskilt. Detta ökar möjligheten att nå fler. Vi utför ca 2500 rehabiliteringstillfällen per år i grupp och enskilt. Tillsammans med varje individ skrivs en dagrehabplan där man kommer överens om den individuella målsättningen. Den används som utgångspunkt när träningsupplägget planeras. Idag finns det 6 heltidsanställda, varav 3 legitimerade arbetsterapeuter och 3 rehabassistenter anställda inom verksamheten. De har lång erfarenhet inom specifik rehabilitering. Tack vare att det är få personer som arbetar i verksamheten är det stor kontinuitet för individerna. Man når hela kommunen eftersom verksamheten finns på 4 platser Storå, centrala Lindesberg, Frövi och Fellingsbro. Detta är av stor vikt för den patientgrupp som finns inom verksamheten, då långa resor tar mycket kraft och man klarar då inte att träna. Det är kostnadseffektivt att bedriva gruppverksamhet, då flera personer tränar tillsammans med få personal, dessutom så blir det en social vinst i form av gemenskap mellan gruppdeltagarna. Verksamheten är flexibel och ändrar gruppernas inriktning utifrån behov som t ex specifika diagnosgrupper om behov av det uppstår.

Vid behov sker även träningen i hemmet då man specifikt behöver träna sina vardagsaktiviteter i den egna miljön.

Under pandemin så har personalen på dagrehab/träffpunkt fått anpassa varje enhet utifrån behov. Pandemin har gjort att de får tänja extra på gränserna för att nå så många som möjligt. Beroende på olika behov och förutsättningar har det sett olika ut i Fellingsbro, Frövi, Lindesberg och Storå.

Eftersom de under längre perioder inte kunnat arbeta med gruppverksamhet har individuell träning på dagrehab och hemrehab varit arbetssättet. Träning utomhus har erbjudits under sommaren. De som inte velat träna på grund av rädsla för Covid har haft telefonkontakt med vid flertal tillfällen.

Balansgrupp

Utifrån socialstyrelsens rekommendationer arbetar dagrehabverksamheten med balansgrupper. Målet är att förbättra balans i stående aktiviteter och att förebygga fall, vilket givit gott resultat. Bedömning av balansförmågan utförs vid inskrivning via balanstest och självskattning samt vid träningsperiodens slut. Innefattar flera träningsstillfällen och även information samt gruppdiskussion. Många deltagare visar på förbättrade resultat vilket medför förbättrad balans, ökad benstyrka och förbättrad aktivitetsförmåga som ökar självständighet i vardagen och där med livskvaliteten.

Förebyggande och Hälsofrämjande

Socialtjänstlagen säger att kommunen skall arbeta med uppsökande verksamhet för att främja goda levnadsförhållanden.

Dagrehabverksamheterna arbetar med att varje år ta kontakt med de som fyller 80 år. Ca 200 personer får varje år information gällande kommunens utbud kring stöd och service samt möjlighet till ett förebyggande hembesök. Senormässor anordnas på flera orter i kommunen där vi delger kommuninnevånarna information bla om hur den kommunala rehabiliteringsverksamheten ser ut. Där är dagrehabverksamheten en drivande länk.

Träffpunkt/social rehabilitering

Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Dagrehab gör detta genom den sociala rehabilitering som finns i form av våra träffpunktsverksamheter. Där erbjuds gemenskap i en trygg/kravlös/familjär miljö och bedrivs på en professionell nivå där personalen har tystnadsplikt och kunskap inom hälso-/sjukvård och rehabilitering. Samtal varvas med aktiviteter av olika slag som skall främja fysisk aktivitet, psykisk och social stimulans. Här ges personer möjlighet att delta i sociala sammanhang flera gånger i veckan. Vilket ökar meningsfullheten, livsglädjen och välbefinnandet. Det är viktigt att bli sedd/lyssnad på/känna grupptillhörighet. Det ger ett ökat engagemang och kamratskap och utökar det sociala nätverket runt personerna.

Många har svårt för att delta i andra verksamheter i samhället eftersom de har behov av stöd och hjälp med förflyttningar, toabesök, medicintider m,m. på träffpunkt kan man få hjälp med detta.

De har med all säkerhet inte uppsökt träningsmöjligheter ute i samhället eftersom den fysiska och psykiska miljön kan vara ett stort hinder och många är i behov av hjälp och stöd för att kunna klara av att träna.

Träffpunkten kan också vara en förlängning efter avslutad träningsperiod på dagrehab. Där får man fortsatt möjlighet till fysisk aktivitet och social samvaro. Det kan även vara omvänt att vissa personer som kommer till träffpunkten uttrycker behov av träning. Eftersom det är samma personal och att vi använder oss av samma lokaler känns det inte skrämmande för dem att ta upp behovet. De har med all säkerhet inte uppsökt träningsmöjligheter ute i samhället. Det är enkelt för dagrehabpersonalen att lotsa personerna mellan våra verksamheter. Detta leder till att bibehålla eller utöka självständigheten för individen.

Utifrån pandemin har vi inte klarat att hålla det Coronasäkert eftersom det är en öppen verksamhet. Till en början begränsades därför antalet utifrån lokalens storlek. När vi inte kunde fortsätta med gruppverksamhet har de hållit kontakt genom sociala telefonsamtal. De som berättade att de mådde dåligt på grund av isolering till följd av pandemin erbjöds promenader några tackade ja och andra vågade sig inte ut ur bostaden. Träffar utomhus har erbjudits med olika innehåll beroende på utomhusmiljön. Kontakt har också hållits genom brev med lägesinformation. Alla har framfört att de är tacksamma för att vi håller kontakten. Det har varit extra betydelsefullt under denna pandemi.

Konsekvenser

Möjligheten att utföra uppdraget enligt Hälso- och sjukvårdslagen kommer att minska markant om dagrehabverksamheten tas bort.

Medelåldern på landets innevånare ökar och vikten av att bibehålla aktivitetsförmågan så högt upp i åldern som möjligt är viktigt både ur en fysisk/psykisk och social aspekt visar all forskning, men även ur en ekonomisk aspekt.

Kvaliteten rörande kommunens ansvar att ge rehabiliterande insatser skulle markant minska och uppdraget bli mycket svårare att utföra om verksamheten försvann. De som berörs är de enskilda individer som har behov av snabb strukturerad professionell rehabilitering, de som drabbats av en allvarlig sjukdom, försämring pga. inaktivitet, isolering eller psykisk ohälsa. De 2500 rehabiliteringstillfällen som utförs skulle då försvinna och de personerna skulle då säkert behöva fler hemtjänsttimmar, mer hjälpmedel, bostadsanpassningar, fler boendeplatser, korttidsplatser och växelvård.

Målgruppen som dagrehabverksamheterna vänder sig till har svårt att tillgodogöra sig andra träningsmöjligheter som erbjuds i samhället. Den enskilda kräver ofta en handgriplig hjälp kring sin träning och en anpassad utrustning och miljö för att kunna utföra den. En nedläggning av dagrehabverksamheten slår hårdast mot de som har minst möjlighet att hitta andra möjligheter för sin rehabilitering. Risker ökar för fysisk och psykisk ohälsa som i sin tur kan leda till isolering, behov av ökade hemtjänstinsatser och behov av vård och omsorgsboende tidigare än nödvändigt.

En bruten vårdkedja är risken eftersom det blir mindre möjligheter att samarbeta med regionen utifrån en samordning med individen i centrum.

Om de ca 4500 träffpunktsbesök per år skulle försvinna, så kommer de personerna att belasta kommunen inom andra verksamheter som t.ex stor ökning av hemtjänstinsatser som social samvaro.

Förebyggande hembesök är ett uppdrag som skulle försvåras om denna verksamhet upphörde.

Att ta bort dagrehabverksamheten minskar möjligheten att arbeta enligt det som lagen säger rörande att förebygga ohälsa. Ett exempel rör en person som tillbringade större delen av livet i sängen, helt inaktiv. Men genom fasta rutiner och de sociala kontakter och stimulans som träffpunkten erbjöd så har personen nu en fungerande vardag med livskvalitet. Verksamheten kan på detta sätt minska behovet av hemtjänst eller skjuta behovet av hemtjänst eller vård-/omsorgsboende på framtiden.

Ett mycket gott arbete med att arbeta förebyggande kring ohälsa för att på sikt öka självständighet och livskvalitet för de enskilda och minska kostnader för kommunen går om intet om verksamheten försvinner.

Lindesbergs kommuns egen Vision 2025: I takt med att befolkningen blir äldre är det viktigt att främja en positiv hälsoutveckling för att möjliggöra ett självständigt liv högt upp i åldrarna. Utifrån visionen så blir det svårt att nå den om man beslutar att lägga ned dagrehab verksamhet.

Värdegrunden säger att personer ska uppleva meningsfullhet, den säger att kommunen ska uppmuntra till deltagande i dagverksamheter som träffpunkterna. För många är meningsfullhet och livskvalité att kunna ta sig utanför dörren och att ta sig till träffpunkterna eller sin rehabilitering för att få delta i sociala sammanhang och bibehålla sitt sociala nätverk.

Att ta bort dagrehabverksamheten är att ta bort en viktig samlingspunkt för rehabilitering och social samvaro i en gynnsam miljö. Det skulle minska möjligheten för våra äldre att bibehålla sin fysiska och psykiska funktion, sina sociala nätverk, bibehålla livskvalité.

Vi lever även fortsättningsvis med en ovisshet inför framtiden när det gäller covid. Att anpassa verksamheten utifrån patienternas/gästernas behov har verksamheten alltid gjort. Men detta ger oss många flera faktorer att ta hänsyn till. Behovet av fysisk och psykisk stimulans och socialsamvaro har ökat stort under det senaste året. Därför kan denna verksamhet göra stor nytta för många i samhället som tappat förmågor under den isolerade tiden. De som drabbats hårdast under pandemin är de personer som befinner sig inom våra verksamheter. De behöver ett socialt sammanhang och stöd för att få livsglädjen tillbaka. Det finns ingen annan verksamhet som har den direkta kontakten till dessa personer. Om dagrehab/träffpunkt läggs ner drabbas den mest utsatta gruppen ytterligare hårt i pandemitider.

Risk och konsekvensanalys nedläggning delar av dagrehabilitering och träffpunkt/social rehabilitering

Om man minskar resurserna till 3 arbetsterapeuter och 1 rehabassistent. Förlägger mycket av träningen till Lindesberg, där det är mest optimala förhållanden, med bra lokaler. Då kan vi erbjuda fortsatt träning på alla orter utifrån behov. Sen ser vi vikt av att prioritera dagrehab framför Träffpunkt, och att istället erbjuda social dagvård till de med störst behov av social samvaro.

Konsekvenser av detta skulle bli att vi inte kan ta emot lika många patienter för rehabilitering, de skulle få vänta längre tid innan vi kan starta upp. Om vi inte prioriterar Träffpunkt så är det många som skulle må sämre utan dessa sociala träffar.

Risk och konsekvensanalys nedläggning av demensdagverksamheten

Demensdagverksamheten

Ny forskning visar att cirka 130 000–150 000 personer har demenssjukdom i Sverige i dag. När det gäller antal nyinsjuknande saknas motsvarande forskning, men skattningar pekar på att antalet som nyinsjuknar per år är 20 000-25 000 personer. Antalet personer med demenssjukdom förväntas öka kraftigt efter 2020 när det stora antalet personer som föddes på 1940-talet uppnår hög ålder.

Dagverksamheten är anpassad till sjukdomen och bidrar till social samvaro, struktur och innehåll under dagen. Syftet med dagverksamhet är även att ge personer med demenssjukdom möjlighet att bo kvar i sitt hem och att samtidigt förbättra de anhörigas situation. Rekommendationen är att socialtjänsten bör erbjuda dagverksamhet anpassad för personer med mild och måttlig demenssjukdom. En panel av experter med kunskap om och erfarenhet av dagverksamhet har i konsensus bedömt att dagverksamhet bidrar till att förbättra livskvaliteten, funktionsnivån och funktionsförmågan samt minskar vårdkonsumtionen jämfört med om personen inte deltagit i verksamheten.

Personalen i dagverksamheter arbetar med ett personcentrerat förhållningssätt och ett rehabiliterande arbetssätt. Dagverksamhet är en mångfacetterad verksamhet.

Demensdagverksamheten är till för de som bor i ordinärt boende och har en demensdiagnos. Det behövs biståndsbeslut för att få komma till verksamheten, beviljas med stöd av 4 kap. 1 § SoL. Vi erbjuder att de får komma 1-3 ggr/vecka. Verksamheten erbjuder stimulans och även kognitiv och fysisk träning för att underlätta vardagen och bidra till en så god livskvalitet som möjligt i sjukdomens olika skeden.

Under pandemin har vi inte kunna erbjuda demensdagverksamhet, men vi har erbjudit att vi kommer hem till den enskilde och gjort någon aktivitet tillsammans i hemma miljö för att stimulera och för att anhöriga ska bli avlastade.

På demensdagverksamheten arbetar idag en arbetsterapeut och en undersköterska, 2 årsarbetare.

Konsekvenser

Utan dagverksamhetens aktiviteter förlorar personer med demenssjukdom möjlighet att känna meningsfullhet i vardagen och delaktighet i samhället. De har inte samma möjligheter för social samvaro i samhället pga sin nedsatta kognitiva förmåga. Som exempelvis har de inte möjlighet att delta i andra organiserade verksamheter så som pensionärsorganisationer och andar fritidsverksamheter. Utan demensdagverksamhetens insatser kommer efterfrågan till insatser från hemtjänsten öka exempelvis socialsamvaro, ledsagning.

Initiativ förmågan har försämrats och de demenssjuka behöver stöd för att kunna utföra aktiviteter som är meningsfulla och anpassade utifrån deras förmågor. Kunnig personal från dagverksamheten jobbar individ anpassat som lockar fram det positiva som finns kvar hos dagverksamhetens gäster. De går härifrån med leende och positiv känsla som kan hålla i sig en bra stund. Vilken i sin tur leder till ökad livskvalité. Bättre livskvalitet minskar risken till depression och andra negativa beteendemässiga symtom som demenssjukdom innebär.

Dagverksamhet bryter ensamheten som personer med demenssjukdom har. De träffar oftast bara sina slutkörda närstående som själva mår oftast psykisk dåligt pga ständig oro och ”förlusten” av sin livskamrat som den demenssjuke tidigare var. Behandling av psykisk ohälsa leder till ökade vårdkostnader på sikt.

Dagverksamhet är enda möjlighet för personer med demenssjukdom att delta i enklare fysiska aktiviteter. Det finns rekommendation från folkhälsomyndigheten att vara regelbundet fysiskt aktiva för att förebygga både fysisk och psykisk ohälsa. Utan förmåga att fortsatt vara fysiskt aktiv försämras exempelvis gångförmåga vilket leder till ökad fallrisk. Medföljande skador vid fall är en stor kostnad för kommunen i form av utskrivna hjälpmedel, ökad hemtjänst samt hemsjukvård.

Demenssjukdom medför oftast nedsatt aptit och svårighet med matintag. På dagverksamheten erbjuds möjlighet för trevlig och anpassad miljö samt sällskap vid matintag. Gäster som har haft problem med matlust visar sig att äta mycket bättre på dagverksamheten än hemma. Dåliga matvanor kan leda till nutrition brist och oönskad viktnedgång vilket i sin tur ökar risken för behov av vårdinsatser från kommunen.

Nära anhöriga är de som vårdar och stödjer personer med demenssjukdom i vardagliga aktiviteter. Utan dagverksamheten skulle dessa personer bli osynliga för samhället ända tills det blir en ohållbar situation hemma och helt plötsligt kan det finnas behov av kommunala insatser till två personer.

2021-03-16

Dnr 2021/45

Socialförvaltningen
Sara Andersson
0581-810 16
Sara.andersson1@lindesberg.se

Socialnämnden

Stärkt äldreomsorg – fördelning av statsbidrag

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Att fördela statsbidraget "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" enligt förvaltningens förslag.

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade inför budgetåret 2021 att införa ett statsbidrag om 4 Mdkr till kommunerna för att stärka äldreomsorgen och säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer. Fördelningen sker utifrån andelen invånare i kommunen som är över 70 år. Medlen får användas utifrån lokala behov i syfte att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten. Medlen ska förbrukas under 2021 och återrapportering ska göras. Om medlen inte använts till avsett ändamål eller inte förbrukats i sin helhet ska de betalas tillbaka.

I slutet av december 2021 fattar regeringen beslut om nästkommande år och medlen för 2022 betalas endast ut om regeringen beviljar det.

Exempel på utvecklingsområden kan enligt Socialstyrelsen vara:

- förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor
- arbete för personcentrerad vård och omsorg av personer med demenssjukdom
- förstärka eller utveckla lokala demensteam och samverkansteam på ledningsnivå i enlighet med det standardiserade insatsförloppet vid demenssjukdom
- aktiviteter som syftar till att motverka ensamhet bland äldre
- öka personalkontinuiteten
- förbättra samverkan mellan socialtjänst och den kommunala och regionala hälso- och sjukvården
- förebygga smittspridning av covid-19
- utveckla stöd till anhöriga och anhängvårdare
- utveckla informationssäkerheten
- investering i utveckling av välfärdsteknik inom äldreomsorgen

- övriga investeringar som syftar till att öka kvalitén i vården och omsorgen av äldre personer
- kostnader för kompetenshöjande insatser

Förvaltningen har gjort en översyn av verksamheterna inom Vård och omsorg gällande både att utveckla verksamheten samt att möta behoven.

Nedanstående lista visar förvaltningens förslag på fördelning av medlen som uppgår till 11 325 376 kr under år 2021.

1. Höjd nattbemanning på vissa Särskilda boende för att förbättra både arbetsmiljön och kvalitén för dem äldre. Nattbemanningen har varit på samma nivå en längre tid även fast flera avdelningar gjorts om till demensavdelningar. Beräknad kostnad 2,7 Mnkr.
2. Larmorganisation inom hemtjänsten för att möta behovet av installationer när tekniska lösningar är en del av verksamheten. Två heltider skulle ingå i organisationen och vara tillgänglig för hela hemtjänsten. Beräknad kostnad 1,0 Mnkr.
3. Systematiskt arbete med Covid-19. En heltid projektanställd under 2021 0,3 Mnkr.
4. Sjuksköterskeorganisationen. En utökning av den befintliga vikariebudgeten för att säkerställa att det finns vikarier och minska risken för beroende av bemanningsföretag, 1,2 Mnkr.
5. Projektpengar för att implemtera det nya arbetssättet med heltid som norm och verksamhetsanpassade scheman. Fördelas utifrån antalet årsarbetare till samtliga särskilda boenden, korttidsboende och hemtjänst, 4,7 Mnkr.
6. Dementsteam bestående av en sjuksköterska, en arbetsterapeut och en specialist undersköterska för att kunna bistå med expertkunskap inom hela Vård och omsorg, 0,5 Mnkr .
7. En deltidstjänst till bemaningsenheten för att kunna besvara verksamheternas behov av deras tjänster 0,3 Mnkr.
8. En projektanställd deltidstjänst för att implementera arbetssättet IBIC (individens behov i centrum) utifrån verkställarsidans perspektiv, 0,3 Mnkr
9. En projektanställd deltidstjänst för att kartlägga framtida behov och genomföra en översyn av verksamhetslokaler, 0,3 Mnkr
10. Skulle det bli pengar över kan de användas till materialkostnader kopplade till hygienrutinerna som införts med anledning av att förebygga smittspridningen av Covid-19.

Konsekvenser

Används inte alla medel eller om de används till fel ändamål riskerar förvaltningen återbetalning vilket belastar 2022 års budget.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Sara Andersson
Ekonom

Bilagor:

Anvisningar för statsbidraget

För kännedom:

Förvaltningschef
Verksamhetschef Vård och omsorg
Ekonom

Anvisningar för att rekvirera statsbidrag för 2021 till kommuner i syfte att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2021 fördela medel till landets kommuner för en äldreomsorgsatsning. Syftet med statsbidraget är att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer.

Bidragets storlek

Medlen omfattar totalt 3 998 500 000 kronor för 2021. I bilagan till regeringsbeslut 2020-12-22 nr I:14 framgår hur stort belopp som varje kommun kan rekvirera.

Vilka kan rekvirera medlen?

Samtliga kommuner.

Kan enskilda utförare få del av medlen?

Ja, om bidraget används inom verksamhetsområden där kommunen har avtal med fristående aktörer ska dessa ges möjlighet att ta del av bidraget.

Vad kan ni rekvirera medel för?

Medlen får användas utifrån lokala behov i syfte att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten. Exempel på utvecklingsområden kan vara:

- förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor
- arbete för personcentrerad vård och omsorg av personer med demenssjukdom
- motverka ensamhet bland äldre
- öka personalkontinuiteten
- förbättra samverkan mellan socialtjänst och den kommunala och regionala hälso- och sjukvården
- förebygga smittspridning av covid-19
- utveckla stöd till anhörigvårdare
- utveckla informationssäkerheten och väldfärdstekniken inom äldreomsorgen

När kan ni använda medlen?

Socialstyrelsen betalar ut medlen under 2021 och de kan användas till och med den 31 december 2021. Det är tillåtet att använda rekvirerade medel retroaktivt för verksamhet från och med den 1 januari 2021.

Hur får ni del av medlen?

För att kunna rekvirera statsbidrag i e-tjänsten måste kommunen först ha ett godkänt ombud. Via länken nedan kan du läsa om vad ett ombud är, vem som kan bli ombud och hur man gör för att ansöka om att bli ombud, det vill säga göra en ombudsansökan:

[Så här fungerar ombudsansökan](#)

Av fördelningsnyckeln i bilaga 1 framgår vilket belopp varje kommun kan rekvirera för 2021.

Rekvireringen ska ske senast den **1 november 2021** i Socialstyrelsen e-tjänst. Socialstyrelsen betalar ut medlen löpande efter att rekvisitionen har kommit in. Vi rekommenderar att varje kommun skapar ett separat konto för medlen för att enkelt kunna spåra alla transaktioner och underlätta redovisningen.

Vad gäller för återrapportering och återbetalning?

Varje kommun ska senast den 28 februari 2022 återrapportera hur medlen har använts. Socialstyrelsen skickar i slutet av bidragsåret ett webbaserat återrapporteringsformulär till den kontaktperson kommunen uppgav i samband med rekvisition av medel. Meddela Socialstyrelsen om kontaktuppgifterna ändras under bidragsåret.

Formuläret kommer till exempel att innehålla frågor om hur mycket medel kommunen har använt, till vilken eller vilka målgrupper, samt till vilken eller vilka verksamheter.

Medel som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med angivna villkor ska återbetalas till Socialstyrelsen. Ett sådant villkor är att återrapporteringen till Socialstyrelsen sker inom angiven tidsram. Socialstyrelsen fakturerar berörda bidragsmottagare.

Kontaktperson

Utredare: Frida Azadi
frida.azadi@socialstyrelsen.se
Telefon: 075-247 42 16

Uppföljning: Tina Stukan
tina.stukan@socialstyrelsen.se
Telefon: 075-247 46 49

Socialförvaltningen
Malin Spiik
Malin.Spiik@lindesberg.se

Socialnämnden (beredande)

Sommarkollo - läger - funktionsstöd LSS

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Att under fyra veckor anordna sommarkollo för ca 40 personer med funktionsnedsättning.
- Att förlägga sommarkollot vid Norslunds dagliga verksamhet
- Att erbjuda både personer som bor och inte bor på grupp-servicebostad möjlighet att delta. På grund av pandemin delas dessa grupper upp för att så långt som möjligt förhindra smittspridning.
- Att på grund av pandemin kommer det enbart att vara dagaktiviteter utan möjlighet till övernattnig.
- Deltagarna betalar för fika och lunch, självkostnadspris.
- Kostnaden för två personal finansieras av socialnämnden.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att åter utreda möjligheten till att anordna sommarkollo för personer inom funktionsstöds verksamhet.

Funktionsstöd anordnade under några år framgångsrikt sommarkollo och erhöll socialförvaltningen förbättringspris 2015.

2017 var sommarkollot med som en av de besparingsåtgärder nämnden antog och sommarkollot upphörde.

De år sommarkollot genomfördes så vara det förlagt på Fellingsbro folkhögskola, samarbetet med folkhögskolan fungerade mycket bra och lokalerna var väl anpassade för ändamålet

Exempel på aktiviteter som erbjöds under sommarkollot var sång, musik, målning, bad och andra utflykter.

Det fanns möjlighet att delta antingen under dagtid, eller med övernattnig för de som önskade det.

Kontakt har tagits med Fellingsbro folkhögskola för att utröna möjligheten till att åter anordna sommarkollot där. På grund av pandemin är de tvungna att tacka nej till att ta emot oss, men de hälsar att vi är mycket välkomna tillbaka ett annat år.

Arbetsgruppen har då funderat på vilka alternativ som kan vara aktuella, och kommit fram till att vi, under pandemin, skulle kunna använda oss av den dagliga verksamheten på Norslund, då övernattning ändå inte är aktuellt. Från Norslund kan vi bedriva sommarkollo med utflykter anpassade efter den målgrupp som är aktuell.

Vi föreslår att vi erbjuder 4 personer/dag möjlighet att delta i anpassade aktiviteter. Skulle ett helt gruppboende vara intresserade av att åka tillsammans, kan vi erbjuda en större grupp då det vanligtvis träffas tillsammans hemma.

För att kunna genomföra detta anställer vi 2 extra personal som kommer att planera och hålla i aktiviteterna.

Vi reserverar oss för de beslut som kommer gällande pandemin, men känner att det borde gå att genomföra sommarkollet på dessa villkor, samt att vaccinationerna nu är igång för denna grupp av personer samt personal som arbetar inom verksamheten.

Konsekvenser

- En kostnad av 80 000 kr finansieras av socialnämnden, denna kostnad består enbart i personalkostnader (inkl PO) på grund av pandemin. Befintlig personal kan även omorganiseras under dessa veckor.
- De enskilda får betala för fika och lunch, samt om det tillkommer några kostnader såsom inträdesavgifter om utflykter skulle vara möjliga.

Madde Gustafsson
Förvaltningschef

Malin Spiik
Handläggare

För åtgärd:

Ethel Andersson Enhetschef FS
Desireé Jansson Thunell Enhetschef FS
Malin Spiik .

För kännedom:

Inger Östberg Verksamhetschef FS

Individ och familj
Inger Österberg
0581-812 17
inger.osterberg@lindesberg.se

Socialnämnden (beredande)
Socialnämnden

Externa placeringar mars 2021

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Tacka för informationen och lägga den till handlingarna

Ärendebeskrivning

Socialnämnden gav förvaltningen i uppdrag den 17 september 2020 att redovisa verksamheternas externa placeringar månadsvis.

Förvaltningen redovisar externa placeringar för mars månad 2021.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Inger Österberg
Handläggare

Bilagor:

Externa placeringar mars 2021

Externa placeringar (Familjeenheten)

Person	Lagrum	Placeringsv erkställd	Placering avslutad	Period	Dygnskostnad	Ålder	Anledning till placering	Placeringsform	Planering	Ramavtal	Kommentar
ASC	SoL			Mar 2021	2 339kr	13-21	amfetamin och alkoholmissbruk samt avsaknad av familj och bostad lever vagabonderande.	familjehem vuxen	Att bibehålla ett drogfritt liv, skapa sig en tillvaro med sysselsättning och bostad.	Ja	
E.F	LVU §2			Mar 2021	4 200kr	13-21	missbruk, omsorgsbrist	HVB	Inom kort flytta till familjehem i egen regi	Ja	
A.A	LVU §2			Mar 2021	12 000kr	13-21	omsorgsbrist i hemmet	HVB	Under våren 2021 återflytt till hemmet med omfattande stöd till familjen	Ja	
V.A	LVU §2			Mar 2021	9 000kr	0-12	omsorgsbrist i hemmet	HVB	Under våren 2021 återflytt till hemmet med omfattande stöd till familjen	Ja	
M.A	LVU §3			Mar 2021	2 865kr	13-21	missbruk och kriminalitet	HVB	Utflytt under våren 2021	Ja	
E.B	LVU §3			Mar 2021	3 338kr	13-21	missbruk	HVB	Målet med vården är att E.B ska bli drogfri och få med sig verktyg för att förbli drogfri. Planering för hemflytt under våren 2021	Ja	
S.H	LVU §2			Mar 2021	5 057kr	13-21	omsorgsbrist och våld i hemmet samt eget beteende gällande bl.a riskbruk droger.	HVB	Efter avslutad utredning påbörja behandling på HVB för att skapa trygghet och stabilitet hos den unge.	Ja	
K,A,A	LVU			Mar	2 200kr	13-21	omsorgsbrist	HVB	Fortsatt boende i	Nej	

Pers on	Lagru m	Placeringv erkställd	Plac ering avslu tad	Period	Dygnsk ostnad	Ålder	Anlednin g till placering	Placerin gsform	Planering	Ramavt al	Komm entar
	§2			2021			rist		stödboende tills avslutad gymnasiesko la		
E.M.F	LVU §3			Mar 2021	6 300kr	13-21	missbruk och våldsamt beteende	HVB	Planerad behandling för att komma tillrätta med sitt destruktiva beteende. planering för avslut 20210429	Nej	
F.M + 3 barn	LVU §2			Mar 2021	9 000kr	0-12	omsorgsb rist och våld i hemmet	familjeh em jour	Invänta beslut från kammarrätt därefter placering av barnen i familjehem	Nej	
A.R	SoL			Mar 2021	1 780kr	13-21	skolsocial a problem, ostabilitet och osjälvstä ndighet	HVB	skapa en trygghet och stabil tillvaro för att klara eget boende.	Ja	
F.N	SoL			Mar 2021	2 905kr	13-21	missbruk och kriminalit et, ostabilitet i hemmet	HVB	placering i stödboende för att få varaktig drogfrihet och skapa möjligheter för eget boende.	Ja	
E.A	SoL			Jan 2021	2 190kr	22-	missbruk	HVB	få hjälp av bryta pågående missbruk för att därefter påbörja öppenvårdsb ehandling på hemmaplan. avslut 20210121	Ja	
I.M	SoL			Mar 2021	1 850kr	22-	långvarigt missbruk och våldsutsa tt	HVB	Klara att fortsätta drogfrihet och stöd i våldsutsatthe ten. därefter hem och ingå i öppenvården	Ja	
F.F	SoL			Mar 2021	2 050kr	22-	långvarigt missbruk och	HVB	placering efter avtjänat fängelsestraf	Ja	

Pers on	Lagru m	Placeringv erkställd	Plac ering avslu tad	Period	Dygnsk ostnad	Ålder	Anlednin g till placering	Placerin gsform	Planering	Ramavt al	Komm entar
							kriminalit et		f för upprätthållan de av drogfrihet och sedan vidare planering för eget boende. avbruten planering 20210308, återgång i missbruk och kriminalitet.		
P.Å	SoL			Mar 2021	2 339kr	22-	långvarigt missbruk och kriminalit et	HVB	stöd för att bibehålla nykterhet och planering mot eget boende och sysselsättnin g.	Ja	
S.N	SoL			Mar 2021	2 309kr	22-	återfall i missbruk	HVB	kortvarig placering för att sedan ingå i kommunens egen öppenvård. avslut 20210309	Ja	
L.K	SoL			Feb 2021	1 350kr	22-	missbruk	HVB	placering för att kunna bibehålla nykterhet. Dock blev det kortvarigt och avslutas 210203	Nej	
J.M	SoL			Mar 2021	1 250kr	22-	långvarigt missbruk och kriminalit et sedan tonåren.	HVB	placering för att lära sig leva ett liv utan droger och kriminalitet, att skaffa sysselsättnin g och eget boende. planerat avslut 20210630	Ja	
M.A.M	SoL			Mar 2021	2 980kr	22-	missbruk och hemlöshe t	HVB	Kortvarit placering HVB för att flytta till kommunens eget stödboende 20210322	Ja	

Pers on	Lagru m	Placeringv erkställd	Plac ering avslu tad	Period	Dygnsk ostnad	Ålder	Anlednin g till placering	Placerin gsform	Planering	Ramavt al	Komm entar
A.N	SoL			Mar 2021	2 050kr	22-	missbruk och kriminalit et	HVB	stöd för att hitta verktyg att kunna bibehålla ett drogfritt liv. Placering under kort tid för att sedan kunna delta i kommunens egen öppenvårdsb ehandling. behandlinge n påbörjades 20210203 och avbröts av klient 20210303.	Ja	
J.K	SoL			Mar 2021	1 700kr	22-	långvarigt missbruk och hemlöshe t	HVB	Planering för att kunna upprätthålla drogfrihet över tid och att komma igång med sysselsättnin g och hitta eget boende.	Ja	
F.M + 2 barn	SoL			Mar 2021	2 900kr	22-	skydd utifrån våld i nära relation	HVB	placering för skydd och stöd i att hitta boende och trygghet utanför Lindesberg. Planerat avslut 20210329.	Ja	

Individ och familj
Inger Österberg
0581-812 17
inger.osterberg@lindesberg.se

Socialnämnden

Uppföljning Granskning utredning av barn och unga enligt Socialtjänstlagen

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta att lägga informationen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen fick i uppdrag att redovisa hur arbetet fortskred med att säkerställa en ändamålsenlig handläggning av utredningar med följsamhet till tidsgränser i enhetlighet med socialtjänstlagen. Utifrån revisionens rekommendationer så pågår ett utvecklingsarbete.

- Internt finns det en statistik som följs varje månad av enhetschef upp gällande tidsgränser för skyddsbedömningar-utredningstider dock finns det fortfarande ett arbete i hur statistiken kan användas för att underlätta och uppmärksamma utredningstiderna.
- Socialtjänsten har ett högt tryck av inflödet av ärenden och komplexiteten i dessa är omfattande. Det har medfört att verksamheten har en hög arbetsbelastning, vilket har inburit att den planerade förändringen av hur ärendegenomgångar skall kunna få en ökad kvalitet, inte kunnat genomföras som önskat. Socialnämnden beslutade under hösten 2020 en utökning inom familjeenheten genom att tillsätta 2 tjänster av sakkunniga socialsekreterare som nu finns tillgängliga från 1 mars 2021.

Dessa nu tillsatta tjänster av sakkunniga socialsekreterare ger andra förutsättningar att kunna arbeta med frågor gällande utredningstider inom enheten. Den nu unga arbetsgruppen inom Familjeenheten har ett behov av att öka kompetensen i utredningsförfarande utifrån BBICs modell

Under hösten 2020 omprioriterades en tjänst till verksamhetutvecklare i ett projekt inom familjeenheten. En del i dennes uppdrag var att se över metoder för att öka barns delaktighet i utredning, Bla samverkar vi med Regionen för att ta fram en modell för barnsamtal.

- I hanteringsprocessen kommer det läggas till att ej verkställda beslut skall vidare till Kommunstyrelsen för kännedom.

Mladenka Gustavsson
Förvaltningschef

Inger Österberg
Verksamhetschef

För åtgärd:

Verksamhetschef
Enhetschef.

För kännedom:

Förvaltningschef

2021-04-06

Dnr 2021/50

Socialförvaltningen
Sara Andersson
0581-810 16
Sara.andersson1@lindesberg.se

Socialnämnden

Månadsuppföljning mars 2021

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Att godkänna den ekonomiska uppföljningen per sista mars
- samt att anta åtgärder för en budget i balans.

Ärendebeskrivning

Månadsuppföljningen beskriver det ekonomiska läget per sista mars 2021 samt ger en prognos för helåret.

Samtliga av förvaltningens verksamhetsområden har en negativ avvikelse och det prognosticerade underskottet för 2021 är -53,9 Mnkr. Prognosen har försämrats sedan februari på grund av nytillkomna familjehemsplaceringar och en extern vuxenplacering inom LSS. Risken för att det prognosticerade underskottet fortsätter att öka under året om inga åtgärder vidtas är stor då Socialförvaltningens verksamheter karakteriseras av stor osäkerhet gällande antal placeringar och enskilda.

Underskottet behöver hanteras i god tid för att få årets prognosticerade avvikelse att minska men också för att ge förutsättningar för en budget i balans 2022. Förvaltningen föreslår därför nämnden att anta åtgärder för en budget i balans.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Sara Andersson
Ekonom

Bilagor:

Månadsuppföljning mars
Power point

För kännedom:

Förvaltningschef
Ekonom

Månadsuppföljning

Mars 2021

Socialnämnd

Innehållsförteckning

1 Verksamhetsuppföljning	3
1.1 Ekonomiskt bistånd	3
2 Ekonomisk uppföljning i Mnkr	3
2.1 Socialnämnd	3

1 Verksamhetsuppföljning

1.1 Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd har en avvikelse med -1,8 Mnkr per sista mars. Prognos för helåret är -9,1 Mnkr. Kostnaderna per sista mars är lägre än samma period de senaste tre åren men andelen som ersätts med intäkter är lägre vilket gör att nettot är på liknande nivå som 2020.

Avvikelsen för 2020 var inte främst orsakad av pandemin utan det är en komplex orsaksbild och därför prognostiseras avvikelsen för 2021 till motsvarande nivå.

Per 31/3	Exkl. intäkt	Inkl. intäkt	Andel som ersätts med intäkter	Totala intäkter
2021	7,3	7,1	3%	0,2
2020	7,7	6,8	12%	0,6
2019	7,5	6,3	17%	0,7
2018	8,2	5,9	28%	1,6
2017	6,5	5,3	19%	0,8

2 Ekonomisk uppföljning i Mnkr

2.1 Socialnämnd

Socialförvaltningen	Nettokostnad	Budget jan-mars	Budgetavvikelse jan-mars	Prognos helår	Budget helår	Budgetavvikelse helår
Administration	5,4	4,5	-0,9	23,6	18,3	-5,3
Funktionsstöd	35,6	34,7	-0,9	159,9	142,1	-8,8
Individ- och familj	28,9	22,4	-6,5	112,6	89,4	-23,2
Vård och omsorg	77,5	69,0	-8,4	305,1	288,5	-16,6
Totalt	147,4	130,6	-16,7	601,2	538,3	-53,9

Socialförvaltningen har en avvikelse med -16,7 Mnkr per sista mars, prognos -53,9 Mnkr (fg års utfall -25,3 Mnkr). Procentuell budgetavvikelse helår 10,0 %. Prognosen är högre än tidigare månad på grund av att fem konsulentstödda familjehemsplaceringar väntas tillkomma samt att en extern placering inom LSS tillkommit.

Inför 2021 har Socialförvaltningen fått en ramminskning med 3,9 Mnkr. Beslut har inte fattats när månadsuppföljningen skrivs varför detta räknas med som en negativ avvikelse på administrationen. Beroende på om de besparingar som beslutas ger helårseffekt kan en viss del av avvikelse komma att kvarstå.

Den ersättning som regeringen beslutade för merkostnader med anledning av Covid-19 gällde endast till och med december 2020, vilka intäkter finns med i bokföringen från och med mars. I dagsläget finns inget beslut gällande 2021 för kommunerna. Socialförvaltningen fortsätter dock att påverkas av pandemin genom att riktlinjerna om att vara hemma vid små förkylningssymptom ökar kostnaderna för vikarier/övertid samt att samma hygienrutiner fortsätter att gälla vilket medför höga materialkostnader. Hur mycket detta kommer att påverka är dock svårt att bedöma i dagsläget. Sjuklönen ersätts fortfarande till viss del.

Regeringen beslutade inför budgetåret 2021 att införa ett statsbidrag om 4 Mdkr till kommunerna för att stärka äldreomsorgen och säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer. Lindesbergs kommun tilldelades 11 mnkr och hur dessa fördelas kan komma att påverka prognosen något. Satsningen är avsedd att förbättra och utveckla snarare än att finansiera befintlig verksamhet.

I januari betalades semesterlönen ut för de som semesterväxlat 2020 men som inte haft möjlighet att ta ut alla sina semesterdagar. På grund av pandemin var det fler än vanligt. Kostnaden för detta kommer att regleras med en minskning av semesterlöneskulden i slutet på året vilket beaktas i prognosen.

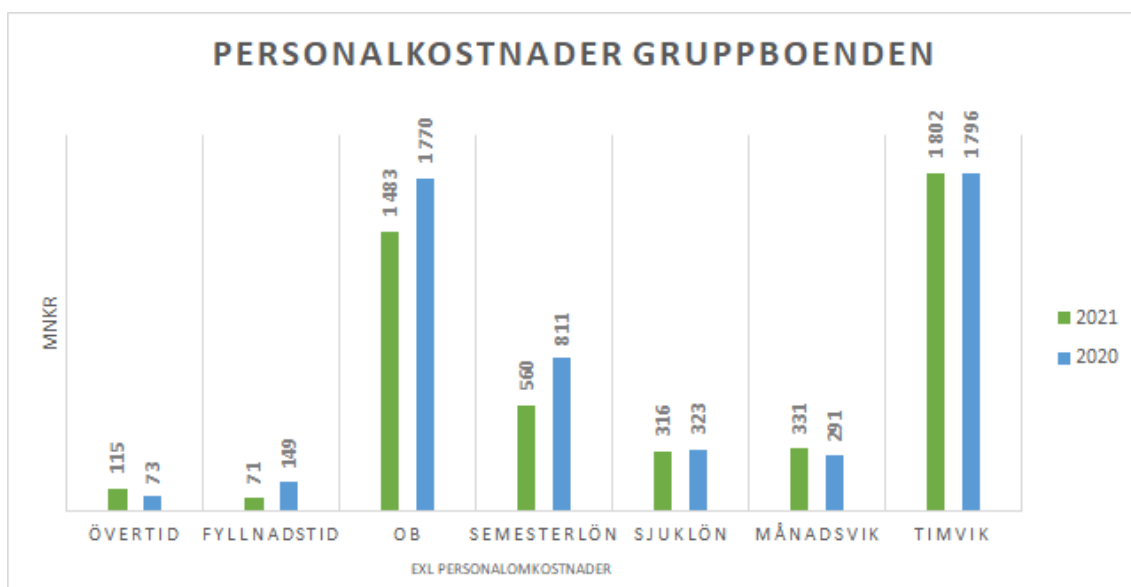
Administrationen har en negativ avvikelse med -0,9 Mnkr och prognos -5,9 Mnkr (fg års utfall 0,5 Mnkr).

Administration. Avvikelse -0,7 Mnkr, prognos -3,3 Mnkr. Orsaken till den negativa avvikelsen är hela ramminskningen avseende 2021 års besparingar belastar administrationen till dess att beslut om besparingar fattats. Beroende på om de besparingar som beslutas ger helårseffekt kan en viss del av avvikelse komma att kvarstå/flyttas till andra verksamheter.

E-hälsa och myndighet. Avvikelse -0,2 Mnkr, prognos -2,0 Mnkr. Avvikelsen avser installation av medicinskåp samt licenskostnader.

Funktionsstöd har en avvikelse med -0,9 Mnkr per sista mars och en prognos för helåret med -8,8 Mnkr (fg års utfall -0,5 Mnkr).

Gruppboende. Avvikelse -0,7 Mnkr, prognos -1,0 mnkr. Orsaken till avvikelsen är personalkostnader. Jämfört med föregående år syns inte någon större skillnad kostnadmässigt då inledningen av pandemin var som mest kostsam. I år är kostnaderna för semesterlön lägre än samma period fg år vilket gör att kostnaderna för timvikarier inte är helt jämförbara.

Daglig verksamhet. Avvikelse -0,3 Mnkr, prognos -0,6 Mnkr. Det är flera enskilda som behöver extra resurser vilket medför att kostnaderna för personal ökat och kommer fortsätta att vara på en något högre nivå än budgeterat. Under början av året fanns även behov av en utökning av en lokal kopplat till en enskilds behov.

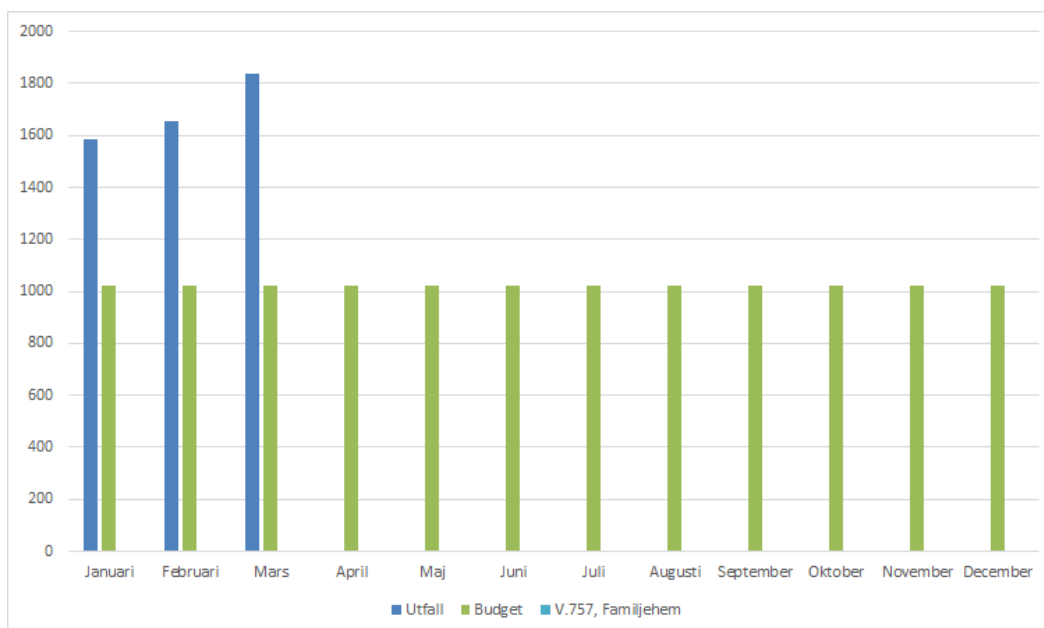
Personlig assistans. Avvikelse 0,5 Mnkr, prognos -2,0 Mnkr. Det har tillkommit ett ärende utöver vad som är budgeterat. Ärendet omfattar fyra heltidsanställda med vaken natt från och med mars. Det har även tillkommit utökningar motsvarande en heltid i ett befintligt ärende.

Externa placeringar vuxna. Avvikelse -0,3 Mnkr, prognos -5,0 Mnkr. Budgeten täcker inte kostnaden för de befintliga placeringarna vilket medför att två placeringar är ofinansierade hela året samt att en placering tillkommer från och med april.

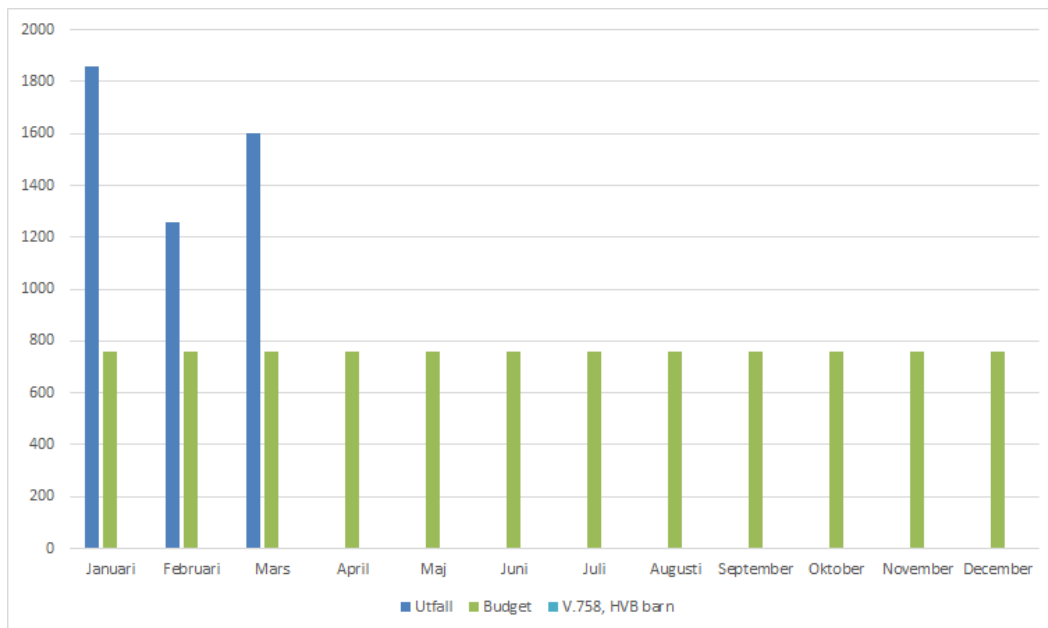
Individ och familj har en avvikelse med -6,5 Mnkr och prognos för helåret är -23,2 Mnkr (fg års utfall -14,6 Mnkr).

Alkohol och narkotikagruppen. Avvikelse -0,1 Mnkr, prognos -0,7 Mnkr. Avvikelsen beror på en överanställning inom öppenvården samt att öppenvårdslösningen Previcit köpts in.

Familjehem. Avvikelse -2,0 Mnkr, prognos -8,5 Mnkr. Det är ett stort behov av familjehemsplaceringar vilket gör att konsulentstödda placeringar behövs samtidigt som kostnaderna för de arvodesfinansierade i egen regi också ökar. Behoven är ofta långsiktiga vilket gör att kostnaderna väntas fortsätta på hög nivå under året. Det har sedan föregående månad tillkommit fem konsulentstödda placeringar vilket försämrat prognosen. Staten har tilldelat kommunerna ett statsbidrag för 2021-2023 i syftet att utveckla och rekrytera familjehem. Pengarna kommer delvis att användas till att anställa en heltid som arbetar med att rekrytera fler familjehem vilket på sikt gör att fler barn kan placeras i egen regi.

HVB barn. Avvikelse -2,4 Mnkr, prognos -3,8 Mnkr. Avvikelsen beror på att tre placeringar med dygnskostnader mellan 9000 - 11 000 kr finns med under första halvåret. I övrigt är de förväntade kostnaderna nästan i nivå med budget baserat på de placeringar som är kända vid prognostillfället sammanvägt med hur många/vilka typer av placeringar som brukar finnas under ett år.

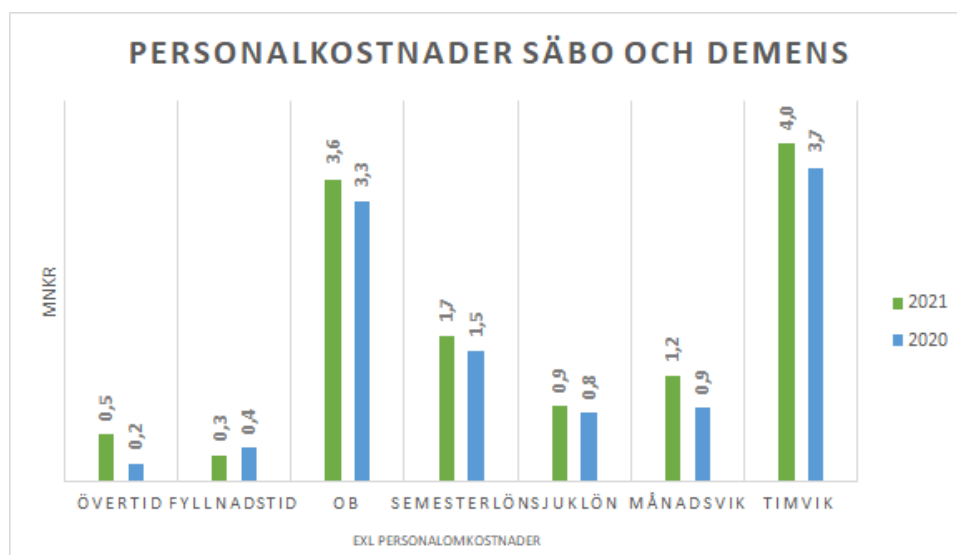

Barn- och ungdomsgruppen. Avvikelse -1,1 Mnkr, prognos -1,7 Mnkr. Den negativa avvikelsen beror på kostnader för konsulter som arbetar fram till mitten på mars samt två överanställningar hela året. Överanställningarna är godkända av nämnden enligt beslut SN 2020/104 på grund av det ökade antalet orosanmälningar och inledda utredningar de senaste åren.

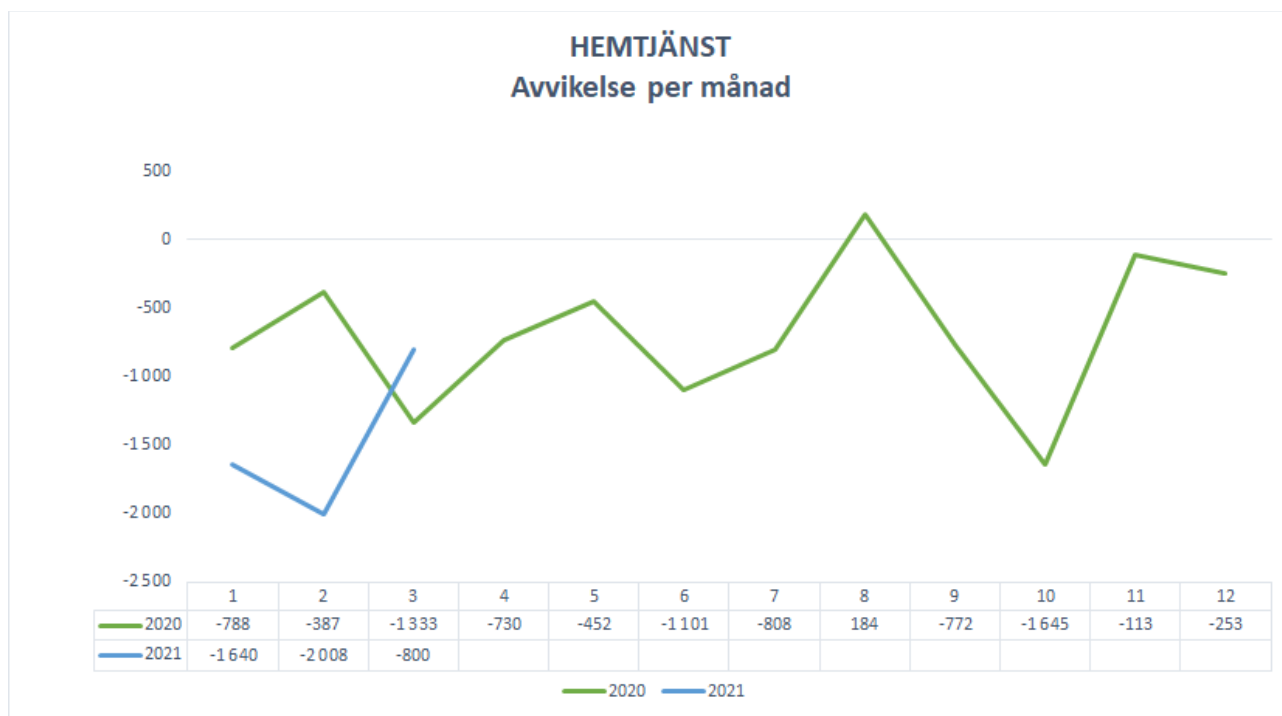
Vård och omsorg har en avvikelse per sista mars är -8,5 Mnkr och prognos för helåret är -16,6 mnkr (fg års utfall -8,3 Mnkr).

Bemanningsenhet. Avvikelse -0,1 Mnkr, prognos -0,3 Mnkr. Avvikelsen beror på att det är en tjänst anställd 50 % utöver budget.

Särskilt boende/demens. Avvikelse -4,2 Mnkr, prognos -4,3 Mnkr. Den negativa avvikelsen som uppstått under början av året beror delvis på att kostnader för övertid och timvikarier avseende december 2020 faller ut i januari. Under december hade inte vaccineringen kommit igång och det fanns smitta i organisationen. Kostnaderna i mars var lägre än 2021 då pandemin i inledningsskedet var mycket kostsam men är fortfarande totalt sett högre. Föregående års merkostnader ersattes senare under året med intäkter vilket gör att åren inte blir jämförbara. Hur pandemins påverkan kommer fortsätta är osäkert än.

Hemtjänst. Avvikelse -4,5 Mnkr, prognos -8,7 Mnkr. Jämfört med 2020 har det varit högre kostnader för såväl övertid och timvikarier vilket delvis hör samman med pandemin och den ökade sjukfrånvaron. Det har också varit en ökning av antalet beviljade timmar vilket även det påverkar. Mars månad var mindre kostsam jämfört med fg år men det beror att pandemin startade då och kostnaderna var initialt höga.

Korttidsvård. Avvikelse -0,5 Mnkr och prognos -2,1 Mnkr. Kostnaderna för korttids bedöms vara fortsatt höga då det både är resurskrävande individer boende där i dagsläget samt att belägningsgraden är hög, trenden från föregående år väntas fortsätta.

Investeringar

Investeringsprojekt	Utgift	Prognos helår	Budget 2021	Budgetavvikelse helår
Larm	0	0,5	0,5	0
Madrasser	0	0,5	0,5	0
Totalt	0	1,0	1,0	0

Månadsuppföljning mars

Utfall

Socialförvaltningen	Nettokostnad	Budget jan-mars	Budgetavvikelse jan-mars	Prognos helår	Budget helår	Budgetavvikelse helår
Administration	5,4	4,5	-0,9	23,6	18,3	-5,3
Funktionsstöd	35,6	34,7	-0,9	159,9	142,1	-8,8
Individ- och familj	28,9	22,4	-6,5	112,6	89,4	-23,2
Vård och omsorg	77,5	69,0	-8,4	305,1	288,5	-16,6
Totalt	147,4	130,6	-16,7	601,2	538,3	-53,9

- Procentuell avvikelse 10,0%
- Förändringar i prognosen

Covid-19 pandemin

- Årets kostnad januari -mars 1,5 Mnkr
- December ersättning finns nu bokförd
- Sjuklöneersättning

Administrationen

- Administrationen -3,3 Mnkr
- E-hälsa och myndighet -2,0 Mnkr

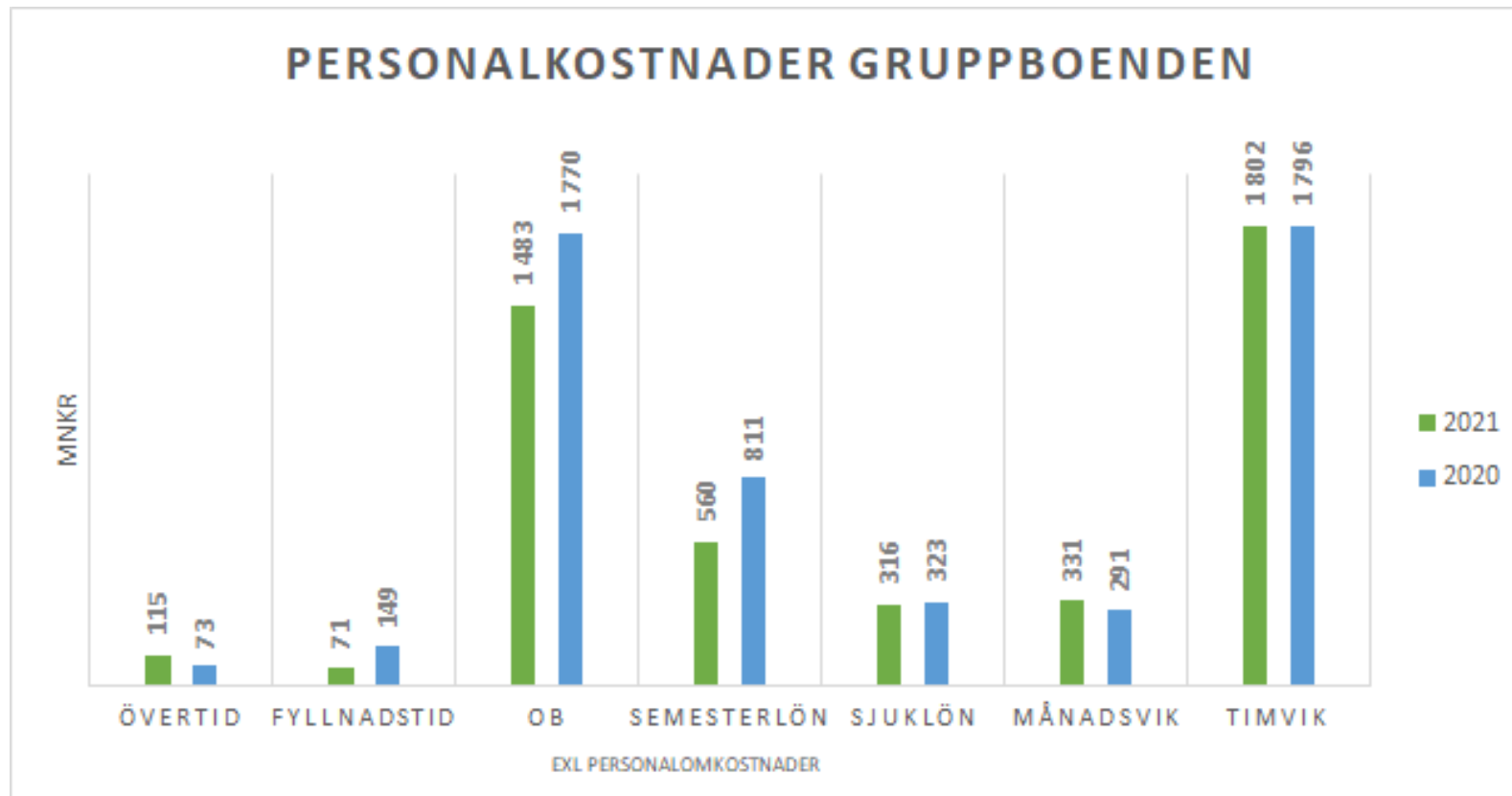
Funktionsstöd

- Daglig verksamhet -0,6 Mnr
- Personlig assistans -2,0 Mnr
- Externa placeringar vuxna -5,0 Mnr

Gruppboenden

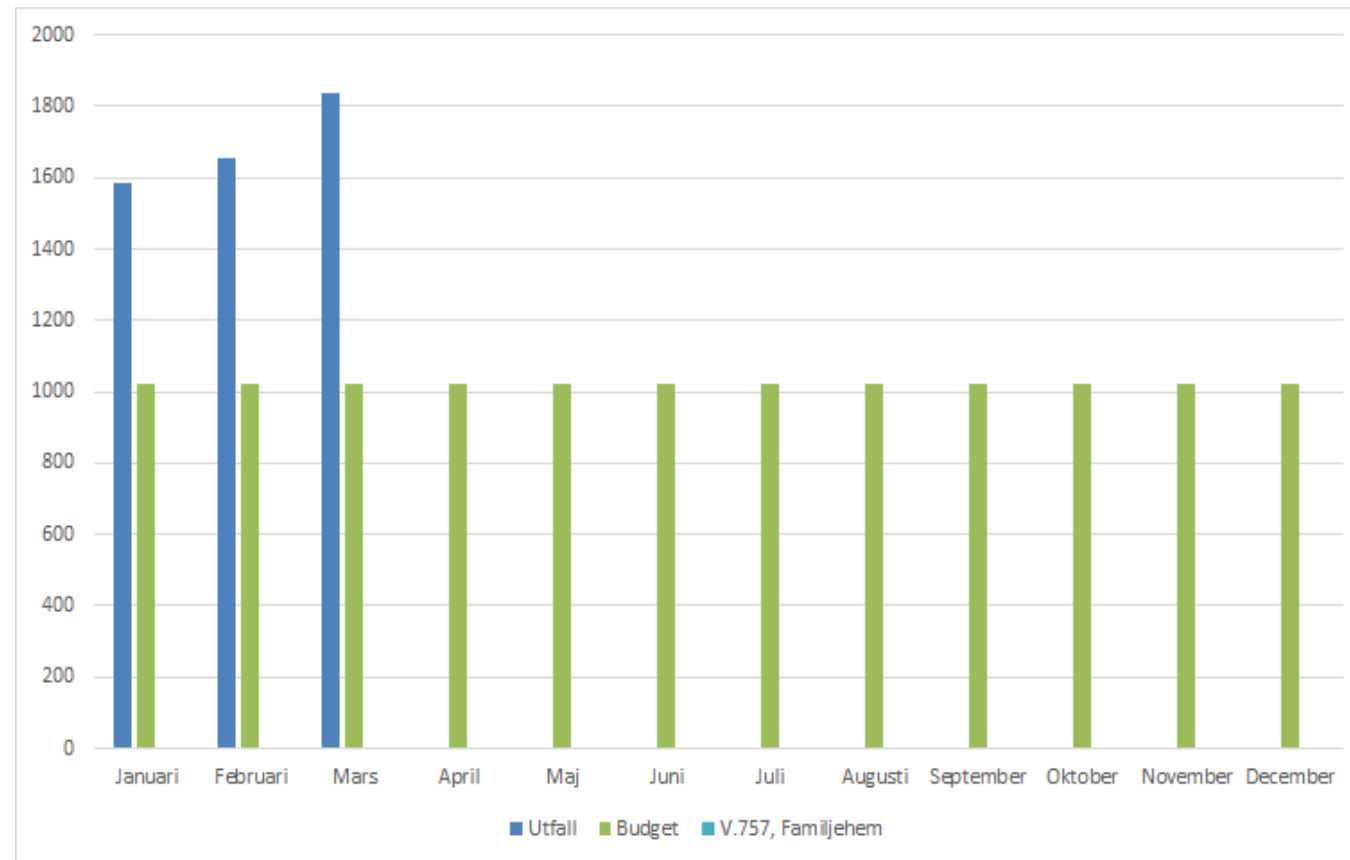

Individ och familj

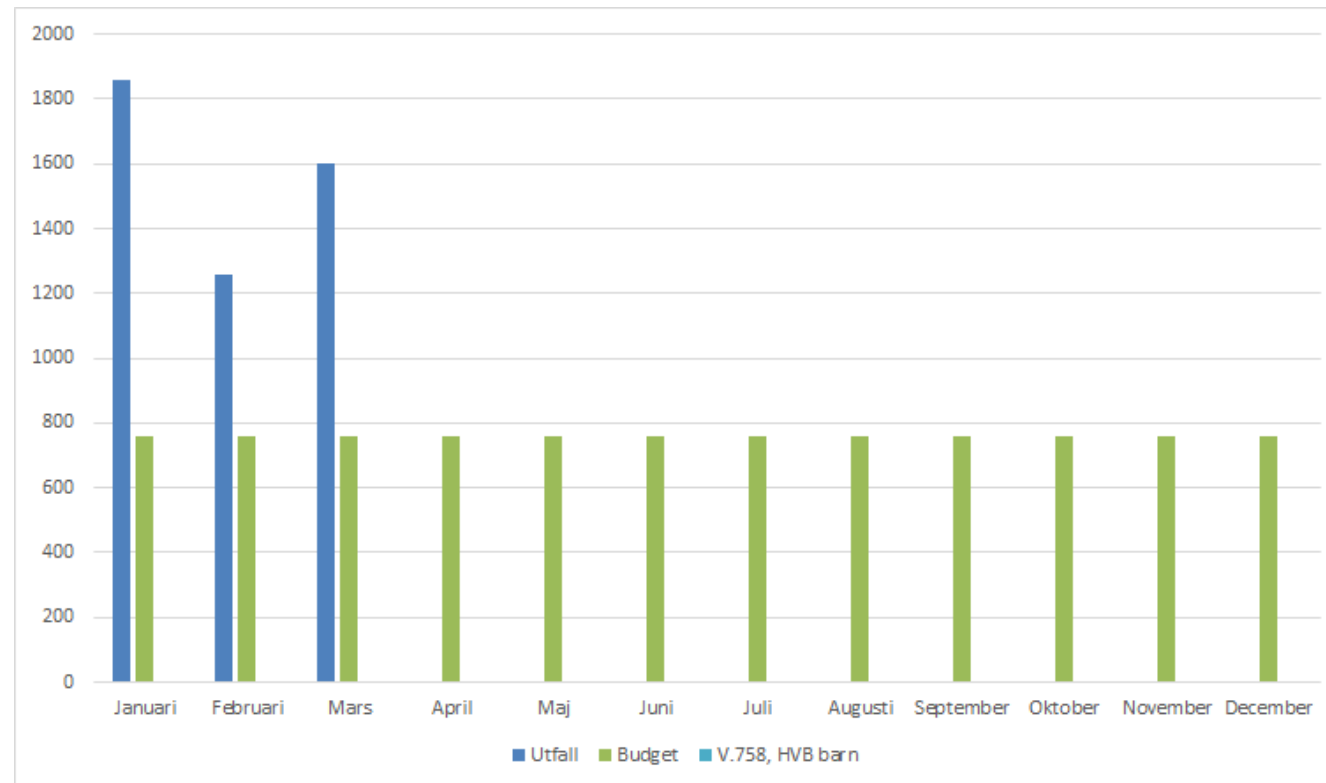
- Öppenvård vuxen -0,7 Mnkr
- Barn och ungdomsgruppen -1,7 Mnkr

Familjehem

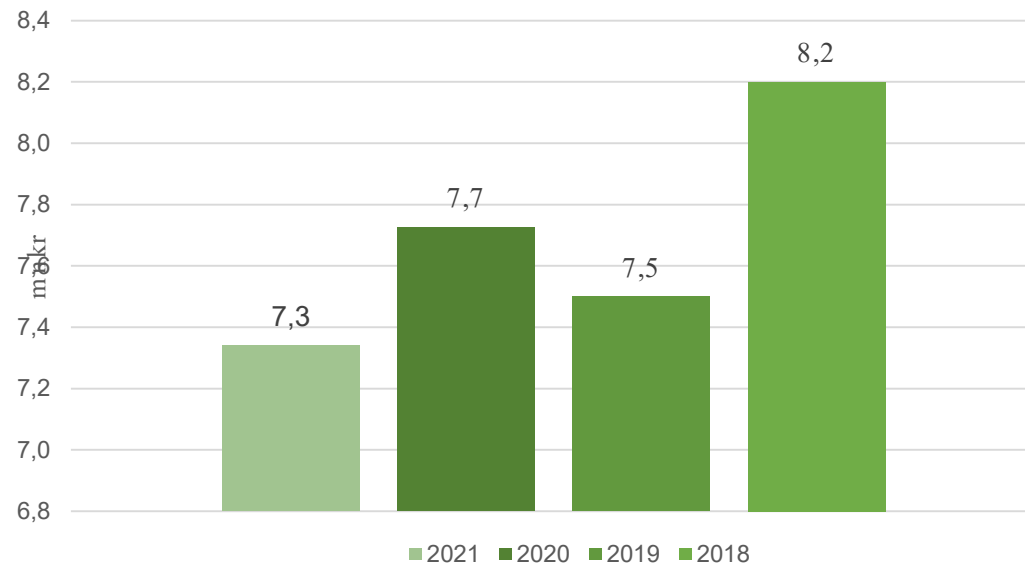

HVB barn

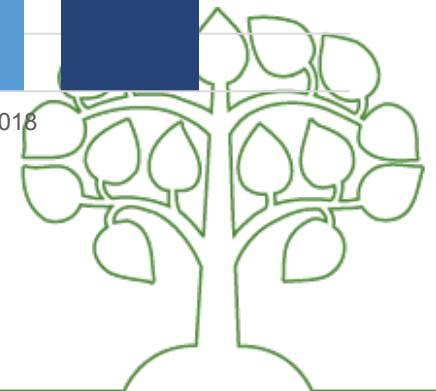
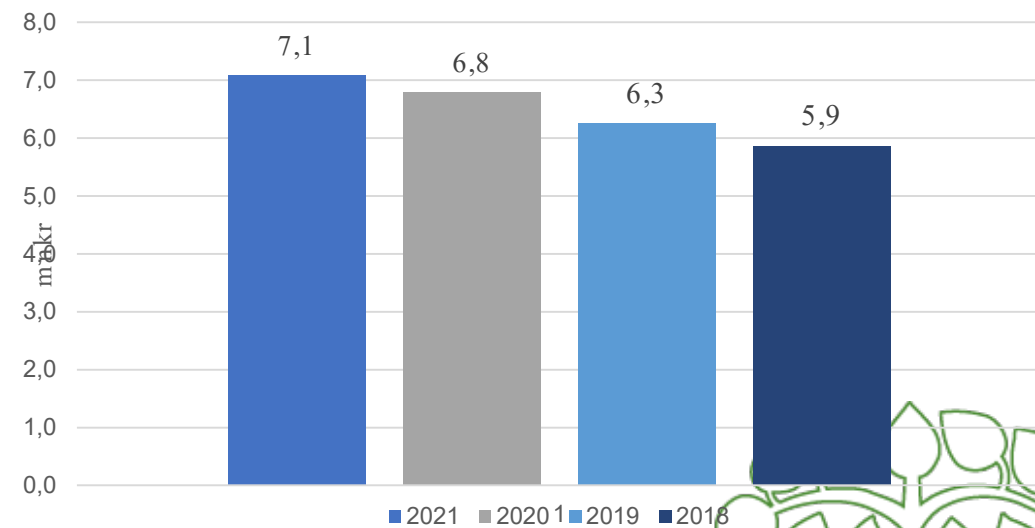

Försörjningsstöd

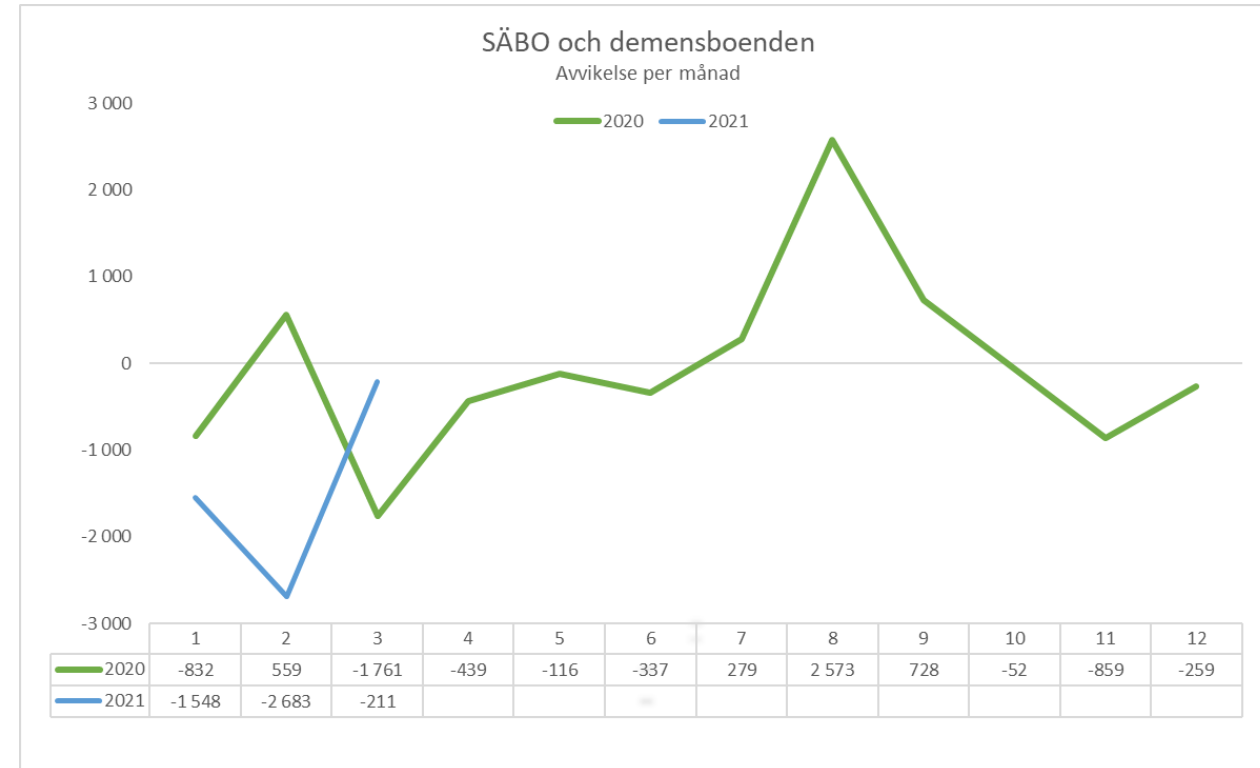
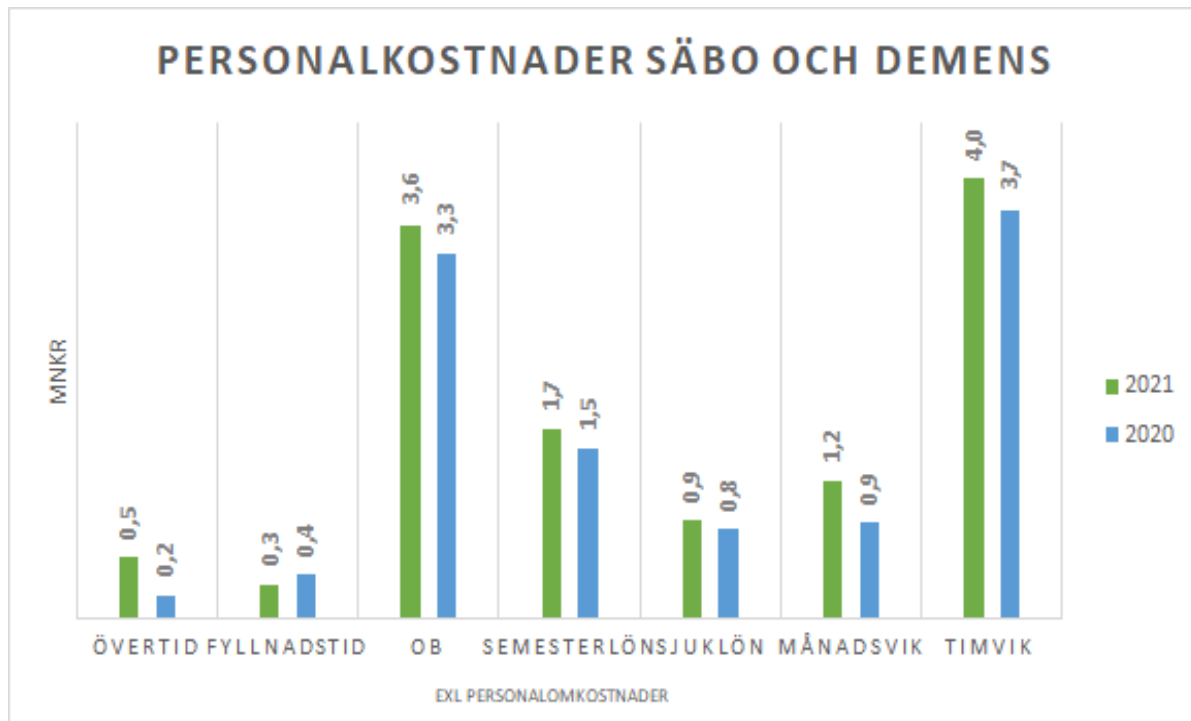
Försörjningsstöd Exkl. intäkter

Försörjningsstöd inkl. intäkter

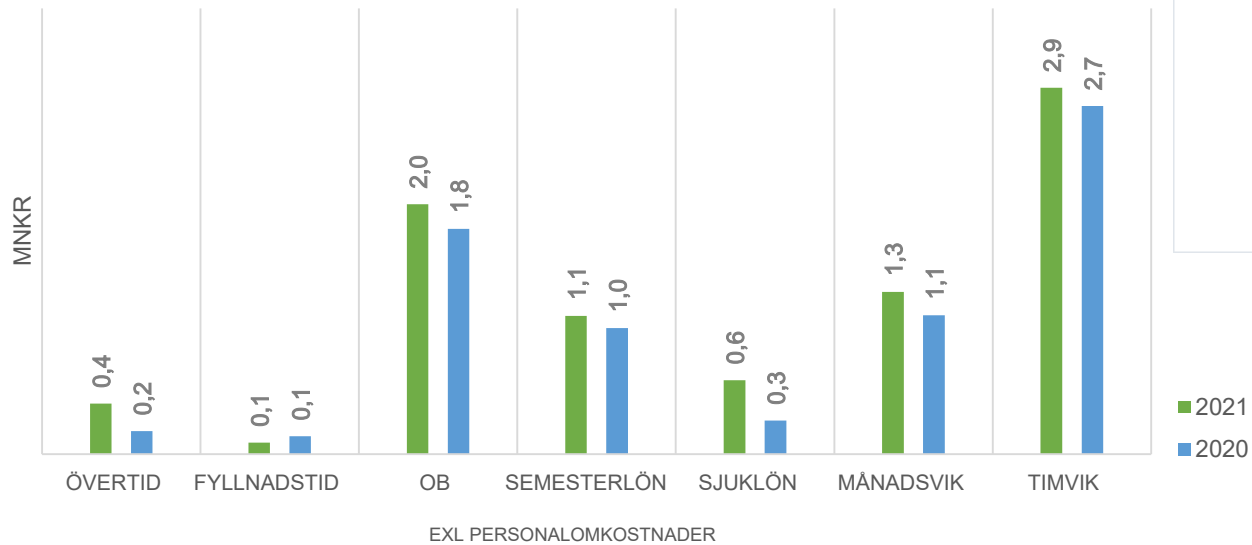

Särskilt boende och demens

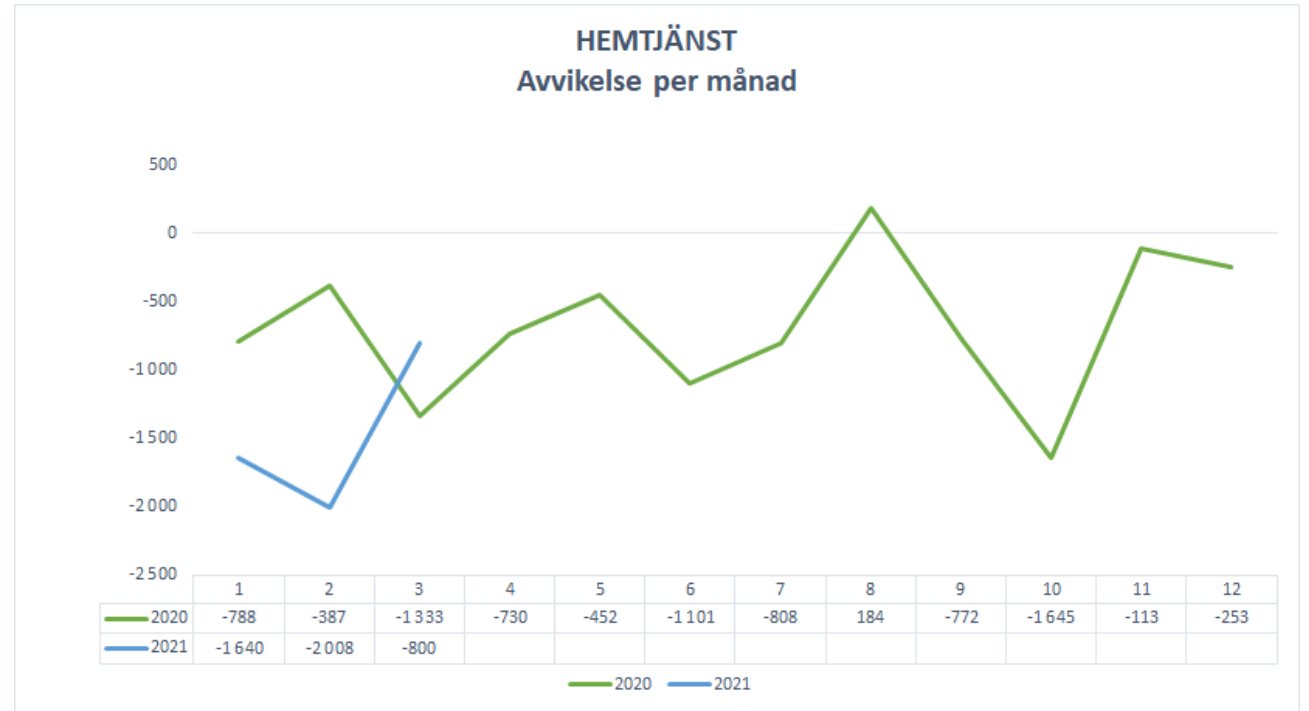

Hem tjänst

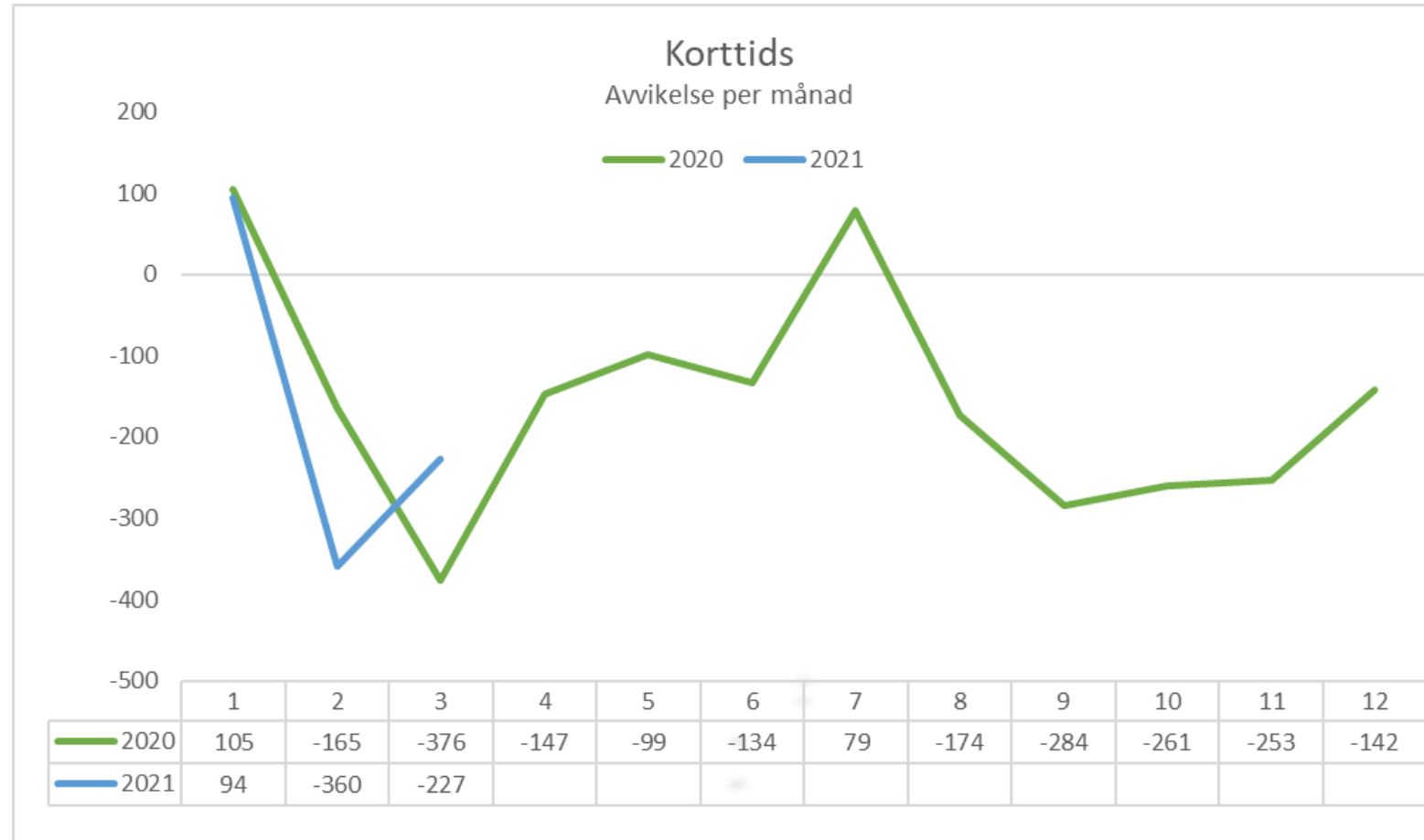
PERSONALKOSTNADER HTJ

HEMTJÄNST Avvikelse per månad

Korttidsboende

Individ och familj
Inger Österberg
0581-812 17
inger.osterberg@lindesberg.se

Socialnämnden (beredande)

Revidering av riktlinje för handläggning av försörjningsstöd

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Anta reviderad riktlinje för försörjningsstöd.
- Reviderad riktlinje skall gälla fram till 2023-03-31.

Ärendebeskrivning

Socialstyrelsen ger varje år ut meddelande om riksnormen.

Riksnormen avgör, tillsammans med skäliga kostnader för vissa andra behov, nivån på försörjningsstödet. Beloppet bestäms av regeringen inför varje nytt kalender år och gäller som miniminivå för de behov som riksnormen skall täcka.

Riktlinjer antagna av socialnämnden ska regelbundet revideras.

Riktlinjen för försörjningsstöd antogs av nämnd 2020-04-16.

Vid genomgång av riktlinjen har ett antal punkter reviderats. Förvaltningen föreslår därför att anta den nya reviderade riktlinjen för försörjningsstöd och att den skall gälla fram till 2023-03-31. Uppstår något som innebär att riktlinjen behöver revideras tidigareläggs kommande revidering.

Ärendet har beretts av enhetschef Johanna Stunz och verksamhetschef för individ & familj.

Konsekvenser

Om kommunen skulle välja ett lägre belopp än riksnormen kommer socialnämnden vid ett överklagande att få fel och betala ut enligt riksnormen.

Madde Gustafsson
Förvaltningschef

Inger Österberg
Handläggare

För åtgärd:

Verksamhetschef Individ och familj
Enhetschef, ekonomigruppen

För kännedom:

Förvaltningschef

LINDESBERGS
KOMMUN

RIKTLINJER

FÖR HANDLÄGGNING AV FÖRSÖRJNINGSSTÖD

Lindesbergs kommun

Strategi
Plan/program
» **Riktlinje**
Regler och instruktioner

Fastställt av: Socialnämnden

Datum: 2020-04-16

För revidering ansvarar: Enhetschef på Individ och familjs Försörjningsstöd

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Enhetschef på Individ och familjs Försörjningsstöd

Dokumentet gäller för: Socialnämnden

Dokumentet gäller till och med: 2021-03-31

Innehållsförteckning

1. Inledning	
1.1 Riktlinjernas syfte och tillämpning	7
1.2 Likabehandling	7
1.3 Barnkonventionen	7
1.4 Våld i nära relationer	8
1.5 Lagstiftning	9
2. Allmänt om uppdraget	9
2.1 Hjälptill självförsörjning	9
2.2 Individuell behovsprövning/Handlingsplaner	9
2.3 Rätten till bistånd	10
2.4 Förutsättningar för rätt till försörjningsstöd	10
3. Försörjningsstöd	11
3.1 Riksnorm	11
3.2 Förhöjd norm	12
3.3 Reducerad norm	13
3.3.1 Reducering vid ogiltig frånvaro	13
3.3.2 Akut bistånd	13
3.4 Fickpengar	14
3.5 Skäliga kostnader utöver riksnorm	15
3.5.1 Boendekostnader	15
3.5.1.1 Hyresrätt	15
3.5.1.2 Bostadsrätt eller villa	16
3.5.1.3 Andrahandsboende	17
3.5.1.4 Inneboende	17
3.5.1.5 Delad lägenhet	17
3.5.1.6 Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt	18
3.5.1.7 Boendekostnad för vuxna hemmaboende barn	18
3.5.1.8 Vuxna hemmaboende barn med inkomster	18
3.5.1.9 Ungdomar och eget boende	19
3.5.1.11 Övriga boendeformer	19
3.5.1.12 Dubbla boendekostnader	19
3.5.2 Driftkostnader	19
3.5.2.1 Elkostnad	19
3.5.2.2 Vatten, värme, sopor, sotning	20
3.5.3 Hemförsäkring	20
3.5.4 Avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa	21
3.5.5 Läkavård, medicin, kostnad för intyg	21
4. Bistånd till livsföring i övrigt	21
4.1 Barnomsorgsavgift	21
4.2 Begravningskostnad	21
4.3 Flytt/magasineringskostnad	23

4.4 Glasögon och linser	23
4.5 Sjukhusvistelse	24
4.6 Hemtjänstavgift, matlåda eller kostnader för särskilt boende	24
4.7 Sjukresor och färdtjänstavgift	24
4.8 Hjälpmedel	25
4.9 Hemutrustning	25
4.9.1 Grundutrustning	26
4.9.2 Löpande komplettering	26
4.10 Spädbarnsutrustning	27
4.11 Juridiska kostnader	27
4.12 Stämpelavgifter/Id-kort	28
4.13 Resor	28
4.13.1 Arbetsresor	28
4.13.2 Rekreativresor	28
4.13.3 Resa till begravning eller anhörigs sjukdom	28
4.13.4 Resor i samband med umgänge med barn	29
4.13.5 Återföreningsresor	29
4.13.6 Akuta resor/vistas tillfälligt i kommunen	29
4.14 Skulder	30
4.14.1 Hyresskuld	30
4.14.2 Elskuld	30
4.14.3 Barnomsorgsskuld	31
4.14.4 Skuld till a-kassa	31
4.15 Förmedlingskonto	31
4.16 Socialt kontrakt	31
4.17 Bistånd till vistelse på institution eller sjukvårdsinrättning	32
4.18 Tandvård	32
4.18.1 Allmänt	32
4.18.2 Akut tandvård	32
4.18.3 Annan nödvändig tandvård	33
4.18.4 Kostnadsförslag	33
4.18.5 Konsulttandläkare	33
4.18.6 Rätt till bistånd	33
4.18.7 Beslut	34
4.19 Bilinnehav	34
4.20 Vistelsekommun	35
5. Hushållstyper	35
5.1 Sammanboende med hushållsgemenskap	35
5.2 Gifta	36
5.3 Gymnasiestuderande ungdomar samt studerande på annan ort	36
5.4 Underårig som bildat familj	36
5.5 Ungdomar och eget boende	37
5.6 Hushåll med minderåriga barn/Väntar barn/Föräldralediga	37
5.7 Hushåll där barn bor växelvis, umgängesbarn	38
5.8 Hushåll som omfattas av etableringsreformen/LMA-ersättning	38

6. Särskilda grupper av sökanden	38
6.1 Arbetslösa	38
6.1.1 Allmänt	38
6.1.2 Arbetslösa ungdomar	40
6.1.3 Arbetslösa med arbetshinder	40
6.1.4 Personer med missbruksproblem	41
6.2 Studerande	41
6.2.1 Allmänt	41
6.2.2 Sfi	41
6.2.3 Grundskolestudier/Folkhögskolestudier	42
6.2.4 Gymnasiestudier	42
6.2.5 Universitetsstudier	42
6.3 Sjuka	42
6.3.1 Sjukskrivna	42
6.3.1.1 Kostnad för läkarutlåtande	42
6.3.2 Arbetshinder pga fysisk eller psykisk ohälsa	43
6.3.3 Permanenta försörjningshinder	43
6.3.4 Samordnad individuell plan	43
6.4 Förtida uttag av pension	43
6.5 Egna företagare	44
6.6 Häktade, inskrivna vid kriminalvårdsanstalt, i avvaktan på verkställighet	44
6.6.1 Fotboja	44
6.6.2 Samhällstjänst	45
6.6.3 Rättspsykiatrisk vård	45
6.7 Ensamkommande barn och unga	45
6.8 Utländska medborgare	46
6.8.1 Med uppehållstillstånd	46
6.8.2 Utan uppehållstillstånd	46
6.8.3 Asylsökande	47
6.8.4 Nordiska medborgare	47
6.8.5 EU/EES-medborgare	47
6.9 Värnpliktiga	49
7. Handläggningsrutiner	49
7.1 Allmänt	49
7.2 Sekretess	49
7.3 Registrering	50
7.4 Ansökan	50
7.5 Grundutredning och planering	51
7.6 Dokumentation	51
7.7 Kontroller för att förebygga felaktiga utbetalningar	52
7.7.1 Hembesök	52
7.7.2 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter	53
7.8 Inkomster	53
7.8.1 Inkomstberäkning	53
7.8.2 Inkomster som reducerar försörjningsstödet	53
7.8.3 Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet	54
7.8.4 Utmätning eller sk kvittens	54

7.8.5 Uppskattade inkomster	54
7.8.6 Jobbstimulans	55
7.8.7 Överskjutande inkomst från tidigare månader	55
7.8.8 Hemmavarande barn/Skolungdomars inkomst	55
7.9 Tillgångar	56
7.9.1 Bankmedel/aktier/värdepapper	56
7.9.2 Fordon	56
7.9.3 Fastighet/Fritidshus	56
7.9.4 Pensionssparande	57
7.10 Utgifter	57
7.11 Retroaktivt bistånd	57
7.12 Beslut	57
7.12.1 Beslut som löper över flera månader	57
7.13 Utbetalning	58
7.14 Avslagsbeslut och överklagan	58
7.15 Återbetalning/Återsökning	59
7.16 Återkrav	59
7.17 Eftergift	60
7.18 Bidragsbrott	61
7.18.1 Utredning före anmälan	61
7.18.2 Brottanmälan innehåll	61
7.18.3 Skadestånd	62
7.19 Utlandsvistelse	62
7.20 Vistelse i kommunen	62
7.21 Kommunens yttersta ansvar	62
7.22 Bostadslösa/Hjälp med bostad	63
7.23 Bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL	63
7.24 Revidering av riktlinjer	63

Bilagor:

1. Del av delegationsförteckningen
2. Normbelopp 2020
3. Beräkningstabell förbrukningsavvikelse för el och vatten

1. Inledning

Det är kommunens Socialnämnd som ansvarar för handläggningen av ekonomiskt bistånd och i Lindesberg utförs arbetet av Socialförvaltningens avdelning för Individ- och familj, Försörjningsstöd.

1.1 Riktlinjernas syfte och tillämpning

Detta dokument innehåller riktlinjer för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt Socialtjänstlagen. Med ekonomiskt bistånd avses försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 och 3 §§ Socialtjänstlagen samt ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen.

Syftet med riktlinjerna är likabehandling och att säkerställa att alla personer som ansöker om ekonomiskt bistånd får en rättssäker handläggning. Riktlinjerna ska även säkerställa att alla människor får hjälp med insatser för att finna vägar till egen försörjning. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i arbetet. De anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet, men ska inte tolkas som absoluta regler. Görs avvikelser från riktlinjerna ska skälen därtill finnas tydligt dokumenterade. Vem som får fatta vilka beslut framgår av delegationsförteckningen (se bilaga 1).

Det är inte möjligt att i dessa riktlinjer beskriva alla sorters situationer eller behov som kan tänkas uppstå. Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. I övrigt får individuell prövning göras. Undantag kan göras i akuta situationer eller för situationer där någon riskerar att hamna i nöd.

Vägledning kan även hämtas från "Socialstyrelsens Allmänna råd" och "Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd".

Rättsliga utslag i domstol finns inte kontinuerligt inarbetade i riktlinjerna men behöver fortlöpande beaktas. Prejudicerande domar kan ex. sökas på "Infosoc" rättsdatabas.

1.2 Likabehandling

Socialtjänsten ska på demokratins och solidaritetens grunder främja människors jämlikhet i levnadsvillkor. Människor som kommer i kontakt med socialtjänsten ska behandlas på ett likvärdigt sätt oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

1.3 Barnkonventionen

Enligt förarbetena till Socialtjänstlagen bör barns situation uppmärksammas också när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Utifrån barnkonventionen är det särskilt viktigt att föräldrar med minderåriga barn får stöd för att komma in på arbetsmarknaden. Ekonomisk utsatthet kan bland annat påverka barns skolresultat, hälsa och trygghet. När åtgärder rör barn ska särskild beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver (1 kap. 2 § SoL). Särskild vikt ska läggas vid vilka konsekvenser familjens behov av bistånd får

för barnet ex. i vilken mån det påverkar barnets möjligheter att ha ett aktivt liv utanför hem och skola, behov av kontakt med båda föräldrar och en fungerande hemmiljö. Barn ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne.

Barnkonventionen ska således alltid beaktas i handläggningen av ekonomiska ärenden, det ska i vissa fall utredas och dokumenteras såsom i utredningar kring vräkningshotade familjer och familjer som riskerar att få el avstängd på grund av obetalda räkningar. Det är inte tänkt att barnkonventionen skall tolkas så att allt skall beviljas utifrån barnens bästa och bli avgörande i ekonomiska beslut. Det är heller inte tänkt att utredningen kring barnens situation i en familj med ekonomiskt bistånd blir så genomgripande att det blir en regelrätt "barnavårdsutredning". Det är dock mycket viktigt att i samarbete med föräldrarna uppmärksamma barnets behov och situation med tydlig koppling till den ekonomiska situationen.

Checklista vid handläggningen:

- Hur många barn vistas regelbundet i familjen
- Låt aldrig barn tolka för sina föräldrar om föräldrarna inte talar svenska
- Fråga om barnets vardag dvs dagis, fritids, skola etc
- Vid hembesök: titta på barnets situation
- Vad kan specifikt främja barnet (kan gälla extra bistånd till fritidsaktiviteter i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd).
- Familjer med långvarigt försörjningsstöd: tänk på att om möjligt underlätta så att gymnasieungdomar kommer ut i sommarjobb (kommunens sommarjobb).
- Ungdomar får behålla sina extra inkomster under ferier utan att det påverkar familjens försörjningsstöd (om inte inkomsten överstiger ett prisbasbelopp per kalenderhalvår)
- Vid beslut: hur påverkas barnet/en i familjen av beslutet (ev konsekvenser och övervägandet som gjorts i samband med beslutet ska dokumenteras).

Av dokumentation vid handläggning av ärenden som rör barn och unga ska framgå vilken information som lämnats till barnet/den unge, när och på vilket sätt information lämnats, barnets eller den ungas åsikter i frågan samt uppgift om vem som lämnat informationen. Det bör även framgå hur hänsyn tagits till barnets/den ungas åsikter i förhållande till hans/hennes ålder och mognad.

1.4 Våld i nära relationer

Arbetet med våldsutsatta personer regleras av Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens Allmänna råd. Enligt lagen ska en enskild som utsätts för psykiskt, fysiskt och/eller sexuellt våld i nära relationer erbjudas stöd och hjälp från Socialtjänsten. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att handläggare uppmärksammar och erbjuder stöd om våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld förekommer. Arbetet med våldsutsatta personer avser både kvinnor, män och barn inom såväl samkönade som särkönade förhållanden.

I det akuta skedet är skyddsbehovet det primära och tillfälligt ekonomiskt bistånd kan beviljas utan sedvanlig prövning av den skyddsbehövandes egna ekonomiska förutsättningar.

1.5 Lagstiftning

De lagar som främst reglerar verksamheten är Socialtjänstlagen (SoL), Förvaltningslagen (FL), Sekretesslagen (SokrL) och Kommunallagen (KL). Dessutom påverkas biståndsbesluten av regler i en rad andra lagar såsom Äktenskapsbalken (ÄktB), Sambolagen, Lag om registrerat partnerskap, Föräldrabalken (FB) Lag om mottagande av asylsökande(LMA), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Lag om allmän försäkring (AFL) m.fl.

2. Allmänt om uppdraget

2.1 Hjälptill självförsörjning

Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag:

*Hjälpa människor till egen försörjning

*Pröva rätten till ekonomiskt bistånd under tiden

Försörjningsstödet roll är att fungera som yttersta skyddsnät för människor som har tillfälliga försörjningsstödsbehov. Majoriteten som har behov av försörjningsstöd saknar arbete. Den största andelen av dessa är arbetsföra och oförhindrade att börja arbeta direkt. Den som inte har en planerad arbets- eller studiestart ska erbjudas insatser för att öka möjligheten att få arbete. Arbetslinjen ska gälla. Enskilda ska kunna försörja sig genom arbete och vid behov stöttas att klara detta. Utgångspunkten är att människor både vill och kan ta ansvar för sin försörjning. Verksamhetens främsta uppgift blir därför att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar. Vid avsaknad av sysselsättning ska den enskilde få kontakt med arbetsmarknadsenheten. Där kan erbjudas lämpliga arbetsinriktade insatser.

Den som inte kan arbeta ska genom samverkan med andra myndigheter erbjudas arbetsrehabilitering/behandling eller motiveras ansöka om sjukersättning om förutsättningar finns.

2.2 Individuell behovsprövning/Handlingsplaner

Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska ske med bibehållen respekt för den enskildes rättssäkerhet och integritet. De ev. krav som ställs på den biståndssökande ska anpassa efter hans/hennes individuella förmåga och förutsättningar och präglas av ett helhetsperspektiv utifrån den enskildes totala situation. En individuell behovsprövning ska alltid göras och om sakliga skäl föreligger motiverar detta avsteg från riktlinjerna. Behovsprövningen får aldrig ersättas av enbart ekonomisk prövning. Grund för ev. avslagsbeslut är den individuella prövningen, inte enbart att riktlinjerna är utformade på ett visst sätt.

Ett individuell handlingsplan ska skapas tillsammans med den sökanden. Av denna ska framgå vilka kortsiktiga och långsiktiga mål som ska leda fram till att den sökande ska närma sig egen försörjning. I denna tydliggörs också vad som förväntas av den sökande för att vara fortsatt bidragsberättigad. Handlingsplanen följs upp i samband med förnyad ansökan eller tidigare vid behov; vad har hänt i ärendet sedan senast, vad har den sökande gjort/inte gjort av det som bestämts, vad har fungerat/inte fungerat? Handlingsplanen revideras vid behov

2.3 Rätten till bistånd

Den som inte själv kan tillgodose sitt behov eller få dem tillgodosedda på något annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbetena till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare på orten i allmänhet har råd att kosta på sig. Med låginkomsttagare avses en person som har en inkomst 50 % lägre än den normala förvärvsinkomsten (SCB:s definition). Vad som är skäliga kostnader när det gäller dagliga levnadsomkostnader (riksnormen) finns angivet i lagen. Biståndet ska vara utformat så att det stärker hans/hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Reglerna i Socialtjänstlagen innebär att var och en i första hand är skyldig att själv försöka tillgodose sitt behov och att det ekonomiska biståndet i princip ska vara tillfällig hjälp. Huvudprincipen är att det är bättre för den enskilde att klara egen försörjning genom lönearbete än genom bistånd. Socialtjänsten ska hjälpa den enskilde på så sätt att han eller hon kan uppnå egen försörjning.

2.4 Förutsättningar för rätt till försörjningsstöd

Socialtjänsten får ställa krav på att den enskilde gör vad han/hon kan för att försörja sig och öka sina möjligheter att bli självförsörjande. Det kan innebära att den enskilde är inskriven på Arbetsförmedlingen, söker arbete, deltar i kompetenshöjande insatser, praktik, av kommunen anordnad verksamhet, svenskundervisning eller annan lämplig insats. Människor har i regel betydande resurser även om det finns hinder av olika slag. För att Socialtjänsten ska ställa andra krav än de som ställs på arbetssökande ska problematiken vara omfattande eller allvarlig. Sådana skäl kan ex. vara allvarligt missbruk eller svår psykisk ohälsa. Personer som av Socialtjänsten bedöms vara förhindrade att arbeta har oftast behov av insatser från andra enheter inom Socialtjänsten, Arbetsförmedlingen eller via Landstinget. För att vara berättigad ska dessa personer medverka i planering i syfte att bli arbetsföra eller att få ersättning ur socialförsäkringssystemet. För att arbetsoförmåga ska godkännas bör en person ha relevant läkarutlåtande/intyg som styrker oförmågan eller möjligheten att delta i aktivitet.

Krav kan dock aldrig ställas på att den enskilde att genomgå behandling för missbruk eller annan social problematik för att ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Den enskilde ska ges noggrann information om vilka krav som ställs på honom/henne, kravens innebörd och vad som blir konsekvenserna om kraven inte följs. Bedöms det att den enskilde inte uppfyller kraven kan det påverka rätten till ekonomiskt bistånd för hela hushållet.

3. Försörjningsstöd

Försörjningsstödet definieras i 4 kap. 3 § SoL och består av två delar, riksnorm samt övrigt försörjningsstöd till skäligen kostnader som återkommer regelbundet. (För aktuella normbelopp se bilaga 2).

3.1 Riksnorm

Riksnormens nivåer och konstruktion fastställs årligen av regeringen. Beloppen grundar sig på de konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör årligen och delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller.

I Lindesbergs kommun tillämpas ingen sänkning av beloppen för att barn äter lunch i skola eller förskola.

Den del av försörjningsstödet som utgör den sk riksnormen omfattar 6 poster för vuxna och sju för barn och ungdomar. Följande poster ingår:

**Livsmedel*

Beräkningen av livsmedelskostnaderna följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Vissa halvfabrikat ingår samt inköp av allt matbröd. För ensamhushåll beräknas en något högre kostnad med hänsyn till att vissa kostnader blir dyrare än för flerpersonshushåll.

**Kläder och skor*

Avser det vardagliga kläd- och skobehovet under hela året inkl. skoreparationer samt tillbehör som väska, ryggsäck, paraply och klocka.

**Lek och fritid*

Avser aktiviteter som är rimligt att alla får möjlighet till såsom utöva lek och idrott, biobesök, besök på simhallen, läsa böcker och lyssna på musik samt kostnader för cykel, skridskor och skidor. För yngre barn ingår även leksaker, spel etc.

*Barn- och ungdomsförsäkring

Avser kostnad för fritidsförsäkring. För barn i förskola och skola har kommunen tecknat kollektiv försäkring

*Förbrukningsvaror

Här ingår kostnad för rengöring, skötsel och vård av bostaden ex. disk- och tvättmedel samt vård av kläder och skor

*Hälsa och hygien

Avser kostnader för tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd och hårklippning. Även enklare förbandsmaterial och hälsopreparat ingår i posten, dock ej receptbelagd medicin inom högkostnadsskyddet

*Dagstidning/telefon/tv-licens

Här ingår kostnaden för ett års prenumeration på en daglig tidning, abonnemangs- och samtalsavgifter för telefon, tv-avgift, kort och frimärken. **Kostnad för internet i hemmet godtas ej och prövas separat.**

3.2 Förhöjd norm

Om det i enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå än riksnorm. Det används i vissa fall för personer som pga sjukdom eller handikapp har förhöjda kostnader för en eller flera av budgetposterna och då dessa kostnader inte täcks av annan ersättning såsom handikappersättning eller vårdbidrag. Likaså kan det i ärenden som rör våld i nära relationer finnas skäl att beräkna försörjningsstödet till en högre nivå.

Hälsa och hygien

I denna post ska det mesta inrymmas vad gäller medicin som ej omfattas av högkostnadsskyddet. Ibland finns behov av dyrare eller mer omfattande hälsovårdsartiklar ex. bandage eller lusmedel, som inte alltid ryms inom kostnadsramen och inte heller är förutsägbara. Det kan då finnas skäl att godkänna dessa kostnader helt eller delvis.

Kosttillägg

Behov av särskild kost ska bedömas restriktivt och alltid styrkas med intyg om ökad matkostnad finns utifrån sjukdom, allergi eller liknande. Enligt Konsumentverkets bedömning finns merkostnad vid två specialkost, glutenfri- och mjölkproteinrikost (inte för diabetes). För specificerad merkostnad se www.konsumentverket.se. (sök specialkost). From år 2020 kommer Konsumentverket inte längre att ta fram beräkningar för

specialkost dock framkommer att glutenfrikost är ca 8 % dyrare än normalkost och mjölkproteinfri kost 12 % dyrare.

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskottet är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär merkostnad.

Lek- och fritidsartiklar för barn

Efter individuell prövning kan i undantagsfall bistånd till högre belopp än vad som ingår i normen beviljas för lek- och fritidsartiklar för barn, om det är av vikt för barnets utveckling och barnets behov av stimulans.

Bedömningen ska innefatta sökandens möjlighet att inom rimlig tid själv tillgodose behovet.

3.3 Reducerad norm

Reducerad norm kan användas

*då det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader som omfattas av riksnormen eller att han/hon inte använder biståndet avsett för ändamålet

* om den sökande haft inkomster till sin försörjning, men använt dem på annat sätt ex. tappat eller blivit bestulen på inkomster och därför saknar medel till sin försörjning

* om den enskilde inte bedöms uppfylla förutsättningarna för att vara berättigad till försörjningsstöd ex har kunnat försörja sig men inte gjort detta och därför saknar nödvändiga medel. Likaså om den sökande avstått från arbete eller ej stått till arbetsmarknadens förfogande.

3.3.1 Reducering vid ogiltig frånvaro

Vid frånvaro från praktik eller annan arbetsmarknadsåtgärd som inte är giltig ska en reduktion av försörjningsstödet göras. Reduceringen kan ske genom att helt avslå ansökan (vid omfattande frånvaro), reducera försörjningsstöd enligt lägre norm eller delavslå för antalet ogiltiga frånvarodagar. Normen delas då i 30 dagar och multipliceras med antalet frånvarodagar.

3.3.2 Akut bistånd

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en sk nödprövning göras om en sökande hävdar att nödsituation föreligger. Bistånd till akuta behov för livsuppehållet kan beviljas efter individuell prövning.

Beslut om akut bistånd bör som regel ske efter utredning. Om tiden inte räcker till bör följande överväganden göras:

- *Avser behovet en akut nödsituation?
- *Finns det barn i familjen? Föräldrar ska i detta sammanhang informeras om det ekonomiska ansvaret som föräldraskap innebär och att de har huvudansvar för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet.
- *Finns det sjukdom hos den sökande som skulle kunna förvärras om bistånd inte beviljas?
- *Har den sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- *Känner den sökande till försörjningsstödetts normer och beräkningsgrunder?
- *Kan den sökande få hjälp på annat sätt?
- *Är behovet av akut bistånd återkommande trots egen försörjning eller att norm redan utbetalats för perioden?

Bistånd till personer som regelmässigt har egna inkomster över riksnorm ska prövas restriktivt och endast beviljas för att undvika en akut nödsituation där den sökande själv bedöms ha svårigheter att ansvara för sin ekonomi.

Den som blivit bestulen eller genom egen förskyllan hamnat i en situation utan egna ekonomiska medel ska i huvudsak kunna anses lösa behovet själv. Vid ansökan om försörjningsstöd ska krav ställas på att polisanmälan görs och att den enskilde på något sätt kan styrka den uppkomna situationen ex. genom uppvisande av kontoutdrag. Förlust av pengar ersätts inte förutom med sådant bistånd som är nödvändigt för att undvika en akut nödsituation. Vid återkommande förlust kan bistånd avslås. Likaså kan avslag bli aktuellt om det är uppenbart att den beskrivna situationen inte är trovärdig. Om behovet av akut bistånd upprepas och det finns barn i hushållet ska särskilt beaktas om behovet kan vara ett uttryck för att det kan finnas anledning till oro för barnets hälsa och utveckling.

Vid nödprövning av bistånd till matpengar kan hembesök behöva göras för att utreda om en nödsituation föreligger.

För en person som tillfälligt vistas i kommunen i en akut nödsituation kan bistånd till enkel biljett till hemkommunen beviljas samt ev. akuta matpengar i avvaktan på kontakt med hemkommunen.

3.4 Fickpengar

För personer som vistas på institution av något slag och är berättigad försörjningsstöd kan bistånd till fickpengar beviljas med 3 % av basbeloppet. Avvikelse från normbeloppet avseende fickpengar kan ske om det på institutionen finns särskilda regler om fickpengar. Pengarna ska täcka behovet av frukt, fika, tvål, tandkräm, rakustrustning, mensskydd, hårklippning, kompletterande inköp av underkläder, fritidsaktiviteter och resor, inköp av böcker, tidskrifter, tidning och telefon. Klädbidrag beviljas max var tredje månad om inga särskilda skäl framkommer.

3.5 Skäligen kostnader utöver riksnorm

3.5.1 Boendekostnader

3.5.1.1 Hyresrätt

Försörjningsstöd lämnas till skäligen boendekostnader. Skäligen boendekostnader motsvarar vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. I Lindesbergs kommun tillämpas en högsta godtagbara hyresnivå som vägledning för bedömning av vad som kan anses vara skäligen boendekostnad. Högsta godtagbara hyresnivå räknas årligen upp utifrån den hyreshöjning som är överenskommen mellan hyresgästföreningen och det kommunala bostadsbolaget Libo. I skälighetsbedömningen bör hänsyn tas till barns behov av utrymme hos umgängesförälder.

Riktlinjer för högsta godtagbara boendekostnad 2020 (exkl. hushållsel):

1 vuxen	4510 kr/mån
1-2 vuxna + 1 barn	5285 kr/mån
2 vuxna + 1 barn	6165 kr/mån
1-2 vuxna + 2 barn	7150 kr/mån
1-2 vuxna + 3 barn	8560 kr/mån
1-2 vuxna + 4 barn el. fler	9680 kr/mån

Ovan angivna belopp är vägledande riktlinjer, men bedömningen ska alltid vara individuell. Finns billigare alternativ att tillgå på orten gäller den lägre boendekostnaden.

Den högsta godtagbara hyresnivån enligt riktlinjerna kan dock överskridas om det finns synnerliga skäl vid individuell bedömning. Vid bedömning ska barnperspektivet beaktas. Om boendekostnaden bedöms vara oskäligen och behovet av försörjningsstöd inte bedöms vara tillfälligt (mindre än 3 mån) ska den sökande uppmanas sänka sin boendekostnad. Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation bör följande förhållande beaktas:

*Bostadens storlek i förhållande till antalet familjemedlemmar. (Vid fler än ett barn ska individuell bedömning ske och åldersskillnad och kön på barnen beaktas med tanke på att barns behov av avskildhet ofta ökar med stigande ålder)

*Sociala konsekvenser av en flytt (om ex. en barnfamilj tvingas bryta upp från barnomsorg, skola och socialt nätverk)

*Sökandens ålder och hälsotillstånd och möjligheten att klara av en flytt

*Sökandens möjlighet att bli godkänd som hyresgäst (utifrån ex. tidigare skulder, anmärkningar)

*Sökandens möjlighet att i framtiden bli självförsörjande med egna inkomster

*Nuvarande standard inte är skälig

Om Socialförvaltningen efter ovanstående övervägande kommer fram till att den sökande ska uppmanas förändra sin boendesituation ska skäligt rådrum ges för att genomföra flytt. Skäligt rådrum är 4 mån och kan förlängas om sökanden under denna tid påbörjat byte av bostad. Beslutet om rådrum kan överklagas och ska delges klienten tillsammans med besvärshänvisning. Om sökanden bedöms kunna flytta, men avstår, ska bistånd till hyran nedsättas i nivå med vad som sägs om skälig boendekostnad. Det åvilar den sökande att visa att billigare boende inte kunnat hittas.

Nyinflyttade i kommunen förväntas ha informerat sig om kommunens gällande riktlinjer för högsta godtagbara hyra innan inflyttning och beviljas därför inte skäligt rådrum. Detsamma gäller sökanden som tidigare haft försörjningsstöd i kommunen.

Om någon anser sig behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad ska detta ske i samråd med Socialförvaltningen. Om inga godtagbara skäl finns för bostadsbyte ska endast tidigare hyra godkännas.

Vid kortare biståndsbehov (mindre än 3 mån) godtas faktisk hyra.

Avgift för parkeringsplats och garage godtas inte. Inte heller godtas kostnad för medlemskap i hyresgästförening eller extra kostnad för tillval i bostaden. Undantag görs när tillvalskostnad redan finns eftersom kostnaden då inte kan påverkas.

Kostnad för depositionshyra vid flytt till ny bostad, kan i undantagsfall och efter individuell bedömning godtas och beviljas mot ev återbetalning om detta är nödvändigt för att den sökande ska kunna få en bostad överhuvudtaget. Andra möjliga lösningar ska dock vara helt utredda innan.

3.5.1.2 Bostadsrätt eller villa

Bostadsrätt eller villa kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan komma att ge inkomster till försörjningen. Om biståndsbehovet är kortvarigt eller om bostaden är belånad på sådant sätt att det inte blir något överskott vid en ev. försäljning och månadskostnaden är rimlig, ska krav på försäljning inte ställas. I annat fall bör mäklare kontaktas för värdering. Biståndet beviljas då med krav på återbetalning om försäljningen ger ett överskott. Bedömning måste göras om det finns sociala eller humanitära skäl som talar för ett kvarboende. Om det finns barn måste även barnets bästa beaktas och ev. konsekvenser utredas.

Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen samt ränta på ev. lån för bostaden.

I boendekostnad för villa ingår ränta på lån knutna till fastigheten samt ev. kostnader för vatten, hushållsel, uppvärmning, sophämtning, försäkring, sotning samt tomträttsavgäld.

Inte i något fall ska amortering på lån räknas in i boendekostnaden då detta utgör kapitalbildning. Sökanden med lån ska alltid uppmanas söka skattejämkning för räntekostnaden.

För bostadsrätt eller villa accepteras den faktiska boendekostnaden, förutom amortering på lån, från dag ett för nybesök och som längst 9 mån framåt. Efter särskilt beslut av Snau kan niomånadersgränsen förlängas om huset visar sig svårsålt och husägaren bedöms ha gjort vad denne kan för att få huset sålt. I annat fall beräknas boendekostnaden efter 9 mån enligt högsta godtagbara hyreskostnad.

3.5.1.3 Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller beträffande kostnad och krav på flyttning samma regler som vid förstahandskontrakt. Ett andrahandskontrakt som är underskrivet av fastighetsägaren eftersträvas alltid, även om detta inte kan krävas. Ett skriftligt avtal mellan sökande och förstahandshyresgästen ska finnas. Det skriftliga avtalet bör innehålla bostadens adress, överenskommelse om hyrestidens längd, uppsägningstid, hyrans storlek och vad som ingår i hyran. Förstahandskontrakt och hyresavi ska begäras in, men kan inte ställas som krav för rätt till försörjningsstöd. Om andrahandskontrakt inte är godkänt av hyresvärden ska som regel hembesök göras för att kontrollera kontraktets riktighet. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen och samma krav på bostadsbidrag gäller som för övriga sökanden.

3.5.1.4 Inneboende

Vad som sägs i detta avsnitt gäller inte inneboende hos nära släkting eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap. Hyra för inneboende ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt avtal med hyresvärden. Kostnad för boendet ska beviljas utifrån hur många rum den sökande disponerar i förhållande till det totala antalet rum enligt Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap. Önskvärt är att hembesök görs för att kontrollera kontraktets riktighet, att lägenheten existerar, antal boende i bostaden och att personen vistas i kommunen. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen. För att undvika felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd behövs ett samtycke från den som hyr ut bostaden för att kontrollera att denna inte redan erhåller försörjningsstöd till hyran.

Vid inneboende beräknas norm i enlighet med personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

3.5.1.5 Delad lägenhet

När syskon, nära vänner eller kamrater delar bostad ska hushållsgemenskap förutsättas om inget annat framkommer. Med hushållsgemenskap menas då att man mer eller mindre delar på kostnaderna i ett hushåll. Nettohyran ska då delas på antalet personer i hushållet.

3.5.1.6 Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt

I första hand bör den enskilde försöka hyra ut sin bostad. I annat fall kan ekonomiskt bistånd utgå till boendekostnad om den faktiska strafftiden inte överstiger 6 mån (se mer info under 6.6 Intagna vid kriminalvårdsanstalt)

3.5.1.7 Boendekostnad för vuxna hemmaboende barn

För ungdomar under 21 år som studerar på gymnasiet har föräldrarna försörjningsansvar enligt Föräldrabalken. I annat fall pågår försörjningsansvaret till ungdomen fyller 18 år. En ungdom kan dock höstterminen det år han/hon fyller 20 år ansöka om studielån från Csn och därmed försörja sig själv.

Om en gymnasiestuderande ungdom gifter sig är det i första hand maken/makan som ska svara för underhåll under gymnasiestudierna. Detta innebär dock inte att föräldrarnas ansvar enligt föräldrabalken har upphört. Föräldrarnas ansvar inträder således då maken inte kan fullgöra sitt försörjningsansvar.

Huvudregeln är att bistånd till hyra för ungdomar inte beviljas. Om den unge ingår i en familj som har försörjningsstöd söker föräldrarna ekonomiskt bistånd till hela hyran. Undantag ska göras om ungdomen själv kan visa att han/hon har betalat hyresdel till föräldrarna. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet. Detta under en period då ungdomen haft egna inkomster.

Hyresdel beräknas då utifrån Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap.

Undantag från regeln görs även om föräldrarnas inkomst i form av bostadsbidrag upphör/minskar för att den unge slutat gymnasiet/fyllt 18 år. Hyresdel kan då beviljas motsvarande inkomstbortfallet. Även om föräldern behöver behålla en större bostad för att ungdomen ska kunna bo kvar kan undantag göras.

I de fall ungdomen haft eget boende men av olika orsaker flyttat hem till föräldrahemmet igen, kan hyresdel också beviljas. Hyresdel beräknas då utifrån Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap:

Exempel: Om den biståndssökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad på fyra rum och kök, innebär det att han eller hon disponerar två av totalt nio enheter (fyra rum x 2 = 8 + kök = 9 enheter). Hela boendekostnaden är 6000 kr per månad. Den sökandes andel av

boendekostnaden bör då beräknas genom att 6000 kr divideras med 9 och därefter multipliceras med 2, dvs $2/9 \times 6000 = 1\ 333$ kr per månad.

3.5.1.8 Vuxna hemmaboende barn med inkomster

Ungdomar som slutat gymnasiet och kan försörja sig själva bör bidra till familjens boendekostnad. Detta gäller även gymnasiestuderande ungdomar som from höstterminen det år han/hon fyller 20 år kan beviljas studiemedel från Csn. Hyresdel som ungdomen bör bidra med beräknas enligt Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap.

3.5.1.9 Ungdomar och eget boende

Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till ekonomiskt bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende, såvida inte t ex familjen är mycket trångbodd eller att svåra personliga motsättningar föreligger. Rätt till bistånd föreligger endast i den mån den biståndssökandes behov inte kan tillgodoses på annat sätt innebär att sökanden i första hand har att ta egna ekonomiska resurser - inkomster och tillgångar - i anspråk. Först när ungdomen fyllt 24 år kan kostnad för eget boende godtas, om inte ungdomen har kunnat försörja sig själv och bott hemifrån minst 2 år.

I de fall en ungdom ansöker om eget boende och uppger att hen inte kan bo kvar hemma, alternativt inte kan flytta hem, så görs alltid en boendeutredning för att utreda om egen bostad är nödvändigt för att tillgodose skälig levnadsnivå för den unge. Särskild bedömning görs för de ungdomar som tidigare varit placerade av Socialnämnden eller kommit som ensamkommande.

3.5.1.11 Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer avses campingboende, husvagn, vandrarhem etc. Bistånd till sådana boendekostnader ska prövas mycket restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att lösa sin situation på annat sätt och saknar tak över huvudet.

3.5.1.12 Dubbla boendekostnader

Dubbla boendekostnader godkänns inte som en godtagbar utgift då det åligger den enskildes att själv planera så att dubbla boendekostnader inte uppstår. Om den sökande ändå har dubbla boendekostnader medräknas boendekostnaden för den bostad som den sökande faktiskt bor i.

Dubbla hyreskostnader som uppkommit i samband med att sökanden flyttat till äldreboende, fått anställning på annan ort eller behövt flytta p g a hot och våld i nära relationer kan medräknas som godtagbar utgift. Bistånd till dubbla boendekostnader kan även beviljas om den sökanden av starka sociala skäl måste flytta till annat boende och Socialnämnden medverkat i denna planering.

3.5.2 Driftskostnader

3.5.2.1 Elkostnad

Normalt beviljas bistånd till faktisk elkostnad. I första hand bör utgångspunkten för biståndet vara aktuell faktura. Vid bedömning om kostnaden är skälig är utgångspunkten Konsumentverkets beräkningar avseende uppskattad genomsnittlig förbrukning i kwh i hyreslägenhet. Godtagbar elkostnad är beräknat utifrån

bostadsstorlek och antalet hushållsmedlemmar. För att täcka in elförbrukning för egen tvättmaskin, ev. äldre vitvaror godkänns 25 % över Konsumentverkets beräkning av elförbrukning. Se beräkningstabell som bilaga.

I vissa fall ingår elkostnaden i hyresbeloppet. I de fall den sökande förbrukar mer el än vad ingår i hyresbeloppet godtas 25 % över Konsumentverkets beräkning av kwh för aktuellt hushåll. (Se beräkningstabell som bilaga 3)

En ansökan om bistånd till elräkning som förfallit inom en månad före tidsbeställningsdagen bör inte betraktas som skuld utan prövas som löpande faktura. Vid elkostnad för uppvärmning av bostad kan kostnaden vintertid bli hög. En utredning och individuell bedömning behöver då göras. I de fall faktisk elkostnad inte kan godtas beviljas istället högsta godtagbara boendekostnad samt kostnad för hushållsel för antalet hushållsmedlemmar.

När vuxna som inte är gifta eller lever under samboliknande förhållande delar lägenhet, delas kostnaden för el på antalet personer i hushållet.

Vid kostnad för deposition hos elleverantör /förskottsbetalning kan deposition anses om en kostnad för el och ingå i begreppet skälig levnadsnivå under förutsättning att depositionen är nödvändig för att få el levererad överhuvudtaget. Det är dock viktigt att utreda om behovet kan tillgodoses på annat sätt ex. genom att hyresvärden övertar elabonnemanget.

3.5.2.2 Vatten, värme, sopor, sotning

Faktisk kostnad för vattenförbrukning, värmekostnad, sophämtning samt sotning godtas om den totala boendekostnaden inte överstiger högsta godtagbara boendekostnad. Vid rådrum och krav på försäljning av ev. fastighet godtas faktisk kostnad så länge den sökanden bedöms göra vad han/hon kan för att få fastigheten såld.

I vissa hyreslägenheter ingår kostnad för vatten och värme i hyresbeloppet. I de fall den sökande förbrukar mer vatten än vad som ingår i hyresbeloppet godtas 25 % över Konsumentverkets beräkning av vatten för aktuellt hushåll. Se beräkningstabell som bilaga. I de fall extra kostnad för värme uppstår godtas inte denna utgift, då värme upp till 21 grader redan ingår i hyreskostnaden.

3.5.3 Hemförsäkring

Bistånd till hemförsäkring är en godtagbar utgift och beviljas till faktisk kostnad.

Kostnad för grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd beviljas. Extra försäkringar såsom allrisk-, oturs- och hemplussförsäkring etc ingår inte i vad som

betecknas som grundförsäkring. I de fall sökande har års- eller halvårsbetalning ska han/hon uppmanas begära månadsbetalning. Vad gäller barn- och ungdomsförsäkring så ingår denna kostnad redan i försörjningsstödet. Kostnad för tilläggsförsäkring godtas inte.

Alla som är folkbokförda på en adress täcks av lägenhetsinnehavarens hemförsäkring. Inneboende utgör undantaget och ska uppmanas skaffa egen hemförsäkring. Möjlighet till nedsatt premie via fackförbund ska beaktas.

3.5.4 Avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa

Bistånd till avgift för fackförening och/eller arbetslöshetskassa ska beviljas med det belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Om det är möjligt för den sökande att få reducerad avgift ska sådan ansökan göras.

3.5.5 Läkarvård, medicin och kostnad för intyg

Läkarvård och sjukvårdande behandling godkänns enligt gällande taxa för patientavgift till och med nivån för högkostnadsskyddet på 1150 kr (år 2021). Läkarbesöken och/eller den sjukvårdande behandlingen ska ha skett under en tolv månadersperiod för att frikort ska beviljas. Därefter är resterande period kostnadsfri. Gäller både hos Landsting och privat.

Bistånd utgår även till cellprovtagning och mammografi. Kostnad för uteblivande från besök beviljas inte.

Landstinget ersätter resor till och från sjukvård. Vid sjukresor betalar den enskilde en egenavgift där kostnaden godtas efter uppvisat kvitto.

Läkemedel utom högkostnad godtas som regel inte. Vid läkemedelskostnad uppgår högkostnadsbeloppet till 2350 kr (år 2021).

Barn och ungdomar under 25 år betalar inte för läkarbesök i Örebro län.

Privat terapi eller behandling är sjukvårdshuvudmannens ansvar. Huvudprincipen är att sådan kostnad inte beviljas och hänvisning bör ske till vårdcentral.

Kostnad för läkarintyg av något slag ingår inte i högkostnadsskyddet och beviljas därför inte, undantaget om Socialförvaltningen begärt in intyget då kostnaden kan beviljas.

4. Bistånd till livsföring i övrigt

4.1 Barnomsorgsavgift – förskola, fritidshem

Barnomsorgsavgift beviljas till faktisk kostnad när den sökande för övrigt är berättigad till försörjningsstöd. Detta under förutsättning att hushållet lämnat in korrekt inkomstuppgift. Om ingen inkomstuppgift lämnas kompenseras inte den högre kostnaden av försörjningsstöd.

Vid växelvis boende bör föräldrarna dela på fakturan.

4.2 Begravningskostnad

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångar i dödsboet eller genom försörjningskyldigas, dvs föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners, inkomster eller tillgångar. Vid bedömning av försörjningskyldigas betalningsförmåga prövas detta mot gällande norm för försörjningsstöd. Hänsyn ska tas till tillgångar

exempelvis i form av försäkringar. Begravningskostnader ska som huvudregel endast beviljas vid ansökan från

dödsbodelägaren eller från den som är försörjningsskyldig för den avlidne.

Bistånd till begravningskostnad kan beviljas under förutsättning att dödsboanmälan upprättats och dödsboets tillgångar utretts. Alla kända tillgångar som finns på dagen för dödsfallet avräknas direkt vid ansökan om begravningskostnad, även eventuell kommande skatteåterbäring. Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet ex. obetald faktura, städning, kostnad för utflytt etc. Rätten till bistånd bedöms utifrån dödsboets tillgångar och inte dödsbodelägarnas. Hänsyn ska även tas till tillgångar i form av försäkringar, skatteåterbäring etc. Som huvudregel ska kända inestående inkomster ej förskottas utan sökanden får begära avbetalning hos begravningsbyrån. Beviljat bistånd kan återkrävas enligt 9 kap. 2 § SoL om dödsboet förväntas erhålla tillgångar längre fram.

Bistånd beviljas till en enkel men värdig begravning med respekt för den avlidnes och nära anhörigas önskemål. Hänsyn bör tas till olika religiösa och etniska gruppers speciella krav på hur begravningen ska ordnas. När någon har avlidit bör dennes önskan om kremering eller gravsättning i möjligaste mån följas av anhörig/närstående eller kommun.

Bistånd kan beviljas med max 30 % av basbeloppet för begravning samt 20 % av basbeloppet för gravsten. Samma belopp kan max beviljas för begravning på annan ort eller utomlands och inkluderar då även transportkostnader. Om en svensk resenär avlider utomlands är det antingen personens egna hem- eller reseförsäkring eller de anhöriga som får betala transporten till Sverige. I annat fall hjälper ambassaden till med att ordna en värdig begravning utomlands.

Bistånd till kostnad för begravning av minderårig eller ofullgånget foster prövas i förhållande till vårdnadshavarens ekonomiska situation.

När en person avlider är det den avlidnes anhöriga som ska ombesörja att en begravning arrangeras. Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten inom ramen för den provisoriska dödsboförvaltningen enligt 18 kap 2 § ÄB skyldighet att ordna att en begravning kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att beställa begravningen hos en begravningsbyrå. För kostnaderna har socialtjänsten rätt till ersättning ur dödsboet. Om begravning av någon orsak inte anordnas av dödsboet eller av socialtjänsten i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB ska begravningen enligt 5 kap 2 § BegrL ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

Asylsökande omfattas normalt av Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. men det gäller endast ersättning direkt till den enskilde och inte till dödsbon. I dessa fall gäller därför vistelsekommunens ansvar enligt socialtjänstlagen och kommunen kan inte få ersättning från Migrationsverket för bistånd till begravningskostnad som man beviljat dödsboet. Om dödsboet har tillgångar kan kommunen få ersättning från dödsboet. Finns inga tillgångar ansvarar vistelsekommunen där personen vistas när behovet uppstår. I normalfallet beviljas ej ekonomiskt bistånd till begravningskläder.

4.3 Flytt/magasineringskostnad

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader bör beviljas om flyttningen är nödvändig för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Det kan finnas både sociala, hälso- och ekonomiska skäl till att en familj behöver flytta för att uppnå skälig levnadsnivå. Sociala skäl kan vara ex. dödsfall, skilsmässa eller behov av ny miljö. Ekonomiska skäl kan vara att en flytt ökar möjligheten till självförsörjning genom studier eller arbete.

I de fall Socialförvaltningen ställer krav på annat boende utifrån hög boendekostnad bör bistånd till flyttkostnad beviljas.

Vid medicinska skäl bör den sökande styrka behovet med läkarintyg.

Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flytt med hjälp av släkt och vänner. Om någon flyttar pga arbete på annan ort bör möjligheten att få bidrag från Arbetsförmedlingen alltid undersökas.

Om den enskilde pga sjukdom, funktionshinder, ålder eller andra skäl inte klarar att flytta på egen hand bör biståndet omfatta skäliga kostnader för flyttfirma till billigaste alternativ. Möjligheten att Serviceteamet kan vara behjälpliga med flytt bör undersökas. Som regel bör dock inte flyttkostnad beviljas i de fall den enskilde vid flytt avbryter arbete, studier eller annan sysselsättning och därmed riskerar att fördröja sitt inträde på arbetsmarknaden samt sina möjligheter att bli självförsörjande.

Bistånd för flytt utanför Norden beviljas inte. Inte heller godtas dubbel boendekostnad vid flytt eller reparationskostnad pga onormalt slitage.

Kostnad för magasinering av bohag godtas endast i undantagsfall och beviljas till den som uppbär löpande försörjningsstöd om den sökande inom överskådlig framtid förväntas kunna få en ny bostad. Beslut om bistånd till sådan kostnad ska tidsbegränsas. Vid bedömning av rätten till bistånd ska hänsyn tas till bohagets skick och storlek samt om kostnad för magasinering överstiger kostnad för inköp av nytt bohag. Hänsyn bör även tas till de konsekvenser som kan uppstå för den enskilde vid en ev. försäljning. Vid avhysning svarar Kronofogden för magasinering av bohaget under viss tid och debiterar den enskilde för kostnaden. Ekonomiskt bistånd beviljas inte till sådan kostnad.

4.4 Glasögon och linser

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till glasögon om behov finns eller om nya glasögon behövs pga olycksfall. Erforderliga glas samt bifokala glas inkl. undersökning och arbetskostnad beviljas. I första hand tas ställning till om befintliga bågar kan användas. I annat fall beviljas bågar ur ett standardsortiment till en kostnad av högst 2 % av basbeloppet. Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag från 2 olika optiker som styrker behovet och vad som ingår i begärt pris. Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpris som erbjuds av optiker. Bistånd till specialslipade eller specialbehandlade glas beviljas ej, om inte behovet är styrkt av läkare och detta är enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. Progressiva glas beviljas endast i undantagsfall förutsatt att sökanden haft detta tidigare innan sitt bidragsberoende.

Bistånd till vanliga läsglasögon som är avsedda för personer med avtagande synskärpa sk. ålderssynthet beviljas inte. Behovet kan tillgodoses inom ramen för riksnormen för hälsa och hygien.

Vid kortvarigt bidragsberoende, 3 mån eller kortare, beviljas kostnad till glasögon endast i undantagsfall efter individuell bedömning.

Kostnad för linser godtas endast om detta är enda alternativet och är styrkt med läkarintyg.

Avseende borttappade eller förlorade glasögon får individuell bedömning göras. I första hand bör möjligheten att få behovet tillgodosett via hemförsäkring undersökas.

För barn mellan 0-20 år finns landstingsbidrag och då krävs endast ett kostnadsförslag från optiker. Landstingsbidraget ska framgå av kostnadsförslaget. Barn som får remiss till ögonmottagningen från BVC eller skolsköterska betalar ingen kostnad för synundersökningen, dock hos optiker.

4.5 Sjukhusvistelse

Vid planerad sjukhusvistelse kan försörjningsstödet reduceras med posten för livsmedel under förutsättning att de extra kostnader som sjukhusvistelsen innebär medräknas i försörjningsstödet. Barn och ungdomar under 20 år och värnpliktiga betalar ingen avgift för sjukhusvistelse, övriga 100 kr/dygn.

Vid barns sjukhusvistelse godtas avgift för förälders vistelse på sjukhus (ex resekostnad) utifrån barnets behov och om kostnaderna inte täcks av landstingets bidrag.

Om kostnad för ambulans tillkommer, godtas denna utgift.

4.6 Hemtjänstavgift, matlåda eller kostnader för särskilt boende

Ekonomiskt bistånd beviljas som regel inte till fastställd avgift för hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende. Vid debitering av kostnaden görs beräkning så att den enskilde får ett skäligt belopp kvar till sina utgifter så kallat förbehållsbelopp. Den som saknar beskattningsbar inkomst eller förmögenhet behöver inte betala avgift för hemtjänst, hemsjukvård eller för särskilt boende, dock för matlåda. Den enskilde ska då söka nedsättning av avgiften hos kommunens avgiftshandläggare. Vid beräkning av hemtjänstkostnad tas dock ingen hänsyn till Kronofogdens ev. införsel på inkomst. Kontakt behöver då tas med Kronofogden för nedsättning av införseln.

Oavsett inkomst får den enskilde betala kostnad för matlåda. Om en person har kostnad för matlåda en gång/dag, beräknas kostnaden genom att utgift för matlåda reduceras med en tredjedel av matnormen som då utgör godtagbar utgift

4.7 Sjukresor och färdtjänstavgift

Grundregeln för sjukresor till och från vården är att alla erbjuds kostnadsfri resa med kollektivtrafik. Kallelse till vårdbesök eller besökskvitto gäller som biljett. Den som väljer att resa på annat sätt kompenseras inte för resekostnaden med försörjningsstöd.

Den som har medicinskt behov eller färdtjänst får åka sjukresefordon. Kostnad för resa med sjukresefordon godtas till faktisk kostnad dvs mellan 40 kr-125 kr per enkelresa

beroende på avstånd. Högkostnadstaket för sjukresor är 1 400 kronor under en 12-månadersperiod.

Vid färdtjänst finns ett högkostnadsskydd som innebär att en färdtjänstresenär behöver betala max 640 kr/mån. En bedömning behöver alltid göras om vilka resor som skett med färdtjänst dvs om det är en resa som bedöms ingå i skälig levnadsnivå och ska godtas utöver norm eller om det är en resa som bör täckas av fritidsposten i normen.

4.8 Hjälpmedel

Ekonomiskt bistånd kan beviljas efter individuell prövning till kostnad för hjälpmedel som föreskrivits av behörig personal, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Medicinskt behov av ortopediska skor, skoinlägg, stödstrumpor ska styrkas med intyg från läkare eller sjukgymnast. From 1/1 år 2020 tas en abonnemangsavgift ut med 65 kr/mån för lån av individmärkt hjälpmedel. Barn- och ungdomar under 20 år betalar ingen abonnemangsavgift. Abonnemangsavgiften gäller dock inte för vissa hjälpmedel såsom rollatorer, TENS-apparater, CPAP-/APAP-apparater, behandlande madrasser och eldrivna träningscyklar där en fast kostnad tas ut.

4.9 Hemutrustning

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till behövlig hemutrustning om det finns särskilda skäl. Det ingår i skälig levnadsnivå att ha ett hem som fungerar tillfredställande, men det finns ingen allmän rätt för den som får en bostad och har bristande ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. De flesta är hänvisade att klara sin situation på det sätt som människor i allmänhet gör dvs planering, sparande, lån och gåvor från nätverket. Detta gäller särskilt för unga människor som flyttar hemifrån och som får godta en enklare standard i sitt första hem. En bedömning behöver göras om den enskilde själv haft förutsättningar att skaffa del av utrustningen eller inom rimlig tid med egna inkomster tillgodose behovet.

Ekonomiskt bistånd till hemutrustning kan utgå efter enskild prövning och bedöms efter bostadens beskaffenhet, familjens behov och sociala skäl. För att bedöma behovet krävs att hembesök görs. Följande ska övervägas:

- *Är behovet akut och nödvändigt för att sökanden med kort varsel ska kunna flytta in i en anvisad bostad?
- * Kommer sökanden att inom rimlig tid själv kunna skaffa sig eller komplettera en hemutrustning?
- *Vilka möjligheter har sökanden haft att spara till eller planera för boende och hemutrustning?
- *Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid provas i första hand.
- *När det gäller barnfamiljer ska beaktas om särskilt behov finns hos barnen
- *Vilken hjälp kan den sökande få av nätverket?

4.9.1 Grundutrustning

Bistånd till grundutrustning ska ges mer sällan och beviljas endast om det finns särskilda skäl eller om behovet är akut och inte kan tillgodoses på annat sätt. Biståndet ska omfatta den mest nödvändiga utrustningen och tillgodose ett fungerande basbehov. Grundutrustningen bör tillgodose behov av matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring, rekreation och information via radio/tv. Bistånd till digitalbox beviljas. Biståndet beviljas med max 15 % av basbeloppet avseende en vuxen person och om hushållet innehåller fler personer kan beloppet ökas med 3,5 % av basbeloppet per person.

4.9.2 Löpande komplettering

Bistånd till löpande komplettering och reparation av befintlig hemutrustning beviljas vid behov till sökande med mer än 6 mån behov av försörjningsstöd. Prövning ska göras i förhållande till vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Vägledande belopp vid ansökan om specifik utrustning:

*Vuxensäng inkl. madrass	1000 kr
*Barnsäng (under 8 år) inkl. madrass	500 kr
*Köksbord och stolar	500 kr
*Soffa	800 kr
*Soffbord	200 kr
*Byrå	200 kr
*TV	400 kr
*Dammsugare	600 kr
*Städutrustning	150 kr
*Husgeråd (kastruller, porslin etc)	500 kr
*Badhandduk/pers	30 kr
*Handduk/pers	30 kr
*Sängkläder/pers (påsl, örng., underl.	200 kr
*Täcke och kudde/pers	200 kr

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd omfattar ekonomiskt bistånd till hemutrustning numera även bistånd till dator. Dator med internetkoppling anses numera ingå i vad som normalt krävs för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Ovanstående belopp är endast vägledande och bör jämföras med inköpsställen för begagnade möbler och husgeråd. Då Socialtjänsten ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet är det den enskildes sak att avgöra var inhandlingen ska ske.

Bistånd till inköp eller reparation av disk-/tvättmaskin beviljas endast till sökanden med fysiska, psykiska eller medicinska hinder som är styrkta av läkarintyg eller annan bedömning

Vid ansökan om hemutrustning bör hembesök ske för bedömning av såväl befintlig som behövlig hemutrustning.

Vid separationer bör bedömning göras om vad som kan anses rimligt att medföra från det gemensamma boet.

För flyktingar och vissa andra utländska medborgare kan behovet under de första två åren efter permanent uppehållstillstånd tillgodoses via hemutrustningslån från Csn. Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid prövas i första hand. När det gäller barnfamilj ska beaktas om särskilt behov finns hos barnen.

4.10 Spädbarnsutrustning

Bistånd till spädbarnsutrustning kan utgå vid första barnets födelse om familjen har inkomster som understiger försörjningsstödsnormen och inte har kunnat spara för att skaffa nödvändig utrustning. Bistånd beviljas med max 12 % av basbeloppet. I de fall viss utrustning finns, görs avdrag med skäligt belopp. Efter individuell bedömning kan ekonomiskt bistånd i vissa fall beviljas till kompletterande utrustning vid senare barns födelse tex om det gått lång tid sedan eller om sistfödda barnet fortfarande har behov av ex. spjålsäng.

Biståndet avser att täcka kostnader för:

- *Säng m. utrustning
- *Skötbord m. tillbehör
- *Bärsele
- *Barnvagn m. tillbehör
- *Utrustning för bad
- *Utrustning för mat
- *Baskläder

Biståndet bör ge utrymme för successiv anskaffning av vad som behövs.

Rekommenderat belopp för enbart begagnad barnvagn är 1500 kr och tvillingvagn 2000 kr.

Flyktingar har möjlighet att komplettera hemutrustningslånet med lån till spädbarnsutrustning, under de första två åren efter PUT (permanent uppehållstillstånd).

4.11 Juridiska kostnader

Normalt beviljas inte bistånd till advokatkostnader. I första hand ska den sökande utnyttja det rättsskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättsskydd gäller tex för tvister angående vårdnad och underhåll, men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållande eller bodelning. I vissa fall kan ekonomiskt bistånd beviljas till självriskan vid rättsskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller familjerättsliga tvister.

4.12 Stämpelavgifter/Id-kort

Huvudregeln är att bistånd till sk stämpelavgifter inte beviljas. Undantag kan göras i enskilda fall ex då det är viktigt att äktenskapsskillnad eller bodelning genomförs (bl.a vid kvinnofridsären).

Kostnad för id-kort för personer över 16 år kan beviljas om den sökande saknar annan legitimation. Kostnader i samband med ansökan om svenskt medborgarskap eller pass beviljas som regel inte. Migrationsverkets avgifter för ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd beviljas inte eftersom skyddsbehövande och sökanden av humanitära skäl inte behöver betala för det. För asylsökande i Sverige och för make/make/sambo/barn under 18 år som vill återförenas med en utlänning som fått uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller av humanitära skäl tas ingen avgift ut. **Förnyelse av körkort likställs med id-kort och kan beviljas.**

4.13 Resor

4.13.1 Arbetsresor

Om behov av resekostnader föreligger utifrån att den sökande ska kunna arbeta eller delta i regelbundna aktiviteter för att komma i arbete ska bistånd beviljas. Personer som bor inom gångavstånd (ca 3 km) från arbetet/aktiviteten har ej rätt till bistånd för arbetsresor. Bistånd beviljas huvudsakligen motsvarande kostnad för pendlarkort. Bistånd till ersättning för arbetsresor med bil kan medges om allmänna kommunikationer saknas, turtätheten är starkt begränsad, den sökande har oregelbundna arbetstider eller pga funktionshinder/sjukdom. Vid behov av kostnad för arbetsresor mer än 3 mån godtas ersättning på 18:50 kr/mil (Skatteverkets ersättning). Summan avser då att täcka utgift för bilskatt, trafikförsäkring, besiktning, värdeminskning, underhåll, reparationer samt bensin. Vid kortvarigt biståndsbehov beviljas endast reseersättning motsvarande aktuellt bensinpris. Milersättning som utbetalas på lön räknas inte som inkomst då denna ska täcka de faktiska driftskostnaderna för bilen. Sökanden med höga kostnader för arbetsresor ska uppmanas att regelmässigt söka skattejämkning.

4.13.2 Rekreationsresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte ska beviljas. I undantagsfall kan resa beviljas till barnfamiljer med särskilda behov som uppburit försörjningsstöd i minst två år och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och ses som extra stödinsats. Bedömning ska även göras om behovet kan tillgodoses genom posten *lek och fritid*. Kostnad för resan ska vara rimlig i förhållande till vad barnfamiljer med låga inkomster kan kosta på sig.

4.13.3 Resa till begravning eller anhörigs sjukdom

Bistånd till resa i samband med anhörigs begravning eller vid anhörigs sjukdom kan utgå om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Med nära anhörig menas främst föräldrar, svärföräldrar, syskon, barn, make/maka/sambo. Gäller ej utomlands.

4.13.4 Resor i samband med umgänge med barn

Föräldrar har ett gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Som huvudregel ska föräldrarna dela på kostnaderna för umgängesresor. Om ingen av föräldrarna har råd kan bistånd till umgängesresa beviljas. Resekostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig.

4.13.5 Återföreningsresor

Bistånd till denna typ av resor beviljas inte. Undantag kan göras när Röda korset beviljat hjälp till resekostnaden för barn som ska återförenas med föräldrar i Sverige. Vid sådan resa kan egenavgiften beviljas.

4.13.6 Akuta resor/vistas tillfälligt i kommunen

Kommunen har alltid det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. För personer som endast tillfälligt befinner sig i kommunen är ansvaret dock begränsat. I de fall där sökandens behov bäst kan tillgodoses genom att han/hon reser hem kan hjälp till hemresa vara rätt form av bistånd. Kan sökandens behov tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till bistånd.

4.14 Skulder

Med skulder avses kostnader som förfallit till betalning. Kostnad för obetald el- eller hyresfaktura som förfallit till betalning inom en månad före tidsbeställning betraktas inte som skuld.

Bistånd till skulder utgår endast i undantagsfall och efter noggrann prövning. Bistånd till skulder såsom böter, avbetalning på studielån eller banklån, underhållsstöd, kontokortsskulder, skatteskuld, privata skulder beviljas inte. Likaså beviljas inte skuld till medicin och läkarvård då detta inte påverkar den enskildes möjligheter att uppnå skälig levnadsnivå. Socialtjänsten har inte till uppgift att garantera fordringsägares skulder, detta är istället en fråga mellan den enskilde och fordringsägaren.

Vid skuld till Försäkringskassan ska den sökande hänvisas dit för att få anstånd med betalningen eller att få skulden avskriven. För att bistånd till skuld ska utgå krävs att betalning av skulden har avgörande betydelse för den sökandes fortsatta livsföring och att denna på ett avsevärt sätt skulle försvåras om skulden inte betalas. **I de fall Försäkringskassan gjort en kvittning av utbetalat bidrag, kompenseras inte detta med försörjningsstöd.**

Den enskildes möjligheter att själv betala skulden ska alltid utredas och om möjlighet till avbetalning finns ska den sökande göra en avbetalningsplan.

Om det i utredningen framkommer att den sökande inte har förmåga att sköta sin ekonomi bör han/hon erbjudas hjälp av budgetrådgivare i kommunen. Det bör även övervägas om ansökan om god man behöver göras, alternativt om bistånd i form av egna medel ska beviljas.

Vid utmätning hos Kronofogden kan justering behöva göras.

Beslut om skulder fattas en enhetschef som har delegation på summa 30 % av basbeloppet. Gällande hyresskuld har enhetschef delegation för högst 3 månaders hyresskuld.

Beslut om skulder överstigande 30 % av basbeloppet samt för mer än 3 månaders skuld fattas av Socialnämndens arbetsutskott.

4.14.1 Hyresskuld

Skuld för obetald hyra/avgift till bostadsrättsförening kan efter särskild prövning beviljas under förutsättning att sökanden får bo kvar om skulden regleras. Följande fall kan komma i fråga:

*Skuld som uppstått under tid då sökanden inte haft tillräckliga inkomster till boendekostnad och att sökanden skulle vara berättigad till bistånd om han/hon gjort sådan ansökan.

*Då ev. sociala konsekvenser för barnen i en familj skulle bli stora vid ev. avhysning

*För gamla, sjuka och funktionshindrade personer där alternativt boende inte går att ordna eller där bostaden i hushållet är särskilt anpassad för någon i hushållet

*Om ev. avhysning riskerar att medföra social utslagning och försämrad möjlighet till egen försörjning.

Vid upprepade hyresskulder ska restriktivare bedömning göras. Bistånd till hyresskuld kan avslås om tidigare hyresskuld beviljats med erbjudande om andra insatser som inte accepterats eller ställda krav som inte uppfyllts. För att undvika upprepning ska hushåll som beviljas bistånd i möjligaste mån följas upp.

Bistånd till hyres- eller elskuld kan i vissa fall beviljas med villkor om återbetalning.

Detta görs om den sökanden regelbundet har/haft inkomster överstigande försörjningsstödsnormen och därigenom uppnår skälig levnadsnivå.

Om en barnfamilj riskerar att avhysas bör orosanmälan till mottagningsgruppen på Familjeenheten göras för att bedöma om skulden är ett uttryck för omsorgssvikt från föräldrarnas sida.

När det gäller avhysning via Kronofogden, för barnfamiljer eller andra i särskilt behov av stöd från Socialtjänsten, har kommunen ett särskilt ansvar för att utreda och följa upp hushållets situation. Se rutin om avhysning i Viva.

4.14.2 Elskuld

Bistånd kan beviljas till skuld för el efter särskild prövning i likhet med vad som ovan sägs om hyresskulder och där avstängning av eltillförseln kan medföra stora sociala konsekvenser. Bistånd till förskotts betalning eller deposition beviljas inte. Se ovan.

4.14.3 Barnomsorgsskuld

Rätten till bistånd prövas med samma restriktivitet som andra skulder. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med förvaltningen. Ekonomiskt bistånd kan beviljas om det är enda möjligheten för att få behålla barnomsorgsplatsen och barnomsorg är nödvändig för att föräldrarna ska kunna arbeta, delta i arbetsmarknadsåtgärder eller studera.

4.14.4 Skuld till a-kassa

Bistånd till betalning av skuld för a-kassa kan beviljas om det innebär att den enskilde genom betalning av skulden erhåller egna inkomster och blir helt eller delvis självförsörjande.

4.15 Förmedlingskonto

Bistånd i form av att kommunen förvaltar en persons inkomster kan erbjudas och beviljas. Ex. på situationer där bistånd i form av förmedlingskonto upprättas kan vara vid ex. sanering av hyresskulder, till missbrukare som ej har förmåga att hantera sin ekonomi och till sökanden som återkommer med viss regelbundenhet och hävdar nöd. Biståndet bygger på en frivillig överenskommelse och parterna behöver vara överens om hur hanteringen av inkomsterna ska ske. Bryts överenskommelsen ska förmedlingskontot avslutas. Uppsägning kan även ske från Socialtjänstens sida om sökanden kontinuerligt frångår den överenskomna uppgörelsen. Omprövning ska ske årsvis.

I första hand bör dock överförmyndare kontaktas för utredning av god man eller förvaltarskap.

4.16 Socialt kontrakt

Socialt kontrakt/Andrahandskontrakt innebär att socialtjänsten står som hyresgäst för en persons bostad. Personen hyr sedan i andra hand av Socialtjänsten.

Andrahandskontrakt kan i undantagsfall beviljas personer som bl.a pga stora hyresskulder inte kan få eget kontrakt. I enstaka fall kan det bli aktuellt med kontrakt för minderåriga. Innan sådant kontrakt kan bli aktuellt ska den sökande själv noggrant undersökt möjligheten att erhålla eget kontrakt via befintliga hyresvärdar.

Handläggaren bör därefter kontakta kommunens större hyresvärdar för att diskutera alternativa lösningar. Ett andrahandskontrakt är sista utvägen när inga andra lösningar finns. Kontrakt tecknas högst för en sex månaders period i taget. Därefter bör diskussion med hyresvärderna ske, om sökanden kan erhålla eget kontrakt. Om hyresvärderna har skälig motivering kan ny period om 6 mån upprättas. Beslut om ny period behöver föregås av hembesök.

Beslut om socialt kontrakt fattas av verksamhetschef.

4.17 Bistånd vid vistelse på institution eller sjukvårdsinrättning

Försörjningsstöd till vuxna alt. vuxen- och barnplacerade som får vård och vistas på institution av något slag kan bistånd till fickpengar beviljas om behovet inte kan tillgodoses med egna inkomster. Fickpengar beviljas då med 3 % av basbeloppet per månad. Avvikelse från normbeloppet avseende fickpengar kan ske om det på institutionen finns särskilda regler om fickpengar. Kontroll behöver göras med den placerade handläggaren för att säkerställa att inte fickpengar ingår i den dygnskostnad som betalas för placeringen.

Fickpengarna avser täcka ex. frukt, fika, tvål, tandkräm, rakartiklar, mensskydd, hårklippning, kompletterande inköp av underkläder och strumpor. Det ingår även pengar till fritidsaktiviteter och resor samt för inköp av böcker, tidningar och telefonsamtal.

Poster som ej ingår är ex hyra, el, kläder, dessa prövas separat.

Vid permissioner/utsluss där institutionen inte står för matkostnaderna beviljas full norm reducerat med redan utbetalda fickpengar för aktuell period.

4.18 Tandvård

4.18.1 Allmänt

Ekonomiskt bistånd beviljas till skäligen kostnader för nödvändig tandvård, vilket också omfattar förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning.

Bedömningen av rätten till bistånd bör i regel grundas på behandlande tandläkares val av åtgärder och vad denne anser vara nödvändig tandvård. I behandlingen vägs också in om den sökandes behov av ekonomiskt bistånd beräknas vara lång- eller kortvarigt. Förutom rent medicinska aspekter bör också hänsyn tas till de sociala konsekvenser som kan uppstå vid utebliven tandvård.

Ekonomiskt bistånd beviljas i första hand till akut tandvård.

4.18.2 Akut tandvård

Med akut tandvård enligt Socialtjänstlagen bör beaktas sådan tandvård som behövs i följande situationer:

- Avhjälpa svåra smärttillstånd
- Tillstånd som medför betydande obehag som orsakats av tex en avbiten tand, lossnad/trasig befintlig krona, bro eller protes, olycksfall eller tandlossning
- Akuta infektionstillstånd

I den akuta situationen eftersträvas att orsaken till patientens besvär åtgärdas och inte endast symptomen. I de fall en kortare väntan med behandlingen är möjlig ska kostnadsförslag inlämnas, se nedan.

4.18.3 Annan nödvändig tandvård

Med annan nödvändig tandvård menas åtgärder som enligt tandläkarens bedömning är nödvändig för den enskilde ska

- Uppnå godtagbar tuggförmåga
- Ges möjlighet att fungera socialt, tex kunna få arbete och bli självförsörjande eller för att
- Förhindra väsentligt försämrad tandstatus, tex förebyggande behandling mot karies och tandlossning.
- Infektionsrisken är överhängande och tandhälsan så pass allvarlig att behandling bör genomföras.

4.18.4 Kostnadsförslag

Personer som är långvarigt ekonomiskt biståndsberoende kan beviljas ekonomiskt bistånd till annan nödvändig tandvård. Kostnadsförslag ska i dessa fall lämnas innan beslut kan fattas. I normalfallet godtas kostnadsförslag för behandling under en period om högst 6 månader. Eventuell avgift för upprättande av kostnadsförslag ersätts i de fall socialtjänsten särskilt har begärt sådant.

4.18.5 Konsulttandläkare

Kommunen anlitar i vissa fall konsulttandläkare, vars uppdrag är att granska den föreslagna behandlingen för att, ur ett medicinskt perspektiv, bedöma om den är nödvändig och om billigare alternativ finns.

4.18.6 Rätt till bistånd

Vid bedömning av rätten till bistånd tas ställning till dels den föreslagna behandlingen och dels till kostnaden för denna. Råder tveksamhet utifrån kostnadsförslaget skall kontakt tas med den behandlande tandläkaren för ev. konsekvensbeskrivning av uppskjuten/utebliven behandling och om andra alternativ finns.

En bedömning görs också av den sökandes inkomst under en längre tid och hans/hennes möjlighet att själv betala (del av) kostnaden.

En skälighetsbedömning ska alltid ske och där ska vägas in vad en låginkomsttagare normalt har möjlighet att kosta på sig.

Vid tillfälligt ekonomiskt bistånd (högst tre månader) beviljas ekonomiskt bistånd i normalfallet endast till kostnad för akut tandvård.

Vid förväntad egen försörjning inom nära framtid görs övervägande om den sökande kan vänta med hela eller del av tandvårdsbehandlingen tills han/ hon blir självförsörjande.

I vissa fall kan ekonomiskt bistånd beviljas till ett mindre omfattande och därmed billigare alternativ.

Vid normöverskott förväntas den enskilde spara till mer sällan förekommande utgifter, och bör i normalfallet själv kunna betala sina tandvårdskostnader. Han/hon hänvisas att om möjligt göra en avbetalningsplan med sin tandläkare.

Om kostnaden och behandlingens omfattning är skälig, kan ekonomiskt bistånd beviljas till den del av kostnaden som överstiger vad den sökande själv kan betala med sitt normöverskott under sex månader.

Vid jobbstimulans kan del av tandvårdskostnaden reduceras med motsvarande summa.

4.18.7 Beslut

Rätten till ekonomiskt bistånd prövas månad för månad. Ett förbehåll om återkallelse ska därför skrivas in i beslut som avser behandling som sträcker sig över mer än en månad.

Personer som har särskilda behov kan efter bedömning få del av landstingets tandvårdsstöd.

Kriminalvården har särskilda föreskrifter och allmänna råd om tandvård för intagna (KVFS 2006:3)

Kronofogdemyndigheten kan bevilja anstånd vid pågående utmätning för att möjliggöra betalning av tandvårdskostnaden.

Tandvård till högst 15 % av basbeloppet -Handläggare

Tandvård till högst 30% av basbeloppet -Enhetschef

Över 30 % av basbeloppet -Arbetsutskottet

4.19 Bilinnehav

Bilinnehav betraktas i de flesta fall som något som ligger över begreppet "skälig levnadsnivå" och accepteras mycket restriktivt. Bil anses tillhöra begreppet avyttringsbar kapitalvara och sådana ska i första hand tillgodose behovet av ekonomiska medel innan ekonomiskt bistånd beviljas. Skäligt rådrum behöver lämnas vid ev. försäljning och bistånd ekonomiskt beviljas då mot återbetalning. Om inköp av bilen har finansierats genom lån via bilfirma ska skulden lösas innan pengarna används till hushållets försörjning. Om försäljning av bilen endast medför återbetalning på skuld ställs inga krav om ev. försäljning.

Om sökanden redan äger en bil vid första ansökningstillfället kan bilinnehav accepteras till ett max. värde av ett halvt basbelopp.

Tillgång till bil kan i undantagsfall vara nödvändigt för att ett hushåll ska vara tillförsäkrad skälig levnadsnivå. Dessa undantagsfall kan vara om:

*Bil är nödvändigt för att den sökande ska kunna ta sig till och från arbete

*Bil är nödvändig för att den sökanden ska uppnå skälig levnadsnivå utifrån sjukdom eller medicinskt handikapp/psykisk orsak. Föreligger handikapp ska rätten till handikappersättning/bilstöd via Försäkringskassan

undersökas. Utredning bör ske om behovet kan tillgodoses genom färdtjänst/sjukresa.

Enbart den omständighet att en person beviljats bilstöd från Försäkringskassan medför inte i sig att han/hon är berättigad till kostnad för ev. bilreparationer, bilförsäkring, skatt etc. (Kammarrätt 2009-1726).

Om tillgång till bil bedöms som nödvändigt kan den enskilde även ha rätt till ekonomiskt bistånd avseende kostnaderna för bilreparation, fordonsskatt och bilförsäkring.

Om villkoren för bilinnehav är uppfyllda bör värdet på bilen ej överstiga ett helt basbelopp.

Den omständigheten att någon bor på en plats där tillgång till egen bil i praktiken är nödvändigt, medför inte att den enskilde har rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL till bilkostnader om han/hon inte kan bekosta bilresorna själv.

4.20 Vistelsekommun

Som huvudprincip gäller att det är vistelsekommunen som ska lämna den enskilde det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Den kommun som någon mer eller mindre vistas i när hjälpbehovet inträder kallas för vistelsekommun. Kommunens skyldighet att pröva en persons behov av ekonomiskt bistånd påverkas inte av vistelsetidens längd. Detta ansvar gäller även om en person vistas helt tillfälligt i en kommun men är bosatt i en annan. Omfattningen av det bistånd som vistelsekommunen kan ha skyldighet att ge kan däremot påverkas av den tid han/hon vistas där och under vilka förhållanden. Har den sökande vistas i en annan kommun en längre tid är detta vanligtvis en anledning att avslå ansökan med motivering att den sökanden inte vistas i kommunen. Kommunens ansvar då en person endast tillfälligt vistas i kommunen begränsas normalt till bistånd till hemresa och ev. bistånd för att avvärja en nödsituation.

5. HUSHÅLLSTYPER

5.1 Sammanboende med hushållsgemenskap

En utgångspunkt vid prövningen av rätten till försörjningsstöd är att alla inkomster och tillgångar räknas som gemensamma för makar, registrerade partner och sambor. Normalt ska den ena partnern i ett förhållande inte kunna få bistånd för egen del utan att den andras inkomster och tillgångar beaktas.

En annan typ av hushållsgemenskap gäller för personer som bor ihop och delar vissa kostnader men inte har ekonomiskt ansvar för varandra tex. vuxna barn som bor hemma eller vänner som delar lägenhet. För denna grupp beräknas normen som personliga kostnader för ensamstående samt personens andel av hela hushållets gemensamma hushållskostnader.

5.2 Giftna

Makar är enligt lag försörjningspliktiga mot varandra. Försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll. Även under betänketid vid skilsmässa ska makarna räknas samman ekonomiskt. Makarna behöver söka försörjningsstöd gemensamt och kostnad för dubbla boenden godtas då.

Underhållsskyldigheten gäller även om ena maken är bosatt utomlands. Om nödvändiga handlingar inte kan lämnas ges avslag på ansökan. Nödprövning kan dock behöva ske. Endast om det är uppenbart olämpligt att makarna har gemensam ekonomi ex. vid familjevåldssituationer kan undantag göras.

Ungdomar mellan 18-21 år, som är gifta och där någon av parterna studerar på gymnasienivå, omfattas av äktenskapsbalken. I dessa hushåll är makars försörjningsskyldighet primär i förhållande till förälders underhållsskyldighet, vilket innebär att maken/makan i första hand ska försörja den studerande. Saknas ekonomiska möjligheter övergår försörjningsansvaret till den studerandes föräldrar.

5.3 Gymnasiestuderande ungdomar/studerande på annan ort

Föräldrar har, enligt föräldrabalken, försörjningsskyldighet för ungdomar upp till 21 år så länge de studerar på gymnasiet. För ungdom som fyllt 18 år är föräldrarna underhållsskyldiga bara om den unge går i skolan. Gör den unge ett uppehåll i sin skolgång är föräldrarna inte underhållsskyldiga under uppehållet men underhållsskyldigheten träder in igen om och när barnet återupptar skolgången. Ferier och tid då barnet på grund av sjukdom är förhindrad att delta i utbildningen anses i praxis utgöra tid då skolgång pågår. Underhållsskyldigheten upphör alltså inte under sommarlovet mellan två årskurser i gymnasieskolan.

Underhållsskyldigheten gäller även föräldrar som bor utomlands. Ungdomar som går i gymnasiet eller annan jämförbar utbildning inkl. komvuxstudier räknas med i familjens norm vid prövning av rätten till bistånd. Detta gäller även för gymnasieelever som studerar på annan ort. Tillämpliga studiestödsformer ska sökas ex. inackorderingstillägg och extra kommunalt studiebidrag.

Extra studietillägg kan sökas för ungdomar vars föräldrar har låga inkomster. Inkomst av extra studietillägg från Csn räknas inte som inkomst och reducerar därför inte försörjningsstödet.

From höstterminen det år en gymnasiestuderande fyller 20 år kan den unge söka studiemedel från Csn. Den unge kan då försörja sig på egen hand och medräknas då inte längre i hushållet.

Om den gymnasiestuderande pga frånvaro går miste om studiebidraget från Csn görs en reducering med motsvarande summa i norm om den unge fyllt 18 år. Om den studerande är under 18 år bedöms den unge inte vara underhållsskyldig sina föräldrar och reducering kan inte ske.

5.4 Underårig som bildat familj

Föräldrar har kvar sitt försörjningsansvar för underårigt barn även om den underårige själv blir förälder. Föräldrarna har däremot inget försörjningsansvar för sitt barnbarn.

Om föräldrarna inte kan försörja sitt barn kan de ansöka om ekonomiskt bistånd med det egna barnet inräknat i hushållet. Barnbarnet räknas dock inte in i hushållet. Vid giftermål övertar maken försörjningsplikten för underårig eller gymnasiestuderande upp till 21 år. Om maken inte kan fullgöra försörjningsplikten övergår försörjningsansvaret åter till den underåriges föräldrar.

5.5 Ungdomar med eget boende

När en ungdom (under 24 år) ansöker om bistånd till kostnad för eget boende bör som regel en boendeutredning göras. Utredningen syftar till att avgöra om den biståndssökande behöver bistånd till kostnader för eget boende för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå eller om behovet skall anses kunna tillgodoses genom boende hos föräldrar. Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till ekonomiskt bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende, såvida inte t ex familjen är mycket trångbodd eller att svåra personliga motsättningar föreligger.

Kostnad för eget boende kan dock beviljas om den sökande under en längre period kunnat försörja sig själv, likväl om den sökande bott hemifrån under mer än 2 års tid. I de fall föräldrarna flyttar från orten alternativt att den ena föräldern blir sambo med ny maka/make behöver ställning tas om ungdomen uppnår skälig levnadsnivå genom att flytta med föräldrarna eller genom kvarboende på orten.

Om en ungdom flyttar till kommunen och blir sambo med eller inneboende hos en annan person, ska ansökan avslås och hänvisning göras till hemkommunen som bör göra boendeutredning. Ungdomen bör även vända sig till hemkommunen för ansökan om ev. försörjningsstöd till uppehälle.

5.6 Hushåll med minderåriga barn/Väntar barn/Föräldralediga

Om den sökande anför att hon pga fysiska besvär i graviditetens slutskede inte kan arbeta eller delta i Socialnämndens åtgärder kan hon ha rätt att påbörja föräldraledighet några veckor innan beräknad födsel. En individuell bedömning utifrån aktuell planering skall dock alltid göras.

Då barnet fyllt ett år föreligger ingen rätt för föräldern att fortsätta vara föräldraledig med bibehållet försörjningsstöd även om den sökande har kvarstående ersättningsdagar från föräldraförsäkringen. Lagen om föräldraledighet reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare och är inte tillämplig om den sökande saknar tillräcklig inkomst från föräldraförsäkringen för att kunna försörja sig.

Föräldrar ska ta ut full föräldrapenning till dess barnomsorgsplats kan erbjudas. Sparade dagar kan användas till ex. inskolning på förskola eller skola. Den som har försörjningsstöd är skyldig att ansöka om barnomsorgsplats i god tid innan barnets ett års dag och tacka ja till anvisad förskoleplats för att ha rätt till fortsatt bistånd. Den sökanden ska även ha sökt arbete i god tid (minst 3 mån) innan föräldraledighetens slut för att vara berättigad försörjningsstöd. Den som behöver söka försörjningsstöd under föräldraledigheten, uppmanas kontakta sin handläggare 3 mån innan föräldraledighetens slut för ett planeringssamtal. Den sökande erbjuds då även ett möte med Ame för planering efter föräldraledighetens upphörande.

5.7 Hushåll där barn bor växelvis, umgängesbarn

Om barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna ska normalt inkomster och som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halv norm för barnet räknas in i den biståndssökande föräldrarnas försörjningsstöd. Även övriga utgifter för barnet förutsätts att föräldrarna delar lika ex. barnomsorgsavgift, medicin etc.

Försörjningsstöd för umgängesbarn beviljas normalt för 6 dagar/mån. Överstigande umgängesdagar får regleras mellan föräldrarna via underhållsstödet. Barn och ungdomar bör räknas som medlemmar i hushållet, både där de stadigvarande bor och där de vistas under umgängestid.

På sommaren och under lov anpassas antalet dagar efter överenskommelse mellan föräldrarna om den är skälig. Föräldrarna bör i möjligaste mån dela på utgift för ev. umgängesresa utifrån var och ens ekonomiska förmåga. Umgänget ska styrkas skriftligt eller muntligt av den andra föräldern alt. genom dom.

5.8 Hushåll som omfattas av etableringsreformen/LMA

Sedan 1 april 2014 utbetalas etableringsersättning först när en person blivit kommunplacerad alternativt ordnat eget boende i en kommun. I glappet mellan LMA-ersättning och etableringsersättning kan hushållet komma att ha behov av försörjningsstöd.

Hushåll där en eller flera personer omfattas av etableringsreformen ska handläggas och bedömas utifrån samma riktlinjer som andra i behov av försörjningsstöd.

Etableringsersättningen räknas som en inkomst för hela hushållet. Dessa sk "glappetärenden" hanteras i Lindesbergs kommun via samarbete mellan flyktingmottagningen och Socialtjänsten. I dessa ärenden är det viktigt att framställa om ev. retroaktiv ersättning skickas till Försäkringskassan och att hushållet skriver under återbetalningsförbindelse gällande ev. retroaktivt utbetalt barnbidrag.

I de fall där en i hushållet erhåller ersättning från Migrationsverket ska den personen borträknas från normen och försörja sig själv. Beräkning sker då enligt sambonorm där reducering görs för ena maken/makan.

För hushåll med uppehållstillstånd som erhåller LMA-ersättning och bor på Migrationsverkets boende utgår inget försörjningsstöd. De får istället vända sig till Migrationsverket om nödsituation uppstår. Om hushållet har kostnad för hyra på Migrationsverkets boende, har Migrationsverket bedömt att hyreskostnaden är skälig utifrån hushållets inkomst.

6. Särskilda grupper av sökande

6.1 Arbetslösa

6.1.1 Allmänt

Arbetslös är den som söker arbete på del- eller heltid, den som väntar på eller uppbär arbetslöshetsersättning och/eller som väntar på att delta i arbetsmarknadsåtgärd.

Socialtjänsten kan som huvudregel kräva att en arbetslös person står till arbetsmarknadens förfogande på heltid och att denna tar anvisat arbete. Den biståndssökande måste söka och ta varje lämpligt arbete utifrån den sökandes förutsättningar för arbete och övriga personliga förhållanden. Socialtjänsten ska som huvudregel samarbeta med Arbetsförmedlingen kring arbetslösa biståndsmottagare. En förutsättning för samarbete är att den enskilde ger sitt medgivande och detta sker via skriftligt intyg.

För att som arbetslös ha rätt till ekonomiskt bistånd ska personen

- *vara anmäld som arbetssökande på Arbetsförmedlingen
- * aktivt söka arbete regelbundet inom pendlingsavstånd eller vara beredd att flytta
- * följa Arbetsförmedlingens planering och delta i anvisade aktiviteter

Fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret.

När en person kontaktar socialtjänsten och ansöker om försörjningsstöd på grund av arbetslöshet (helt eller delvis) ska denne omgående hänvisas till kommunens Arbetsmarknadsenhet för att få stöd i planering mot egen försörjning. För rätt till försörjningsstöd ska den som uppmanats att delta i arbetssökarverksamhet själv ha kontaktat Arbetsmarknadsenheten och bokat möte.

Socialtjänsten ska göra en grundläggande utredning som belyser den sökandes sociala situation, hälsomässiga förutsättningar, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet, hinder och möjligheter samt kort- och långsiktiga mål. Av dokumentation ska framgå hur den enskilde uppfattar sina behov, vilken bedömning nämnden har gjort av den enskildes behov och vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning. Bedömningen bör sammanfattas i handlingsplan och i ev. beställning till Arbetsmarknadsenheten.

Vid den första kontakten ska sökanden informeras om att personer vars försörjning kommer att upphöra, aktivt ska söka arbete från tidpunkten då de får vetskap om detta. Efter att sådan information getts ska den arbetssökande på ett trovärdigt sätt redogöra för de arbeten som han eller hon har sökt.

Om den arbetslöse blivit arbetslös pga att denne sagt upp sig själv är huvudprincipen att försörjningsstöd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som det medför att säga upp sig på egen begäran. Om den sökande åberopar att denne har haft synnerliga skäl för att säga upp sig ska denne alltid uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetskassan hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

Den som uppmanas att delta i arbetssökarverksamhet, praktikplats, arbetsträning eller sysselsättning ska delta i detta. Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande, exempelvis genom att inte söka arbete eller genom att vägra delta i ex arbetspraktik eller arbetssökarverksamhet, påverkar detta rätten till försörjningsstöd för hela hushållet. Detsamma gäller vid frånvaro från aktivitet utan dokumenterat giltigt skäl.

Vid frånvaro pga. sjukdom mer än fem dagar ska sjukdomen styrkas med läkarintyg. På motsvarande sätt ska sjukdom styrkas vid frånvaro för vård av sjukt barn. Skriftlig dokumentation ska alltid uppvisas beträffande besök hos läkare eller myndighet som

hindrar deltagande i arbetssökarverksamheten.

Ordinarie förskolas eventuella semesterstängning utgör inget hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande, eftersom föräldrarna alltid erbjuds plats på alternativ förskola.

Krav ställs på arbetslösa om skriftlig redovisning av sökta jobb vid ansökan om försörjningsstöd månadsvis. En individuell bedömning görs alltid om hur många sökta jobb en individ ska redovisa. **Stickprov gällande kontroll av jobbsökande görs av alla handläggare på 1-2 ärenden/månad.**

6.1.2 Arbetslösa ungdomar

För rätt till försörjningsstöd till unga arbetslösa t o m 24 år ska enligt 4 kap. 4 § SoL ställas krav på deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som kommunen/Arbetsförmedlingen tillhandahåller. Om den unge utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås

eller nedsättas enligt 4 kap. 5 § SoL.

Ungdomar i åldern 16-24 år erbjuds deltagande i jobbgarantin för ungdomar på Arbetsförmedlingen efter 3 mån inskrivning. Ungdomar med arbetshinder kan bli direktinskrivna i garantin. I avvaktan på jobbgarantin kan ungdomen uppmanas att ta kontakt med Arbetsmarknadsenheten om inte kortare tid än 2 veckor kvarstår till inträde i garantin. Individen kan då fortsätta sin sysselsättning även efter inträdet i jobbgarantin. Oavsett sysselsättning i garantin ska personen inte uppmanas kontakta Arbetsmarknadsenheten.

6.1.3 Arbetslösa med arbetshinder

Den som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller social problematik är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande har rätt till bistånd om han/hon utifrån förmåga verkar för att förändra sin situation på sådant sätt att målet för försörjning kan uppnås. Socialtjänstens utredning kan behöva kompletteras med utredning och bedömning av arbetsförmåga eller arbetspsykologisk utredning för att utreda behovet av rehabiliterande insatser. Den enskilde ska medverka i utredning och rehabilitering i syfte att uppnå större arbetsförmåga. Arbetslösa personer som pga funktionsnedsättning har nedsatt arbetsförmåga kan få extra stöd från Arbetsförmedlingen på olika sätt. För personer som har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering och är inskrivna vid Försäkringskassan samverkar Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kring rehabilitering. För personer med behov av rehabilitering, men saknar rätt till sjukpenning (sk 0-klassade) ska socialtjänsten utifrån kommunens yttersta ansvar se till att den enskilde får de insatser som behövs för att återfå/öka sin arbetsförmåga. Där är samarbete med Landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen viktigt.

6.1.4 Personer med missbruksproblem

Personer som på grund av allvarlig beroendeproblematik inte bedöms kunna klara av att försörja sig själva skall erbjudas hjälp mot missbruket från socialtjänsten. Det kan inte ställas som villkor för en missbrukare att han eller hon ska delta i t.ex. ett visst rehabiliteringsprogram i syfte att rehabilitera honom eller henne från missbruket. Dock kan krav ställas på att en missbrukare medverkar till en förändring av sin situation i syfte att bli till stånd att bidra till sin egen försörjning, vilket ex. skulle kunna vara att via urinprov påvisa nykterhet för att kunna delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Personer med påvisbart pågående missbruk kan erhålla ett reducerat försörjningsstöd om det är uppenbart att biståndet inte används till avsett ändamål.

6.2 Studerande

6.2.1 Allmänt

Grundregeln när det gäller vuxenstuderande är att det inte är en uppgift för socialtjänsten att svara för den enskildes kostnader i samband med studier. Utgångspunkten är att en vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigad försörjningsstöd. Den vuxenstuderande får istället finansiera studierna genom det statliga studiemedelssystemet. Klarar den studerande inte sin försörjning är det rimligt att kräva att han/hon avbryter studierna och istället söker arbete.

Ekonomiskt bistånd till studier kan i undantagsfall beviljas efter individuell prövning om det föreligger medicinska/sociala skäl. Den enskilde kan då ges möjlighet att under en kortare period pröva på att studera för att underlätta arbetsrehabilitering. Medicinska skäl ska styrkas med läkarintyg.

I de fall en sökande studerar som arbetsmarknadsinsats via Arbetsförmedlingen eller studerar som del av sysselsättning via Kommunens Arbetsmarknadsenhet och därför inte erhåller studiemedel från CSN, kan försörjningsstöd beviljas som utfyllnad.

Studiemedel är avsett att täcka levnadsomkostnaderna under terminen tom den dag terminen slutar. Först därefter inträder rätt till försörjningsstöd. Vid längre studieuppehåll i samband med ferier gäller att den studerande i god tid ska söka arbete inför ferieuppehållet och skriva in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen. Om den studerande inte får arbete under sommaren ska denne anvisas till Arbetsmarknadsenheten för sysselsättning.

Om den studerande saknar studiemedel under juluppehållet ställs krav på att den sökande sökt arbete i god tid inför uppehållet, då sökanden haft vetskap om att hen kommer att stå utan försörjning denna period.

6.2.2. Sfi

Sfi-studier berättigar ej till studiemedel. Han/hon har istället rätt till ekonomiskt bistånd under studietiden.

6.2.3 Grundskolestudier/Folkhögskolestudier

Vuxenstuderande kan ansöka om studiemedel eller förhöjt bidrag från Csn i samband med grundskolestudier/folkhögskolestudier. Vid förhöjt bidrag kan även studielån beviljas. Den enskilde kan därmed själv tillgodose sitt behov och beviljas endast utfyllnad om biståndet inte täcker hushållets kostnader.

Individer som redan har en grundskoleutbildning från sitt hemland har endast rätt till 40 veckor med studiemedel. Då 40 veckor ofta inte räcker för att slutföra grundskolestudierna kommer dessa individer att sakna inkomst resterande studieperiod. Om bedömning görs att en individ ökar sin möjlighet till självförsörjning genom att slutföra sina studier i samråd med studievägledare, kan fortsätta studier godkännas med bibehållet försörjningsstöd. Rätt till bistånd kan föreligga endast om den enskildes behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

6.2.4 Gymnasiestudier

Kompletterande ekonomiskt bistånd vid gymnasiestudier kan beviljas till hushåll där den ena studerar med studielån och bidrag från CSN om utbildningen bedöms öka individens möjlighet att få ett arbete. I familjer med två vuxna som båda saknar arbete, där den ena personen studerar med fullt studiemedel dvs uppbär lånedel, bidragsdel och eventuella tillägg, och den andra personen uppfyller förutsättningarna för rätt till försörjningsstöd kan familjen beviljas försörjningsstöd som komplettering till studiemedlen

Om en ungdom som avslutat sina gymnasiestudier väljer att återuppta dessa genom att studera på komvux innan ungdomen fyllt 21 år, återgår försörjningsansvaret för ungdomen till föräldrarna.

För gymnasiestuderande se avsnitt om *Hushållstyper-gymnasiestuderande ungdomar på annan ort*.

6.2.5 Universitetsstudier

Studier på universitet/högskola kräver att den enskilde kan försörja sig med studiemedel. **Ingen komplettering av försörjningsstöd till hushållet kan göras, oavsett om bara en person i hushållet studerar med fullt studiemedel.**

6.3 Sjuka

6.3.1 Sjukskrivna

Arbetshinder pga sjukdom ska styrkas med läkarutlåtande. Av utlåtandet ska framgå vilken arbetsförmåga den enskilde har utifrån sin sjukdom/funktionsnedsättning. Utlåtandet behövs för att utreda om den enskilde helt eller delvis kan arbeta,

arbetsträna eller delta i andra kompetenshöjande verksamheter. Det är inte sjukdomen i sig som bedöms utan arbetsförmågan.

Sjukskrivna personer som saknar eller har en otillräcklig ersättning från Försäkringskassan kan vara berättigade till försörjningsstöd. För denna grupp är det angeläget att en rehabiliteringsplan initieras så snart som möjligt för att behovet av bistånd skall bli så kortvarigt som möjligt. Vid långvarig sjukskrivning som överstiger Socialstyrelsens rekommendationer kan samråd göras med förtroendeläkare och krav ställas på den enskilde att delta i rehabilitering för att vara berättigad försörjningsstöd.

6.3.1.1 Kostnad för läkarutlåtande

Kostnader för de läkarutlåtanden och andra intyg från hälso- och sjukvården som begärs in av Socialnämnden som en del av beslutsunderlaget är att betrakta som godtagbar utgift. Kostnader för intyg som den sökande själv lämnar in utan att Socialnämnden begärt detta skall prövas individuellt.

6.3.2 Arbetshinder pga fysisk eller psykisk ohälsa

Om det är uppenbart att den enskilde saknar arbetsförmåga av sociala, psykiska eller fysiska skäl kan ekonomiskt bistånd i undantagsfall beviljas utan läkarintyg.

6.3.3 Permanenta försörjningshinder

En del av de personer som har arbetshinder utgörs av en grupp sökande som pga ålder, fysiska eller psykiska hinder eller av omfattande psykosocial problematik inte bedöms kunna stå till arbetsmarknadens förfogande inom överskådlig tid. Dessa bedöms ha permanenta försörjningshinder, men är inte berättigade till sjukersättning ex då de inte har varit bosatta tillräckligt länge i Sverige. Socialnämnden tillhandahåller inga andra åtgärder förutom ekonomiskt bistånd för denna grupp, det ställs inte några krav på deltagande i åtgärd.

6.3.4 Samordnad individuell plan (Sip)

Om den enskilde har behov av insatser från både Socialtjänsten och Hälso- och sjukvården ska kommunen och landstinget upprätta en individuell plan om den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och han/hon samtycker till att den upprättas. Kommun och Landsting har skyldighet att delta i de Sip-möten som de kallas till.

6.4 Förtida uttag av pension samt personer äldre än 65 år

Socialnämnden ställer inte krav på att någon gör ett förtida uttag på sin pension. Den som själv har valt att göra ett förtida uttag på pensionen och därmed har en inkomst som

understiger normen för försörjningsstöd har som regel inte rätt till ekonomiskt bistånd. Undantag kan göras för personer med permanenta arbetshinder. Personer som är 65 år eller äldre som ansöker om försörjningsstöd skall hänvisas till Försäkringskassan för att ansöka om äldre försörjningsstöd. Om försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut från Försäkringskassan skall biståndet återsökas genom framställan.

6.5 Egna företagare

Ekonomiskt bistånd bör i princip inte utgå till att finansiera egna företagares affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Om verksamheten inte kan drivas vidare är avveckling/konkurs den väg som står till buds för den enskilde företagaren. Den enskilde ska uppmanas ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. En bidragstagare kan inte räkna med att erhålla försörjningsstöd för att företaget inledningsvis inte ger tillräcklig vinst. Dessa svårigheter måste bidragstagaren således kalkylera med som kan uppkomma i inledningsskedet. Något lagligt hinder att bevilja ekonomiskt bistånd föreligger dock inte

6.6 Häktade, inskrivna vid kriminalvårdsanstalt, i avvaktan på verkställighet

För personer som är inskrivna vid Kriminalvårdsanstalt skall kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställigheten med undantag för den enskildes eventuella kostnader för hyra och el.

Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, erhåller sk häktesbidrag från kriminalvården och skall därmed inte beviljas fickpengar. **Däremot kan kostnader rörande den sökandens bostad samt ev övriga utgifter berättiga till ekonomiskt bistånd.**

Sökanden som är ensamstående och som under längre tid är intagen för vård, exempelvis på sjukvårds- eller kriminalvårdsinstitution, i häkte, i hem för vård eller boende gäller beträffande bistånd till hyra följande: Om bostaden utgörs av en egen lägenhet kan ekonomiskt bistånd lämnas med beaktande av de inkomster den sökande själv kan ha under institutionsvistelsen. Om vårdtiden understiger sex månader och sökanden inte kommer att vistas i bostaden i samband med eventuella permissioner, kan möjligheten att hyra ut bostaden i andra hand under sökandens institutionsvistelse, undersökas.

Om vårdtiden beräknas överstiga sex månader och sökanden under denna tid ej kommer att vistas i bostaden under permissioner bör som regel ekonomiskt bistånd till hyran avslås. Magasinerings av möblerna kan i sådana fall bli aktuellt.

Kostnad för avgift till arbetslöshetskassan kan jämföras med hyreskostnaden om den sökande efter frigivningen är berättigad till ersättning från arbetslöshetskassan.

Gällande klädesbidrag vid frigivning kan Kriminalvården bevilja bidrag för kläder och skor om den intagne saknar sådana och ett akut hjälpbehov uppstår. Därmed behöver denna möjlighet först vara uttömd innan bistånd enligt Socialtjänstlagen kan komma ifråga.

Gällande permissioner ska kostnader i samband med detta som regel ordnas av Kriminalvården.

Personer som dömts till fängelsestraff ska i princip omgående kunna påbörja verkställigheten. En ansökan om försörjningsstöd i avvaktan på fängelsestraff kan därför i normalfallet avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodose genom att den sökande finner sig hos Kriminalvården. Om den sökande överklagar inkallelsebeslutet prövas dock biståndsansökan på sedvanligt sätt.

6.6.1 Fotboja

Personer som avtjänar straff med fotboja jämställs med frivårdsklienter och har exempelvis rätt att fortsätta uppbära eventuell pension eller sjukpenning, dock inte ersättning från A-kassa. Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt har personen därför rätt till ekonomiskt bistånd från kommunen till sin försörjning under verkställigheten med fotboja.

6.6.2 Samhällstjänst

Samhällstjänst är en dom till skyddstillsyn med föreskrift att utföra oavlönat arbete hos ideella föreningar, organisationer eller kyrkor och utgör ett alternativ till fängelse. Samhällstjänst skall utföras under den dömdes fritid, t ex under kvällar eller veckoslut, under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan således behålla sitt ordinarie arbete eller sina studier eller fortsätta vara aktivt arbetsökande. Det faktum att en bidragssökande person är dömd till samhällstjänst skall därmed inte påverka socialtjänstens krav på den sökande att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid/delta i anvisade åtgärder.

6.6.3 Rättspsykiatrisk vård

Den som är dömd till rättspsykiatrisk vård har landstinget som sin huvudman. Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har kvar rätten till sjukpenning, pension, bostadsbidrag etc. Om sökanden saknar inkomst har den rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för behandling av vård inom socialtjänsten, dvs. bistånd till fickpengar. Det är hemkommunen, inte den kommun där vården sker, som skall pröva rätten till bistånd. Den som är dömd till slutna psykiatrisk vård bör söka sjuk- eller aktivitetsersättning.

6.7 Ensamkommande barn och unga

Ensamkommande barn och unga med permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd handläggs av Försörjningsstöd från att ungdomen fyllt 18 år. Detta gäller oavsett om ungdomen fortfarande är placerat på stödboende efter 18 års dagen eller inte. Vid boende på stödboende betalar ungdomen ingen egen hyreskostnad och ekonomiskt bistånd beviljas endast till uppehälle.

Ungdomar som studerar på gymnasiet kan beviljas studiemedel från Csn och extra tillägg samt även ev. barnpension. From höstterminen det år ungdomen fyller 20 år kan ungdomar som studerar på gymnasiet ansöka om studielån från Csn och därmed bli självförsörjande.

Om det tillfälliga uppehållstillståndet går ut och ungdomen i god tid ansökt om förlängning, beviljas fortsatt försörjningsstöd om ungdomen har rätt att vistas i Sverige under tiden utredning pågår hos Migrationsverket.

6.8 Utländska medborgare

En utländsk medborgare får, med undantag från vissa EU-medborgare och deras anhöriga, inte uppehålla sig i Sverige mer än 3 mån från inresedatum utan att ha uppehållstillstånd. I de fall sökanden vistats i landet mer än 3 mån utan uppehållstillstånd har kommunen underrättelseskyldighet till polisen enligt 7 kap. 1 § Utlänningsförordningen? Utländska medborgare ska med viseringsplikt ha uppehållstillstånd eller visum redan vid inresa.

6.8.1 Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare som vistas i Sverige och har uppehålls- och arbetstillstånd har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd.

För att få arbetstillstånd krävs att arbetstagaren kan försörja sig själv. Dock omfattar försörjningskravet bara arbetstagaren vilket innebär att lönen inte behöver täcka försörjningen för medföljande familjemedlemmar

Utländska medborgare på besök är inte berättigade till försörjningsstöd, utan ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet. Dessa ska hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat vid behov av ekonomiskt hjälp. Efter 3 mån vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Utländska studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i undantagsfall dvs i en akut nödsituation. Uppehållstillståndet har redan beviljats under förutsättning att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet.

6.8.2 Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, tex turister, säsongsarbetare, ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad. Bistånd föreligger endast i nödsituation om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det yttersta ansvaret skulle kunna innebära matpengar samt biljett till ambassad.

Efter 3 mån vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Socialtjänsten ska då uppmana personen att kontakta Migrationsverket för att ansöka om uppehållstillstånd. Ansöker personen inte om uppehållstillstånd kan det möjligen bli aktuellt med bistånd i avvaktan på utvisning.

6.8.3 Asylsökande

Asylsökanden ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt LMA (Lagen om mottagande av asylsökande). Detta gäller oavsett om personen vistas på anläggning eller boende hos släkting i kommunen. Så snart personen får uppehållstillstånd och blir kommunplacerade upphör ersättningen från Migrationsverket och personen träder då in i etableringen och kan ha behov av försörjningsstöd vid glapp i avvaktan på etableringsersättning.

Utifrån kommunens yttersta ansvar kan dock kommunen lämna bistånd till den som inte omfattas av LMA om de vistas i kommunen och om det behövs till dess att Migrationsverket tar över ansvaret. Likaså om Migrationsverket utreder förlängning av ett uppehållstillstånd (när uppehållstillstånd beviljats träder rätten till bistånd in) kan en ansökan prövas enligt Sol. **Om en sökanden omfattas av Lma, omfattas den dock inte av SoL, och ansökan kan avslås med denna motivering.**

För barn under 18 år utan uppehållstillstånd som bor hos en vårdnadshavare med uppehållstillstånd, ska alltid behovet av bistånd prövas enligt SoL.

6.8.4 Nordiska medborgare

Enligt lagen om nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster, som infördes i svensk rätt genom lagen (1995:479), likställs nordiska medborgare som lagligen vistas tillfälligt eller är lagligen bosatta i landet, med svenska medborgare. Artikel 4 i nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster garanterar nordiska medborgare likställdhet med svenska medborgare vad gäller bl.a. ekonomiskt bistånd enligt SoL. Detta gäller oavsett om de är lagligen bosatta eller tillfälligt vistas i landet. I betänkandet Socialtjänsten och den fria rörligheten (SOU 2005:34 s. 106) har uttalats att med lagligt bosatt i konventionens mening avses i praktiken detsamma som att vara folkbokförd. Enligt nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster av den 14 juni 1996 (SÖ 1996:21) kan hänvisning åter till hemlandet bli aktuellt när det är tal om långvarigt bistånd till försörjning. Ett villkor är också att bistånd ska utgöra större delen av personens inkomster.

En nordisk medborgare kan dock inte hemsändas på grund av sitt behov av ekonomiskt bistånd om dennes familjeförhållanden, anknytning till bosättningslandet eller andra omständigheter talar för att han bör stanna där och under alla omständigheter om medborgaren under de sista tre åren varit lagligen bosatt i landet.

6.8.5 Eu/Ees-medborgare

För en EU-medborgare gäller särskilda regler som innebär att kravet på uppehållstillstånd enligt Utlänningslagen inte gäller för dem under vissa förutsättningar. Reglerna omfattar även medborgare från EES-länderna Island, Norge och Lichtenstein men inte medborgare från Schweiz, för vilka tidigare regler om uppehållstillstånd fortfarande gäller.

EU/EES-medborgare omfattas av den generella regeln i EU-rätten att något uppehållstillstånd inte krävs av en utlänning för att vistas i Sverige/andra EU-länder i upp till tre månader. För att ha fortsatt rätt för EU/EES-medborgare och deras familjer att vistas i Sverige i mer än 3 mån utan uppehållstillstånd krävs att de har uppehållsrätt. En EU/EES-medborgare som bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till socialt bistånd samt andra sociala förmåner på samma villkor som svenska medborgare. Möjligheterna att få uppehållsrätt skiljer mellan så kallat *ekonomiskt aktiva* och så kallat *icke ekonomiskt aktiva*.

Till kategorin *icke ekonomiskt aktiva* hör tex. *studenter, turister och pensionärer*

Till kategorin *ekonomiskt aktiva* räknas *arbetstagare, egenföretagare och arbetsökande samt deras familjemedlemmar*

För *icke ekonomiskt aktiva* krävs för att få uppehållsrätt att den enskilde EU/EES-medborgaren:

- *är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sin familjs försörjning
- *har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
- *har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning

Ekonomiskt aktiva EU/ESS-medborgare har uppehållsrätt om han/hon:

- *är arbetstagare eller egen företagare i Sverige. För att någon ska anses vara arbetstagare krävs att arbetet utförs åt någon annan, personen är under dennas arbetsledning och arbetet sker mot ersättning. Även den som arbetar som praktikant, lärling eller au-pair anses som arbetstagare under förutsättning att ersättning betalas. Även den som avlönas för utfört arbete i form av kost och logi kan betraktas som arbetstagare. En mycket låg ersättning eller deltidsarbete är heller inget hinder. Att arbeta svart innebär dock inte att ha ett verkligt och fast arbete.
- *har kommit till Sverige för att söka arbete och bedöms ha en verklig möjlighet att få en anställning.

Enligt EG-praxis har en EU/EES-medborgare med uppehållsrätt i regel rätt att vistas 6 mån i medlemsstaten för att söka arbete. För att då även ha rätt till försörjningsstöd ställs samma krav som på andra bidragstagare dvs att den sökanden är inskriven på Arbetsförmedlingen och aktivt söker arbete. 6 mån regeln gäller även en arbetstagare som efter mindre än 12 mån arbete blir ofrivilligt arbetslös. En arbetstagare med

uppehållsrätt som mister sin anställning efter mer än ett års anställning behåller sin uppehållsrätt så länge han/hon befinner sig i Sverige. Det krävs då att han/hon anmält sig som arbetsökande på Arbetsförmedlingen.

En arbetstagare som drabbas av tillfällig arbetsoförmåga pga sjukdom eller olycksfall behåller sin uppehållsrätt under tiden han/hon inte kan arbeta.

För familjemedlemmarna gäller huvudprincipen att deras uppehållsrätt är beroende av anknytningen till en EU/ESS-medborgare med uppehållsrätt, så länge familjemedlemmarna inte själva har fått permanent uppehållstillstånd.

Personer som *inte har uppehållsrätt* och därmed inte sin egentliga hemvist i Sverige, har bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. I praktiken innebär detta det oftast att personen får enstaka bistånd till mat, logi eller reskostnad för att ta sig tillbaka till det land EU/EES-medborgaren kommit ifrån. Se även Socialstyrelsens "Rätten till socialt bistånd för medborgare inom EU/EES-området".

6.9 Värnpliktiga

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd inte ska beviljas under den tid en person gör sin värnplikt. Bidrag kan istället sökas genom försäkringskassan.

7. Handläggningsrutiner

7.1 Allmänt

I detta avsnitt anges riktlinjer för ärendehandläggning. Handläggningen ska präglas av tydlig information, noggranna kontroller och korrekt registrering i IFO-systemet. Ytterligare vägledning kan erhållas från Socialstyrelsens handbok "Handläggning och dokumentation inom Socialtjänsten", 2006.

7.2 Sekretess

Då socialtjänsten bygger på respekt för människors självbestämmande och integritet krävs att det finns sekretessregler för den som vänder sig till socialtjänsten. Detta för att obehöriga inte ska få insyn i hans/hennes privatliv. Integritetskänsliga handlingar ska förvaras på säkert sätt. Sekretess gäller även i förhållande till enskild nämndledamot, som inte har rätt att ta del av annat material än det nämnden behöver för beslut i ett ärende.

I följande fall är det dock tillåtet att bryta sekretessen inom socialtjänsten:

*om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning ex. lämnande av uppgifter om utbetald ekonomisk hjälp till annan myndighet. Gäller om en polismyndighet, säkerhetspolisen, Migrationsverket, Migrationsöverdomstolen eller regeringen begär uppgifter om en utlännings personliga förhållanden

*vid samtycke från den enskilde (kan vara muntligt, men bör då dokumenteras)

*om en menprövning leder till att en uppgift kan lämnas ut (den enskilde inte lider skada)

*om utlämnandet är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet

I sk samrådsgrupper där tjänstemän från olika myndigheter träffas får samverka aldrig ske över huvudet på den det berör. Det finns dock inga hinder att diskutera ärenden där uppgifterna är avidentifierade.

7.3 Registrering

Sammanboende, gifta eller registrerade partner inklusive de barn för vilka man är försörjningsskyldig, utgör en hushållsgemenskap avseende beräkning och beslut om ekonomiskt bistånd.

När beslut registreras om försörjningsstöd ska den sökandes försörjningshinder och ändamålet för det sökta biståndet registreras i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Försörjningshinder anges för båda sammanboende vuxna i samhörigheten. I de fall samhörigheten består av en man och en kvinna så registreras alltid kvinnan som aktledare.

7.4 Ansökan

Ansökan om bistånd bör vara skriftlig men i princip gäller även muntlig ansökan. Det är dock viktigt att göra skillnad mellan en ansökan och ett rådgivande samtal. Om det är oklart ska handläggaren kontrollera med den sökanden om det föreligger en ansökan eller inte. Socialtjänsten måste pröva en muntlig ansökan oavsett om den biståndssökande vägrar fylla i en blankett eller göra en skriftlig ansökan.

Hur ansökan mottags ska finnas dokumenterat i journal.

Det är viktigt att informera den sökande om rättigheter och skyldigheter i samband med ansökan. Den sökanden behöver få information om normer, krav, vilka kontroller som kommer att göras och att uppgifterna registreras i ett datasystem. Tydlig vägledning behöver ges om hur ansökningsblanketten ska fyllas i.

Ansökningstiden beräknas från det datum första kontakten sker. Personen kan alltså beviljas bistånd från och med tidpunkt för första kontakt.

Av utredningen ska framgå vad den sökande ansöker om. Personen ska intyga sanningshalten i sina uppgifter genom att underteckna ansökan samt checklista för nybesök. Den sökande bör även få information om kravet på motprestation och handlägningsprocessen.

Saknas uppgift ska den sökande uppmanas komplettera sin ansökan och tiden för beslut i ärendet fördröjas.

Den som gör en ansökan om ekonomiskt bistånd får anlita ett ombud enligt 9 § Förvaltningslagen. Med ombud avses den som har fullmakt att helt eller delvis föra den enskildes talan.

Sedan år 2020 kan ansökan om försörjningsstöd göras digitalt via Mina sidor.

7.5 Grundutredning och planering

I samband med att ett ärende aktualiseras ska en grundutredning inledas utan dröjsmål enligt 11 kap. 1 § SoL. En skriftlig utredning som ska ligga till grund för beslut om ekonomiskt bistånd förutsätter att handläggaren skaffar sig en helhetsbild av den enskildes försörjningshinder, resurser, behov och ekonomiska situation. Hur omfattande utredningen behöver vara beror på omständigheterna i det enskilda fallet.

Grundutredningen ska utgöra underlag för den planering som den sökande kommer att ha för att socialtjänsten ska kunna hjälpa den enskilde att bli självförsörjande. Att utreda innebär att tillsammans med den enskilde ta reda på hur svårigheterna ser ut, vad han/hon kan och vill och på vilket sätt socialtjänsten kan hjälpa. Om den enskilde är arbetslös behöver socialtjänsten tex kartlägga personens bakgrund, utbildning, yrkeserfarenhet mm. Har personen varit arbetslös tidigare? Hur har han/hon försökt lösa situationen då? Hur ser kontakten med Arbetsförmedlingen ut?

Om den enskilde har sociala eller medicinska problem kan andra frågor behöva ställas ex. hur kontakterna med vården ser ut? Om behov finns av ytterligare kontakter?

Utredningens fokus blir hur den enskilde långsiktigt ska kunna försörja sig och leva ett självständigt liv.

Utredningen ska omfatta uppgifter om hushållets ekonomi och vilka möjligheter den enskilde har att tillgodose behovet på annat sätt. Uppgifterna ska i första hand lämnas av den enskilde själv. Den enskilde måste samtycka innan socialnämnden inhämtar uppgifter från utomstående. Dock får socialnämnden inhämta uppgifter om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild från vissa myndigheter utan samtycke från den enskilde. Bestämmelserna omfattar Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, arbetslöshetskassorna, Arbetsförmedlingen och skatteverket. En utredning om ekonomiskt bistånd är frivillig och sker helt på den enskildes initiativ. Utredningen och socialtjänstens insatser ska genomföras tillsammans med den biståndssökande. Den biståndssökande har rätt till insyn och medbestämmande i utredningen och rätt att under ärendets gång få veta vad som skrivs om honom/henne och att få antecknat om någon uppgift är felaktig.

Barnens situation ska uppmärksammas särskilt i varje grundutredning.

7.6 Dokumentation

Socialtjänsten har skyldighet att dokumentera sin verksamhet. Detta är särskilt viktigt vid myndighetsutövning. All dokumentation sker i datasystemet Viva. Den enskilde ska hållas underrättad om den dokumentation som förs om honom/henne samt rätten att ta del av all dokumentation. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas.

Inkommen information och uppgifter av betydelse för bedömning och beslut ska dokumenteras. Även vilken information som lämnats till den sökande samt om ev. överenskommelser gjorts ska nedtecknas. Anteckningarna bör innehålla tillräcklig och relevant information så att andra handläggare kan handlägga ärendet utan att missförstånd uppstår.

7.7 Kontroller för att förebygga felaktiga utbetalningar

När någon ansöker om ekonomiskt bistånd måste den biståndssökande få information om vilka uppgifter som socialtjänsten kan behöva kontrollera. Kontrollerna är viktiga för att kunna fatta beslut om ansökan och motverka felaktiga utbetalningar.

De kontroller som sker i samband med en biståndsansökan ska ske med den sökandes samtycke. Godkännande av olika kontroller sker genom att den sökande månadsvis undertecknar sin biståndsansökan. För specificerad lista av kontroller vid nybesök, se dokument i Viva ”checklista för handläggare”.

Personuppgifter och uppgifter om boende kontrolleras i alla nya ärenden. Som legitimation godtas pass, körkort, LMA- eller ID-kort. Utländska medborgare ska vid ansökan uppvisa giltigt uppehållstillstånd eller handling som styrker uppehållsrätt. Vid tveksamhet ska Migrationsverket kontaktas.

Boende och vistelsetillhörighet kontrolleras genom folkbokföring, hyreskontrakt och aktuell hyresavi. Om den sökande inte är folkbokförd på den adress som anges i ansökan, men uppger sig vara stadigvarande bosatt där, ska han/hon uppmanas ändra folkbokföringsadress.

Vid arbetskrav ska kontroll göras att den sökande är inskriven på Arbetsförmedlingen, är aktivt arbetssökande och om rätt till arbetslöshetsersättning föreligger. Om den sökande saknar sysselsättning ska beställning göras till kommunens Arbetsmarknadsenhet.

Har sökande föregående månad beviljats bistånd till särskilt ändamål, exempelvis boendekostnad, ska den sökande styrka att biståndet använts till avsett ändamål.

Om en enskild trots särskild begäran inte förser nämnden med det underlag som behövs eller motsätter sig att handläggaren tar nödvändiga kontakter, bör nämnden i regel kunna avslå ansökan.

Beslutsfattaren är den som avgör om underlaget är tillräckligt för att ligga till grund för ett beslut. Bara uppgifter som är relevanta för biståndsbedömningen ska hämtas in.

7.7.1 Hembesök

För att säkra legitimiteten i dessa riktlinjer och rättssäkerheten i tillämpningen av dem dvs så att rätt bidrag går till rätt person och att felaktiga utbetalningar undviks, kan hembesök behöva göras i vissa fall. Hembesök är en viktig del i att klarlägga förhållanden som kan påverka rätten till bistånd.

Omständigheter som kan klarläggas vid ett hembesök är:

- att sökanden verkligen bor/vistas i kommunen
- att bostaden inte har fler boende än vad som uppgivits i ansökan.
- familjeförhållanden, då särskilt ur ett barnperspektiv
- hyresavtalets riktighet
- möbler och utrustning i hemmet.

En grundläggande förutsättning för att ett hembesök ska kunna företas är att den enskilde

samtycker till besöket. Vid hembesök ska alltid orsak uppges. Vägrar den sökande i en

sådan situation att godta ett hembesök och fortsatt utredning därmed försvåras eller omöjliggörs, kan rätten till försörjningsstöd påverkas.

7.7.2 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter

Om den sökande får betala en avgift för t ex kunna lämna in kontoutdrag som socialtjänsten begärt in räknas den kostnaden med som en godtagbar utgift i den ekonomiska beräkningen.

7.8 Inkomster

7.8.1 Inkomstberäkning

Behovet av försörjningsstöd beräknas i normalfallet så att normen läggs ihop med godkända kostnader för ex. hyra, el, hemförsäkring, arbetsresor, fackavgift/a-kassa och läkarbesök och medicin. På så sätt räknas hushållets totala norm fram. Från denna avräknas hushållets alla inkomster. Mellanskillnaden utgör hushållets behov av försörjningsstöd.

Vid nybesök kan det vara nödvändigt att göra en grundligare utredning. Det kan tex vara lämpligt att värdera inkomsterna olika beroende på hur hushållets ekonomi sett ut en tid bakåt och vid vilka tidpunkter olika inkomster erhållits.

Vid nybesök ska kontoöversikt och kontoutdrag med aktuell kontoställning samt de senaste tre månadernas transaktioner uppvisas, liksom senaste deklARATIONEN. Om en person inte haft skattepliktig inkomst kan intyg begäras ut från Skattemyndigheten.

Vid alla ansökningar ska kontroll göras i SSBTEK om ev. utbetalda ersättningar från Försäkringskassan, CSN, Pensionsmyndigheten och A-kassorna. I förekommande fall ska även kontroll göras av om ansökan om sjukersättning, aktivitetsersättning eller allmän pension gjorts samt om extra försäkringsförmåner utgår ex. AFA.

7.8.2 Inkomster som reducerar försörjningsstödet

Inkomster som reducerar försörjningsstödet är: lön, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, föräldrapenning, studiestöd, sjukpenning, föräldrapenning, rehabiliteringsersättning, sjuk- och aktivitetsersättning, underhållsstöd/bidrag, efterlevandestöd, barnbidrag/studiebidrag, pension, livränta, äldreförsörjningsstöd, försäkringsförmåner såsom AFA, bostadsbidrag/tillägg, skattepliktigt vårdbidrag, skatteåterbäring (som inte går direkt till Kronofogden), avgångsvederlag, försäkringsersättning eller skadestånd (som inte avser täcka merutgifter i form av ekonomiska förluster), hyresdel från inneboende.

Även andra former av inkomster som ska inräknas vid prövningen av ekonomiskt bistånd kan förekomma ex. insättningar på bankkonto. Om det på kontoutdraget framgår att en summa pengar satts in på sökandens konto är det upp till den sökande att bevisa att dessa pengar inte ökar den disponibla inkomsten och ska reducera försörjningsstödet. I annat fall ska den insatta summan som huvudregel betraktas som inkomst vid beräkning.

7.8.3 Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet

Vissa inkomster reducerar inte försörjningsstödet:

*Skatteåterbäring som tagits i anspråk av Kronofogden kan inte medräknas som inkomst.

*Inte heller kan handikappersättning eller den del av vårdbidraget/omkostnadsersättningen som är skattefri tas med i beräkningen. Det är dock viktigt att beakta vilka kostnader handikappersättningen/vårdbidraget ska täcka, då dessa kostnader inte ska täckas av ekonomiskt bistånd.

*I de fall gymnasiestuderande beviljas extra studietillägg från Csn påverkar den inkomsten inte heller försörjningsstödsberäkning oavsett om den sökande har eget boende eller inte.

*Detsamma gäller för fondmedel som utbetalats efter social bedömning eller försäkringsersättning eller skadestånd som utbetalats för särskilt ändamål såsom ersättning för läkar- eller tandvårdsbehov som uppkommit till följd av skadan.

* För sökande som erhåller familjehemsersättning ska hela den skattepliktiga arvodesdelen räknas som inkomst.

*Stipendier som är villkorade eller riktade till särskilda ändamål reducerar inte heller försörjningsstödet.

7.8.4 Utmätning och sk kvittning

Om den sökande har utmätning av Kronofogden på sina inkomster godkänns inte avdraget för utmätningen. Sökanden måste istället kontakta Kronofogden och få förbehållsbeloppet jämkat.

Likaså godkänns inte att Försäkringskassan kvittar tidigare för mycket utbetald ersättning genom att hålla inne förmån. Den sökande får kontakta försäkringskassan och begära att kvittningen upphör.

7.8.5 Uppskattade inkomster

I de flesta fall medräknas bara inkomster som den sökande faktiskt har att tillgå vid beräkning av försörjningsstöd. Undantag kan dock göras om den sökande inte har gjort vad han eller hon har kunnat för att bidra till sin försörjning. Om den sökande har underlåtit att ansöka om någon förmån kan detta leda till att ansökan om ekonomiskt bistånd delvis avslås. Ett annat alternativ är att det uppskattade värdet av förmånen, t ex bostadsbidraget tas upp som inkomst i beräkningen/reduceras ansökan trots att den sökande inte erhållit något bostadsbidrag. Den sökande bör dock först få en skälig tid på sig för att ansöka om förmånen. Om socialnämnden medräknar inkomster som den sökande faktiskt inte erhåller skall den sökande erhålla ett skriftligt beslut med besvärshänvisning.

7.8.6 Jobbstimulans

Den 1 juli 2013 infördes ändring i Socialtjänstlagen om ny beräkningsregel för inkomster av anställning. Den innebär att om en enskild uppfyller vissa villkor gör den särskilda beräkningsregeln i 4 kap. 1 b § SoL att 25 % av nettoinkomsten av anställning inte ska beaktas vid prövning av rätten till bistånd. Villkoren för jobbstimulans är att den enskilde fått försörjningsstöd under en sammanhängande period om 6 mån eller en längre period under en 12-månaders period. Då gäller jobbstimulansen under 24 sammanhängande månader och därefter behöver personen kvalificera sig för en ny period. En månad med normöverskott eller avslag på försörjningsstödet avbryter kvalificeringsperioden. Perioden för beviljad jobbstimulans börjar så snart den sökande uppnått villkoren oavsett om personen har ett arbete eller inte. Skriftlig information lämnas då till den sökande om vilken period hen är berättigad jobbstimulans. Om den enskilde sparar av inkomsten under perioden av jobbstimulans ska det inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd efter jobbstimulansperiodens upphörande. Vid jobbstimulans kan den enskilde själv stå för kostnader avseende livsföring i övrigt såsom ex tandvård och glasögon om beloppet för jobbstimulans överstiger kostnaden.

7.8.7 Överskjutande inkomst från tidigare månader

Huvudprincipen är att inkomster som överstiger hushållets behov enligt norm den ena månaden överförs som inkomst till nästkommande månad. Tillämpningen av denna princip förutsätter dock att den sökande känner till kommunens beräkningsgrunder sedan tidigare. För sökanden som inte varit i kontakt med socialtjänsten tidigare kan inte krävas att han/hon ska planera sin ekonomi efter försörjningsstödsnivån. Vid nyansökan är det viktigt att se över inkomster ett par månader tillbaka för att få en samlad bild av den sökandens ekonomiska situation. Om det tidigare överskottet varit stort ska särskild prövning göras. En person som vid sista inkomstillfället vet att han inte har sin försörjning tryggad har ett eget ansvar att planera för de nödvändigaste utgifterna.

Det är viktigt att den sökande får kontinuerlig information om principen att alla inkomster medräknas i den ekonomiska beräkningen, även retroaktiva utbetalning och ev. överskott från tidigare månad.

7.8.8 Hemmavarande barn/Skolungdomars inkomster

Hemmavarande barn och skolungdomars inkomster understigande ett prisbasbelopp per kalenderhalvår ska inte beaktas vid prövningen av föräldrarnas ekonomiska bistånd för barnet/skolungdomen. Barns och ungdomars inkomster överstigande ett prisbasbelopp är endast avsett täcka barnets/ungdomens uppehälle. Barn och ungdomar som har tillgångar på mer än 15 % av basbeloppet kan själva behöva bidra till sitt uppehälle. Barn är aldrig försörjningskyldiga sina föräldrar, men kan dock behöva bidra till sitt eget uppehälle. En reduktion görs i dessa fall av barnets norm som då kan tillgodoses genom sparade medel.

I de fall en skolungdom under 18 år pga hög frånvaro inte får behålla sitt studiebidrag, kan studiebidraget inte räknas med som inkomst i föräldrarnas normberäkning. Detta då underåriga gymnasieungdomar saknar underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar och krav inte kan ställas på dem att bidra till hushållets försörjning. Dock har ungdomar över 18 år ett eget ansvar för sin situation och i dessa fall kan studiebidraget reduceras.

7.9 Tillgångar

Alla realiserbara tillgångar ska användas för den enskildes försörjning innan han/hon har rätt till försörjningsstöd. Med realiserbara tillgångar menas bankmedel, aktier eller andra värdepapper, fordon, eller fastigheter.

7.9.1 Bankmedel/Aktier/Värdepapper

Ekonomiskt bistånd beviljas som huvudprincip inte till sökanden som har kontanta medel eller värdepapper.

Barn får ha sparkapital på upp till 15 % av basbeloppet utan att detta påverkar familjens ekonomi. Barns tillgångar i form av kapital och fastigheter ska dock inte räknas om det står under överförmyndarens kontroll om inte överförmyndaren ger sitt samtycke till uttag. Uttag ska i så fall göras endast till barnets försörjning.

Likaså får ålderspensionärer ha sparade medel på upp till ett halvt basbelopp utan att detta påverkar den ekonomiska bedömningen.

7.9.2 Fordon

Som fordon räknas bil, motorcykel, motorbåt, husvagn och släpkärria. Generellt sett är fordon att betrakta som realiserbar tillgång som ligger över begreppet "skälig levnadsnivå".

Gällande bil, se under rubriken bilinnehav

7.9.3 Fastighet/Fritidshus

Personer som äger fastighet, eller andel av fastighet, såsom fritidshus ska omgående lämna fastigheten till mäklare för försäljning. Bistånd beviljas då med villkor om återbetalning. Även del i fritidshus räknas som realiserbar tillgång om inte förbehåll som förhindrar försäljning finns. För info. om fastighet se under rubriken "boende".

För att utreda ev. tillgångar i utlandet kan kontakt tas med Svenska ambassaden i respektive land för att om möjligt inhämta uppgifter av ex. fastighets- eller bostadsrättsinnehav.

7.9.4 Pensionssparande

Pensionssparande räknas i princip som tillgång. Om möjlighet finns att ta ut pensionssparandet ska den sökande i första hand använda dessa medel till sin försörjning.

7.10 Utgifter

De enda utgifter som ska räknas in i försörjningsstödberäkningen är de som omfattas av försörjningsstödet. Utgift för underhållsstöd, avbetalning på studielån eller andra avbetalningar ska inte räknas in. Den som saknar inkomst kan ansöka upp uppskov med betalning av ex. underhållstöd.

7.11 Retroaktivt bistånd

Ekonomiskt bistånd utgår som regel inte för retroaktiv period. Biståndsbehovet ska vara aktuellt i den mening att behovet av stöd skall föreligga vid tiden för ansökan. Behovet av medel till uppehälle för tid som förflutit anses därmed vara tillgodosett på annat sätt. Den rätt till bistånd som den enskilde tillförsäkras enligt 4 kap.1 § SoL innebär inte att den sökande i efterhand kan påkalla bistånd för tidigare perioder. Rätten till bistånd prövas som regel från det datum då ansökan inkom dvs från det datum då den sökande kontaktade socialnämnden. Att den sökande tvingats låna medel för att kunna betala t ex hyran under Socialnämndens handläggningstid påverkar inte rätten till bistånd negativt dvs även om hyran är betald föreligger rätt till bistånd till utgiften om den sökande i övrigt är berättigad till försörjningsstöd.

7.12 Beslut

Varje ansökan ska leda till ett beslut med hänvisning till paragraf i Socialtjänstlagen. Besluten, oavsett bifall eller avslag, ska alltid vara motiverade och skriftliga. Det ska framgå vad som sökts och om ansökan beviljats, avslagits eller delvis beviljats/avslagits. Besvärshänvisning ska alltid bifogas vid avslag. Det ska även framgå vem som är beslutsfattare och vilken period beslutet avser. Även i de fall den sökande bedöms ha samma biståndsbehov under en längre period ska en ny ansökan och ett nytt beslut fattas för varje månadsperiod. Information ska lämnas om hur beslutet kan överklagas. Den sökanden har rätt att ansöka om samma sak vid hur många tillfällen som helst. Socialtjänsten har alltid skyldighet att fatta beslut om varje ansökan oavsett om denna redan hanterats eller inte.

7.12.1 Beslut som löper över flera månader

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig över flera månader ex. vid omfattande tandvårdsbehandling. Rätten till bistånd prövas månad för månad, men när

beslut fattas som gäller flera månader behöver en omprövningsklausul ingå. Beslutet kan annars inte omprövas under perioden om omständigheterna förändras. Följande omprövningsklausul behöver läggas till i alla beslut som sträcker sig över mer än en månad ” Vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas”. Klausulen finns som autofras i Viva.

7.13 Utbetalning

Socialtjänstens verksamhet ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet. Det betyder att det ekonomiska biståndet ska utformas så att biståndsmottagaren själv får utrymme att planera och fatta beslut om den egna ekonomin inom ramen för det erhållna biståndet. Ekonomiskt bistånd bör i regel betalas ut månadsvis och direkt till den enskilde via något av de vanliga betalningssätten dvs konto i bank, plusgiro eller bankgiro. Om utbetalning görs till annan än den biståndssökanden ska detta dokumenteras. Om utbetalningen av ekonomiskt bistånd görs på sådant sätt att det medför kostnader för den enskilde att hämta ut biståndet bör nämnden ge bistånd till sådan kostnad. Det kan i vissa fall vara nödvändigt att Socialtjänsten betalar direkt till ex. hyresvärd eller elleverantör. Det kan vara då den enskilde själv önskar det men även på nämndens initiativ. En förutsättning är dock att den enskilde går med på detta. Extraordinära utbetalningssätt i form av ex. rekvisitioner bör användas endast i undantagsfall om mycket speciella omständigheter föreligger. I de hushåll där en sökande inte kan erhålla eget bankkonto, kan försörjningsstödet betalas ut på sk kontantkort. I de fall kontantkortet tappas bort och behöver ersättas med ett nytt, får den sökande själv stå för denna merkostnad.

7.14 Avslagsbeslut och överklagan

Avslagsbeslut enligt 4 kap. 1, 3 §§ Sol ska alltid vara skriftliga och motiverade och delges den sökande. Vid digital ansökan kan avslagsbeslut och besvärshänvisning även lämnas digitalt. Alla överklagade beslut och resultatet av dessa ska registreras i Viva. Av beslutet ska framgå:

- *vad ansökan avser
- *hänvisning till § i Sol
- *eventuell tidsperiod
- * motivering till avslaget
- * om beslutets konsekvenser för ev. barn har övervägts

Besvärshänvisning och avslagsbeslut ska lämnas liksom hjälp med överklagandet om den sökande så önskar. Om en överklagan inkommer har nämnden att pröva om den inkommit i rätt tid eller inte, dvs inom tre veckor från det att beslutet meddelats/delgivits klienten. Viktigt för beräkningen av tidsfrist är att anteckning har gjorts när beslutet skickats/delgavs. Om överklagan inkommit för sent ska överklagan avvisas. Detta är ett beslut som kan överklagas. Det innebär att beslutet om avvisning måste meddelas klienten som även då ska erhålla en besvärshänvisning. Om beslutet inkommit i tid behöver ansökan omprövas. Om socialnämnden vidhåller beslutet (helt

eller delvis) skickas överklagan till Förvaltningsrätten för bedömning. Som huvudregel avslutas inte ett ärende innan beslut från domstolen har inkommit.

Om en annan person än delegaten i ärendet överklagat beslutet, ska överklagan ändå skickas till Förvaltningsrätten som får avskriva ärendet.

Vid dom från Förvaltningsrätt eller Kammarrätt finns möjlighet för socialnämnden att överklaga beslutet om nämnden anser beslutet vara felaktigt. Möjlighet att överklaga har beslutande handläggare, se delegationsförteckning som bilaga. Socialnämnden kan begära inhibition av tidigare beslut i avvaktan på beslut om prövningstillstånd i högre instans. Om beslutet inte överklagas eller inhibition inte beviljas, ska försörjningsstödet omgående utbetalas till den sökande.

7.15 Återbetalning/Återsökning

Vanligtvis beviljas ekonomiskt bistånd utan krav på återbetalning. I vissa fall kan bidraget återkrävas (9 kap. 1,2 §§ SoL) eller återsökas (Lagen om allmän försäkring 17 kap. 1 §).

Om biståndet avser förskott på förmån som Försäkringskassan kommer att pröva om ev. retroaktivt bistånd ska utgå, ska biståndet återsökas. Ett sådant beslut fattas inte mot återbetalning utan som vanligt bistånd. En sådan ersättning kan vara någon av de flesta förmåner som betalas ut av Försäkringskassan, dock inte barnbidrag och assistansersättning. För att retroaktiv ersättning ska kunna utbetalas behöver nämnden inkomma med en begäran per förmån och beslutstillfälle. Den sökande bör informeras om att bistånd kommer att återsökas. Beslut om ekonomiskt bistånd beviljas då personen utan villkor och återbetalning då lagstöd finns för att återsöka sådan ersättning.

Då en person väntas erhålla alfa/a-kassa fattas också beslut om ekonomiskt bistånd mot återbetalning. Beslutet fattas enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 kap. 2 § SoL i eventuell retroaktiv utbetalning från alfa/a-kassan. En fullmakt behöver skrivas under av den enskilde och skickas till aktuell kassa. Likaså behöver den sökande skriva under återbetalningsförbindelse. När beslut om ersättning är klart ska eventuellt resterande belopp justeras via eftergift i beslutet.

Nämnden får bara återkräva bistånd om beslutets fattas under förutsättning om återbetalning. Nämnden behöver försäkra sig om att den enskilde är införstådd med att han/hon ska återbetala biståndet och det bör finnas en tydlig överenskommelse om när och på vilket sätt återbetalningen ska ske.

7.16 Återkrav

Enligt 9 kap. Sol kan reglerna om återkrav delas upp i

- *återbetalningsskyldighet av felaktigt eller för högt ekonomiskt bistånd
- *andra fall när socialnämnden kan återkräva bistånd.

Den enskilde är återbetalningsskyldig om han/hon förorsakat den felaktiga utbetalningen. Likaså om någon obehörigen eller med för högt belopp beviljats ekonomiskt bistånd och skäligen borde ha insett detta (ex. om bistånd betalats ut två

gångar för samma period), får Socialnämnden också återkräva vad som utbetalats för mycket.

Bistånd som den enskilde felaktigt eller med för högt belopp erhållit får återkrävas på grund av

- *oriktiga uppgifter
- *underlåtenhet att lämna uppgifter
- *på annat sätt förorsakat och bistånd utgetts med för högt belopp. Det gäller även om den enskilde inte avsiktligt orsakat den felaktiga utbetalningen.

Beslut om återkrav bör inte påverka eller ersätta nämnden beslut att göra polisanmälan om den enskilde avsiktligt lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Vid bedrägeri får socialnämnden kräva tillbaka bistånd som lämnats som

- *förskott på förmån eller annan ersättning
- *till den som är indragen i en arbetskonflikt
- *till den som på grund av förhållanden som han/hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar (ex. löner som inte betalats ut)

Ett beslut att återkräva ekonomiskt bistånd enligt denna bestämmelse ska vara skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgifter om vilken av de 3 punkterna som är grunden till återkravet och vilken ersättning det gäller. Socialnämnden behöver kunna styrka att den enskilde verkligen delgivit beslutet om det senare blir aktuellt att väcka talan i Förvaltningsrätten.

Om den enskilde inte frivilligt betalar tillbaka kan Socialnämnden väcka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten med stöd av 9 kap. 3 § SoL. Talan måste väckas inom tre år från det att biståndet betalades ut. **Det är Socialnämndens arbetsutskott som beslutar om talan om återkrav ska väckas.** Innan talan väcks måste Socialnämnden på nytt utreda den enskildes möjligheter att återbetala det ekonomiska biståndet. Det är Socialnämnden som ska visa att den enskilde kan återbetala det ekonomiska biståndet. Om den enskilde inte lämnar uppgifter om sin ekonomiska situation och socialnämnden inte kan få uppgifter på annat sätt, kan socialnämnden ändå väcka talan hos Förvaltningsrätten. Om det inte finns ekonomiskt utrymme för den enskilde att återbetala biståndet kan nämnden överväga eftergift. Det är den enskildes situation vid tiden för återbetalning som är avgörande.

7.17 Eftergift

Om det är uppenbart att förhållandena ändrats så att den enskilde för tillfället inte kan återbetala kan återkravet ligga vilande under en period. Är det troligt att den enskildes betalningsförmåga inte inom 3 år från det biståndet utbetalades förbättras, bör återkravet efterges enligt 9 kap. 4 § Sol.

7.18 Bidragsbrott

Polisanmälan enligt 6 § Bidragsbrottslagen ska ske när det finns anledning att anta att ett brott har begåtts. Kommunerna är skyldiga att polisanmäla samtliga fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott skett. I samband med en brottsanmälan får ingen social hänsyn eller individuell bedömning göras för att motivera att anmälan inte görs. Däremot behöver en uppsåtsbedömning göras. Oavsett om det finns anledning att polisanmäla det belopp den enskilde fått obehörigen eller med för högt belopp ska summan återkrävas enligt 9 kap. SoL. Kommunen får inte avstå att göra polisanmälan oavsett om personen återbetalat den felaktiga utbetalningen. En utredning till nämnd för beslut ska lämnas in senast månaden efter att misstanke finns om bidragsbrott.

7.18.1 Utredning före anmälan

Innan polisanmälan görs behöver utredning göras om vad som hänt och hur detta påverkat rätten till bistånd. En uppsåtsbedömning måste alltid göras och dokumenteras. Med uppsåt menas att den enskildes medvetenhet och avsikt med sitt handlande. Det är socialnämnden som fattar beslut om en polisanmälan ska göras och enhetschef som utför den faktiska anmälan. Innan anmälan ska utredningen kommuniceras med den enskilde.

7.18.2 Brottsanmälan innehåll

Brottsrubriceringen behöver inte framgå av polisanmälan. Den enskildes sociala situation behöver inte heller redogöras för, utan dessa uppgifter begärs i så fall in av Tingsrätten när åtal är väckt.

Det är viktigt att en brottsanmälan innehåller den information som är nödvändig för att polis och åklagare ska kunna starta och genomföra en utredning utan att behöva begära in kompletteringar av sådan information som var känd vid anmälningstillfället. Anmälan behöver även innehålla en beskrivning av händelseförloppet samt om den sökande fått tillräcklig information om vilka regler som gäller och om sökanden varit medveten om konsekvenserna av sitt handlande.

Av anmälan ska framgå:

- *Personuppgifter - för- och efternamn, personnummer, adress och telefon. Dock ej vid skyddad identitet
- *Anmälare och målsägande är den nämnd som anmäler och lidit skada. Nämndens adress och telefonnummer.
- *Brottiden är den period som oriktiga uppgifter lämnades eller påverkade beslutet
- *Ansvarig chef, namn, e-post och telefonnummer
- *Utredare av det misstänka brottet, namn, e-post och telefonnummer
- *Ev. vittnes namn och uppgifter. Det bör framgå vilka uppgifter de kan lämna.
- *Om tolk använts

- *Kortfattad beskrivning av det misstänkta brottet
- *Bedömning av ansvaret hos den enskilda dvs uppsåt. Redogörelse för vilken info. som Socialtjänsten lämnat till den anmälde om rätten till bidrag
- *Storleken på skadan dvs den felaktiga utbetalningen samt tidpunkt för skadan
- *Redogörelse för tillämpliga regler inom ekonomiskt bistånd.

7.18.3 Skadestånd

Om Socialtjänsten gjort en felaktig utbetalning ska polisanmälan innefatta krav på skadestånd för den förmögenhetsskada som lidits genom den brottsliga gärningen. Förmögenhetsskadan motsvarar det belopp som felaktigt betalats ut. Beroende på framgången med återkravsbeslutet kan Socialtjänsten välja att vidhålla sitt yrkande på skadestånd eller efterge skadeståndskravet. Om Tingsrätten dömer skadestånd kan Socialtjänsten ansöka om handräckning via Kronofogden.

7.19 Utlandsvistelse

Det krävs som regel att man vistas i Sverige för att man ska ha rätt till bistånd enligt Socialtjänstlagen. Den som är på semesterresa eller av annan anledning tillfälligt vistas i ett annat land mister dock inte rätten till försörjningsstöd enbart pga utlandsvistelse. Den som har försörjningsstöd har inte reseförbud varken till annan kommun eller annat land, dock har den enskilde skyldighet att göra vad han/hon kan för att tillgodose sitt behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Om den enskilde vistas utomlands saknas möjlighet att delta i jobbsökandeaktivitet för arbetslösa eller delta rehabilitering som ofta är en del av den planering för att den sökande ska komma ut i egen försörjning. Genom att avbryta/inte delta i planering bedöms den enskilde inte ha gjort vad som ankommer på honom/henne och är därmed inte berättigad ekonomiskt bistånd.

7.20 Vistelse i kommunen

För att kunna vara aktivt arbetssökande skall den sökande som regel vistas i Lindesbergs kommun för att kunna ta emot erbjudanden och anvisningar från Arbetsförmedlingen och socialnämnden. Att som biståndstagare åka utomlands och därifrån söka arbete via internet kan som regel inte anses vara att aktivt söka arbetet i lagens mening.

7.21 Kommunens yttersta ansvar

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Bosättningskommunen ansvarar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Det är bara i akuta situationer som vistelsekommunen har det yttersta ansvaret för stöd och hjälp enligt SoL. Om en person endast tillfälligt vistas i kommunen och ansöker om bistånd kan hjälpen inskränkas till resa till hemkommunen, samt eventuellt bistånd för att undvika en akut

nödsituation under resan. Vistelsekommunen måste dock alltid ta emot och utreda den enskildes ansökan.

Vistelsekommunens ansvar innebär dock att vistelsekommunen aldrig kan neka en person bistånd för att behovet kan tillgodoses i en annan kommun, om det är oklart/kommunerna inte är överens om vem som bär det huvudsakliga ansvaret.

Om den enskilde är folkbokförd i en kommun, men har sitt stadigvarande boende i en annan, är utgångspunkten att han/hon anses ha starkast anknytning till den kommun där han/hon borde vara folkbokförd/har sitt nuvarande boende. Om den enskilde inte har ett stadigvarande boende ska den kommun som han/hon i övrigt har sin starkaste anknytning till anses vara bosättningskommun.

7.22 Bostadslösa/Hjälp med bostad

Det är inte Socialnämndens skyldighet att tillgodose behov av bostad i allmänhet. Den enskilde får själv söka bostad via bostadsförmedling eller ställa sig i kö för bostad på annat sätt. Det finns dock situationer där Socialnämnden behöver bistå den enskilde, om han har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad. I sådana fall där den biståndssökande står helt utan tak över huvudet och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, kan socialnämnden vara behjälplig att ordna logi.

7.23 Bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL om det finns skäl för det. Det beviljas då med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Denna paragraf används endast i yttersta nödfall. Ett ex. då bistånd skulle kunna beviljas enligt 4 kap. 2 § SoL kan vara när den sökande inte är berättigad till hyra/hyresskuld enligt 4 kap. 1 § SoL, men bor i bostad med bostadssocialt kontrakt där kommunen ändå är skyldig att svara för hyreskostnaden till fastighetsägaren.

7.24 Revidering av riktlinjer

Socialnämndens revidering av riktlinjerna sker varje år. Försörjningsstödsenheten kan under tiden göra mindre korrigering i riktlinjerna utifrån ev. förändringar i egna eller andra myndigheters lagstiftning.

Bilaga 1

Delegation från socialnämnden

Enligt kommunallagen 6 kap 33 -38 §§ får en nämnd eller styrelse uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens/styrelsens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Delegation innebär medgivande att annan person får fatta beslut i nämndens ställe. Detta förutsätter ett förtroendeförhållande mellan nämnden och delegaten. Delegaten måste därför försäkra sig om att det beslut som denne ämnar fatta står i överensstämmelse med den allmänna inriktningen som nämnden kan ha gett uttryck för.

Nämnden kan när som helst återkalla delegering. Det kan göras generellt men det kan också göras i ett särskilt ärende.

Socialnämnden är oförhindrad att fatta beslut i alla till sociala utskottets delegerade ärenden som är slutligt utredda eller i övrigt färdigberedda inför ett sammanträde med nämnden.

Om en ärendetyp inte finns med i delegationsordningen innebär det att beslut fattas av nämnden.

Om inte annat anges omfattar delegationen såväl beslut om bifall, beslut om avslag som upphörande av insats.

Delegationen anges med lägsta delegat. När beslut av delegaten inte kan avvaktas har överordnad rätt att fatta beslut i delegats ställe.

Rätt att fatta beslut på delegation innebär inte att delegaten är skyldig att fatta beslut. Om delegaten anser ärendet svårbedömt eller av annan orsak inte vill besluta i ärendet kan ärendet överlämnas till överordnad eller till nämnd för beslut.

Endast en person kan vara beslutsfattare. Beslut, yttranden och andra ärenden enligt delegationsordning ska därför undertecknas endast av delegaten.

Individ och familjeomsorgen

Försörjningsstöd Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Beslut i ärenden om Försörjningsstöd - Enl norm och riktlinjer - Över norm och riktlinjer - (högre försörjningsstöd)	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Enhetschef	Pröva alltid enligt 4:1 Om det ej finns skäl att tillstyrka enligt norm och riktlinjer kan man i undantagsfall bevilja enligt 4 kap 2 § SoL
Beslut om bistånd i form av egna medel	4 kap 1 § Socialsekreterare SoL		
Hyresskulder - Under tre månader - Mer än tre månader	4 kap 1 § SoL Enhetschef/SNAU		

Övriga skulder - Under 30% av prisbasbelopp - 30% & över av prisbasbelopp	4 kap 1 § SoL	Enhetschef Enhetschef/SNAU	
Med villkor om praktik eller kompetenshöjande åtgärder	4 kap 4 § SoL	Socialsekreterare	
Vägrande av eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd	4 kap 5 § SoL	Socialsekreterare	
Beslut om återkrav av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL och 4 a kap 1 § SoL	9 kap.1§ och 9 kap 2 § SoL	Socialsekreterare	Beslutet skall innehålla uppgift om den eller de skäl som utgör grund för återbetalning
Beslut att återkräva ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 2 § SoL	9 kap 1,2 §§ SoL	SNAU	Återkrav får endast göras om biståndet getts under villkor om återbetalning
Beslut att föra talan i förvaltningsdomstol om återkrav enligt 9 kap 1,2 §§ SoL	9 kap 3 § SoL	Enhetschef	Enhetschef beslutar om eventuell polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott enligt Bidragsbrottslagen
Bistånd i form av bostad med andrahandskontrakt	4 kap 1 § SoL	Verksamhetschef	Se anm. Under punkt 1.1 Genomförandeplan erfordras, koll hemförsäkring
Bistånd i form av jourlägenhet	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef	
Beslut om att underrätta försäkringskassa om att nämnden ska uppbära ersättning	17 kap 1 § AFL 9 kap 2 § SoL	Socialsekreterare	
Dödsbo Beslut om ekonomiskt bistånd och utgifter i anslutning till begravningskostnader och dödsbo	4 kap 1 § SoL	Enhetschef	

Beslut om återkrav av beviljat bistånd till begravningskostnader	9 kap 2 § 1 st	Enhetschef	Återkrav får endast ske om biståndet getts under villkor om återbetalning
Beslut om eftergift av den ersättningsskyldighet som avses i 9 kap 2 § 1 st SoL	9 kap 4 § SoL	Enhetschef	
Beslut att överlämna förvaltning och avveckling till dödsbodelägare	18 kap 1 § ÄB	Utrednings- sekreterare	
Beslut att överlämna förvaltning och avveckling till allmänna arvsfonden	18 kap 1 § ÄB	Utrednings- sekret	
Beslut att överlämna förvaltning och avveckling till god man för bortavarande			
Beslut om provisorisk förvaltning			
Beslut att föranstalta om bouppteckning			
Beslut att göra dödsboanmälan till Skatteverket	20 kap § ÄB		
Beslut att inte göra dödsboanmälan till Skatteverket			
Beslut att ordna gravsättning	5 kap begravningslagen		
Beslut att förvalta och avveckla			
Beslut att ärendet avvisas			

Socialförvaltningen
Individ och Familj
Sivie Hallor
711 80 Lindesberg

2020-12-14

Normbelopp 2021 (basbelopp 47 600 kr). Höjning 0,3 % samtliga poster

Ensamstående	4 180 kr
Makar/sammanboende	6 830 kr

Personliga kostnader	Kr/mån	kr/v (4,3)	kr/dag (30)
Ensamstående	3160	735	105
Makar/sammanboende	5700	1326	190
Barn 0 år	2180	507	73
Barn 1-2 år	2440	567	81
Barn 3 år	2170	505	73
Barn 4-6 år	2440	567	81
Barn 7-10 år	3060	711	102
Barn 11-14 år	3520	819	117
Ungd.15-18 år	3970	923	132
Ungd.19-20 år hemma	4000	930	133

Gemensam mahushållskostnader	Kr/mån	Kr/v	kr/dag
1 person	1020	237	34
2 personer	1130	263	38
3 personer	1420	330	47
4 personer	1610	374	54
5 personer	1860	432	62
6 personer	2100	488	70
7 personer	2270	528	76

Utöver 7 personers hushåll – lägg till 170 kr/person i hushållet

Vuxen i hushållsgemenskap – räkna personliga kostnader + gemensamma hushållskostnader/antal personer.

Lägre försörjningsstöd	Kr/mån	kr/v	kr/dag
(livsmedel, fritid/lek, hygien, barnförsäkring samt förbrukningsvaror (fv)).			
Ensamstående	2605+fv	606+fv	87+fv
Makar/sammanboende	4590+fv	1067+fv	153+fv
Barn 0 år	1860+fv	433+fv	62+fv
Barn 1-2 år	2010+fv	467+fv	67+fv
Barn 3 år	1695+fv	394+fv	56+fv
Barn 4-6 år	1975+fv	459+fv	66+fv
Barn 7-10 år	2465+fv	573+fv	82+fv
Barn 11-14 år	2905+fv	676+fv	97+fv
Ungd. 15-18 år	3310+fv	770+fv	110+fv
Ungd. 19-20 år	3340+fv	776+fv	111+fv

Matpengar samt umgänge med barn	Kr/mån	kr/v	kr/dag	umg./dag
Ensamstående	1810	421	60	
Makar/sammanboende	2950	686	98	
Barn 0 år	765	178	25	62
Barn 1-2 år	880	205	29	67
Barn 3 år	895	208	30	56
Barn 4-6 år	1130	263	38	66
Barn 7-10 år	1195	278	40	82
Barn 11-14 år	1435	334	48	97
Ungd. 15-18 år	1755	408	58	110
Ungd. 19-20 år (studerande)	1780	414	59	111

Vuxna eget ärende – ej sammanboende, men del i hushållsgemenskap:*Personliga kostnader för ensamstående+ del av gemensamma hushållskostnad*

2 personers hushåll	3160 + 565 = 3 725 kr
3 ”	3160 + 473 = 3 633 kr
4 ”	3160 + 402 = 3 562 kr
5 ”	3160 + 372 = 3 532 kr
6 ”	3160 + 350 = 3 510 kr
7 ”	3160 + 324 = 3 484 kr
8 ”	3160 + 170 kr per person för varje ytterligare

Normen specificerad:**Personliga kostnader:**

	Barn och ungdomar						Vuxna			
	<u>0 år</u>	<u>1-2 år</u>	<u>3 år</u>	<u>4-6 år</u>	<u>7-10 år</u>	<u>11-14 år</u>	<u>15-18 år</u>	<u>19-20 år</u>	<u>Ensam</u>	<u>Sambo</u>
Livsmedel	765	880	895	1130	1195	1435	1760	1785	1810	2950
Kläder/skor	320	430	475	465	595	615	660	660	555	1110
Fritid/lek	295	390	435	510	910	1050	1070	1080	510	1000
Hygien	660	600	225	195	205	255	305	305	285	640
Barn/ungd.förs	140	140	140	140	155	165	175	170		
Summa:	2180	2440	2170	2440	3060	3520	3970	4000	3160	5700

Gemensamma hushållskostnader:

	<u>1 pers</u>	<u>2 pers</u>	<u>3 pers</u>	<u>4 pers</u>	<u>5 pers</u>	<u>6 pers</u>	<u>7 pers</u>
Förbr.varor	140	155	275	310	365	415	440
Dagstidning, Telefon	880	975	1145	1295	1495	1685	1830
Summa:	1020	1130	1420	1610	1860	2100	2270

SKÄLIG BOENDEKOSTNAD: (höjning 1/1 2020 LIBO 2,0%) EJ KLART 2021

1 vuxen	4510 kr/mån
1-2 vuxna el 1 vuxen + 1 barn	5285 kr/mån
2 vuxna + 1 barn	6165 kr/mån
1-2 vuxna + 2 barn	7150 kr/mån
1-2 vuxna + 3 barn	8560 kr/mån
1-2 vuxna + 4 barn el fler	9680 kr/mån

Barnbidrag och underhållsstöd 2020, underhållsstöd för barn (oförändrad t.o.m juni 2021, men höjs 1 juli 2021 0-11 år 1673 kr, 11-14 år 1823 kr och 15-gymn 2223 kr)

2020	Summa:	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Uhs 0-11 år	11-14	15-gymn.
1 barn	1250 kr	1250	0	1573	1723	2073
2 barn	2650 kr	2500	150	3146	3446	4146
3 barn	4480 kr	3750	730	4719	5169	6219
4 barn	6740 kr	5000	1740	6292	6892	8292
5 barn	9240 kr	6250	2990	7865	8615	10365
6 barn	11740 kr	7500	4240	9438	12061	12438
7 barn och fler		+1250 kr/b	1250 kr			

Schabloner 2021 basbelopp 47 600 kr.

Fickpengar	3 %	1428 kr	
------------	-----	---------	--

Hemutrustning	15%	7140 kr	- socialsekreterare
	30%	14280 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet

Flyttkostnad	15%	7140 kr	- socialsekreterare
	30%	14280 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet

Spädbarnsutrustning	12%	5712kr	- socialsekreterare
högst	30%	14280 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet

Akut tandvård	15%	7140kr	- socialsekreterare
	30%	14280 kr	- enhetschef

Tandvårdskostnad	över 30%		- arbetsutskottet
------------------	----------	--	-------------------

Glasögonbåge	2%	952 kr	- socialsekreterare
--------------	----	--------	---------------------

Bilnehav max ½ Bb	50%	23800 kr	
Villkor uppfyllda bil	100%	47600 kr	
Begravningskostnad	30%	14280 kr	- enhetschef
Gravsten	20%	9520 kr	- enhetschef
Över 30 resp 20%			- arbetsutskottet
Vuxensäng inkl madrass		1000 kr	
Barnsäng (under 8 år)		500 kr	
Köksbord och stolar		500 kr	

Bilaga 3

**BERÄKNING AV FÖRBRUKNINGSAVVIKELSE FÖR EL HOS LIBO PÅ
BJÖRKHYTTEVÄGEN**

	Antalet kwh som kan godtas/kvartal beroende på antalet personer i hushållet
1 pers	675 kwh
2 pers	900 kwh
3 pers	1050 kwh
4 pers	1275 kwh
5 pers	1425 kwh
6 pers	1612 kwh
7 pers	1725 kwh

**BERÄKNING AV FÖRBRUKNINGSAVVIKELSE FÖR VATTEN PÅ LINGONVÄGEN HOS
LIBO**

Lingonvägen Godtagbar kostnad för vatten/kvartal utöver det som ingår i hyreskostnaden	1 rok	2 rok	3 rok	4 rok
1 pers	105 kr			
2 pers	630 kr	210 kr		
3 pers	1155 kr	735 kr	315 kr	
4 pers	1680 kr	1260 kr	840 kr	420 kr

5 pers	2205 kr	1785 kr	1365 kr	945 kr
6 pers	2730 kr	2310 kr	1890 kr	1470 kr
7 pers	3255 kr	2835 kr	2415 kr	1995 kr
8 pers	3780 kr	3360 kr	2940 kr	2520 kr
9 pers	4305 kr	3885 kr	3465 kr	3045 kr

Ex. 6 pers i 3 rok.

$3 \text{ pers} * 140 \text{ kr/mån} * 0,25 \% \text{ extra vattenförbrukning} * 3 \text{ mån} = 315 \text{ kr}$

$3 \text{ pers} * 140 \text{ kr/mån} * 1,25 \% * 3 \text{ mån} = 1575 \text{ kr}$ $1575 \text{ kr} + 315 \text{ kr} = \text{Tot. } 1890 \text{ kr/kvartal}$
kan godtas i extra kostnad för vattenförbrukning

Hushållsel

Enligt Magnus Reidén (81234) som är kommunens klimat och energirådgivare kan 6000 kWh/år för 4 personer ses som en normalförbrukning. Beakta att detta kan variera mycket beroende på hur energisnål/slösande medlemmarna i hushållet är.

Om klienten bor i egen villa så har denne en högre nätavgift gentemot de som bor i lägenhet.

Enligt Magnus beräknas totalkostnaden per kWh till 2 kr/kWh.

	kWh/mån	2kr/mån	Pålägg 25%
1 person	190	380	475
2 personer	240	480	600
3 Personer	290	580	725
4 personer	340	680	850
5 personer	390	780	975
6 personer	440	880	1100
7 personer	490	980	1225
8 personer	540	1080	1350

Beräkningen över har gjorts tillsammans med Magnus Reidén. Har varit i kontakt med konsumentverket och Linde Energi men de båda svarade att det är väldigt svårt att göra en schablon över vad elkostnaden för ett hushåll borde uppgå till. Se därför beräkningen med överseende då det är en ungefärlig uträkning.

2019-02-27

Socialförvaltningen
Marlene Hedblad
0581-812 12
marlene.hedblad@lindesberg.se

Socialnämnden

Riktlinje riskhantering, avvikelshantering SoL och LSS samt annan avvikelse

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Riktlinje för riskhantering, avvikelshantering SoL och LSS samt annan avvikelse

Ärendebeskrivning

Avvikelser ska rapporteras inom olika lagrum, denna riktlinje avser avvikelser inom SoL och LSS och annan avvikelse.

- SoL och LSS avvikelse en händelse som medfört eller kunnat medföra någon typ av obehag eller skada för den enskilde, till exempel bristande omsorg eller brister i dokumentationen.
- Annan avvikelse är något som avviker i det dagliga arbetet och ger negativa konsekvenser som ej är direkt kopplat till den enskilde. Exempelvis tekniska problem, informationsbrister, bristande rutiner i arbetsflöden, brist i administrativa rutiner, brister i verksamhetssystemet osv.”

Revideringar i riktlinje för riskhantering, avvikelshantering SoL och LSS samt annan avvikelse finns under nedanstående rubriker:

- 1 Inledning
- 2.3.1 Hur
- 2.3.2 Bakomliggande orsaker
- 4.3 Definition
- 5.3 Ansvarsfördelning

Samtliga revideringar i riktlinjen är gulmarkerade. Riktlinjen kompletterar riktlinje för annan avvikelse. De främsta revideringarna är tillägg gällande information om annan avvikelse samt utifrån ny beslutad riskmatris som är kommunövergripande.

Mladenka Gustafsson
Förvaltningschef

Marlene Hedblad
Handläggare

För kännedom:

Utvecklingsstrateg

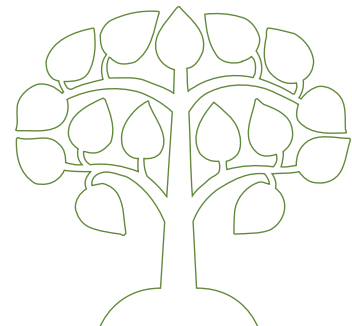
Bilagor:

Riktlinje för riskhantering, avvikelshantering SoL och LSS samt annan avvikelser

Riskhantering, avvikelshantering SoL och LSS samt annan avvikelse

Socialnämnd

Strategi
Plan/program
» Riktlinje
Regler och instruktioner

Fastställt av: Socialnämnden

Datum: 2015-04-01/Reviderad 2016-05-19, 2021-03-10

För revidering ansvarar: Utvecklingsstrateg Socialförvaltningen

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Socialförvaltningen

Dokumentet gäller för: Socialförvaltningen

Dokumentet gäller till och med: 20xx-xx-xx

Innehåll

1	Inledning.....	4
2	Riskhantering.....	4
2.1	Säkerhetskultur	4
2.2	Risکانالys – händelseanalys	4
2.3	Riskhantering	5
2.3.1	Hur	5
2.3.2	Bakomliggande orsaker	5
3	Riskmatris.....	6
4	Avvikelsehantering.....	7
4.1	Syfte	7
4.2	Mål.....	7
4.3	Definition.....	7
5	Ansvar	8
5.1	Föreskrift.....	8
5.2	Socialtjänsten.....	8
5.3	Ansvarsfördelning	8
6	Lex Sarah.....	9
7	Regelverk	9

1 Inledning

Att arbeta förebyggande är viktigt för att undvika fel och brister i inom verksamheterna. Genom risk- och händelseanalyser kan verksamheten ständigt förbättras och kvalitetssäkras.

All personal som arbetar inom Socialförvaltningens verksamheter måste arbeta förebyggande samt veta och förstå varför man ska rapportera avvikelser eller misstankar om missförhållanden. Personal ska känna sig trygg med avvikelshantering och dess syfte. En avvikelserapport fokuserar i första hand på vad som inträffat och inte på vem som varit inblandad.

Avvikelser ska rapporteras inom olika lagrum, denna riktlinje avser avvikelser inom SoL och LSS och annan avvikelse.

- SoL och LSS avvikelse en händelse som medfört eller kunnat medföra någon typ av obehag eller skada för den enskilde, till exempel bristande omsorg eller brister i dokumentationen.
- Annan avvikelse är något som avviker i det dagliga arbetet och ger negativa konsekvenser som ej är direkt kopplat till den enskilde. Exempelvis tekniska problem, informationsbrister, bristande rutiner i arbetsflöden, brist i administrativa rutiner, brister i verksamhetssystemet osv.

Avvikelser uppträder vanligtvis inte slumpvis utan orsak, utan bakom händelserna ligger ofta brister i rutiner eller organisation. Genom att arbeta systematiskt med risk- och händelseanalyser samt avvikelshantering förbättras verksamheten och kvaliteten inom socialförvaltningen i Lindesberg **kommun**.

2 Riskhantering

2.1 Säkerhetskultur

Tecken på en god säkerhetskultur är

- En organisation som uppmärksammar att fel inträffar
- Medarbetare kan rapportera avvikelser och risker utan rädsla
- Det finns ett utvecklat samarbete mellan personal, enheter och olika samverkanspartners för att lösa problem

2.2 Riskanalys – händelseanalys

Ett förebyggande säkerhetsarbete kan delas upp i riskanalys och händelseanalys.

Riskanalysen blickar framåt och frågar: *vad kan hända?* Riskanalysen är viktig för att förebygga innan skada sker.

Händelseanalysen blickar tillbaka och frågar: *vad har hänt?* Händelseanalysen är viktig i avvikelshantering för att undvika upprepade händelser.

2.3 Riskhantering

I Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9) fastslås att i verksamhet som omfattas av Hälso- och sjukvårdslagen, Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade gäller följande:

Ledningssystemet ska säkerställa att det finns rutiner för att

1. *Identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten*
2. *Åtgärda orsakerna till riskerna*
3. *Göra särskilda riskbedömningar vid väsentliga förändringar i verksamheten*

2.3.1 Hur

I kontakten med den enskilde ska, om behov föreligger eller uppstår, risker bedömas, åtgärdas, följas upp och dokumenteras.

Exempel på risker är: brist i kommunikation mellan personal, introduktion av nyanställda, sekretess, medicinhantering gällande egenvård - som inte omfattas av den kommunala sjukvården, tolk vid behov, rätten till överklagan, företräde för nämnden. Enhetschefen ansvarar för att det finns rutiner eller upprättas för detta på enheten om den saknas. All personal har ett ansvar för att förebygga allvarliga händelser.

Annan risk som inte direkt kopplad till enskild

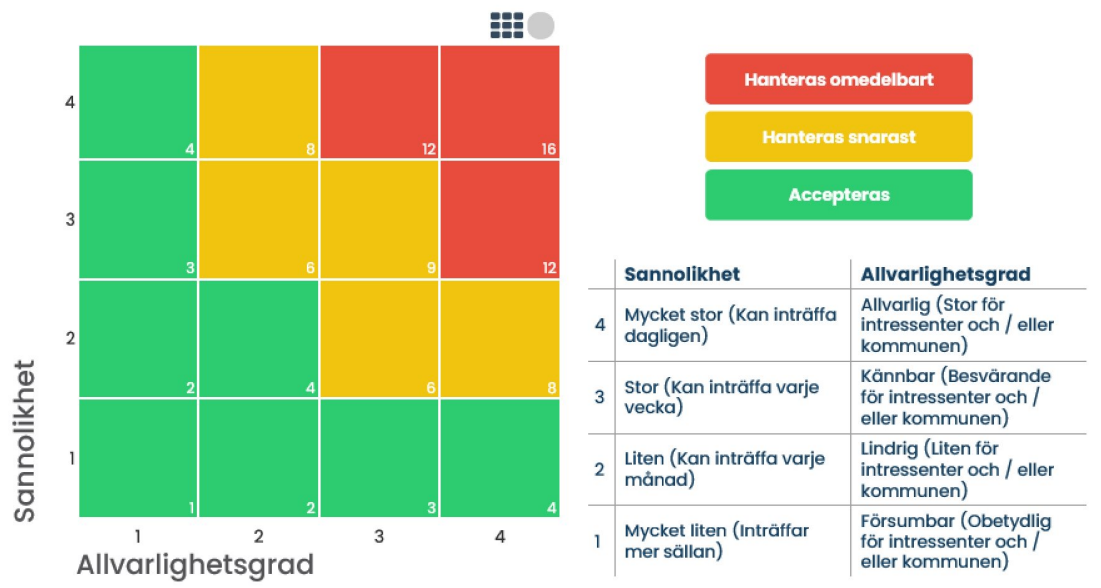
Exempel på risker i detta avseende är: tekniska problem, informationsbrister, bristande rutiner i arbetsflöden, brist i administrativa rutiner, brister i verksamhetssystemet. Enhetschefen ansvarar för att det finns rutiner eller upprättas för detta på enheten om den saknas. All personal har ett ansvar för att förebygga allvarliga händelser.

2.3.2 Bakomliggande orsaker

Exempelvis

- Processer, rutiner och riktlinjer
- Kommunikation och information
- Utbildning och kompetens
- Teknik, utrustning och apparater
- Säkerhet

3 Riskmatris

Riskmatrisen symboliseras av 3 färger och rangordningar. Genom att multiplicera värdet för allvarlighetsgrad med värdet för sannolikhet får man fram riskens storlek.

Grön 1-4 Risker med detta värde ska observeras och följas upp.

Gul 6-9 Risker med detta värde ska hanteras inom en 6-månaders period.

Röd 12-16 Risker med detta värde är kritiska ska åtgärdas direkt.

		<i>Allvarlighetsgrad</i>			
		Mindre (1)	Måttlig (2)	Betydande (3)	Hög (4)
<i>Sannolikhet</i>	Mycket liten (1)	1	2	3	4
	Liten (2)	2	4	6	8
	Stor (3)	3	6	9	12
	Mycket stor (4)	4	8	12	16

(Tidigare matris)

4 Avvikelsehantering

Avvikelsehantering ingår i ledningssystemet enligt Socialstyrelsens författningssamling 2011:9 (SOSFS 2011:9). Socialtjänsten är skyldig att inneha rutiner för avvikelserapportering.

4.1 Syfte

Att öka kunskaperna om riskerna och utifrån erfarenheterna av händelser vidta förebyggande åtgärder och minska förutsättningarna för att avvikelser upprepas.

4.2 Mål

Kvalitetssäkring/utveckling genom att utreda behov av förbättringsåtgärder och vidta åtgärder för att inte samma händelse ska inträffa igen.

4.3 Definition

Avvikelse enligt SoL & LSS

Med avvikelse SoL och LSS menas en händelse som lett till eller hade kunnat leda till missförhållanden. Med avvikelshantering avses rutiner för att identifiera, dokumentera och rapportera händelser samt för att fastställa och åtgärda orsaker, utvärdera åtgärdernas effekt och sammanställa och återföra erfarenheterna av en händelse.

En avvikelse kan exempelvis vara:

- Felaktig eller vilseledande information till personal, boende eller anhörig
- Brister i arbetsrutiner, i socialtjänstens organisation och i samarbete mellan olika professioner
- Brister i bemötande
- Avsteg från beviljad insats, försenad insats (om tidsangivelsen är dokumenterad i genomförandeplanen) eller helt utebliven insats
- Felaktig, otillräcklig eller vilseledande dokumentation

Annan avvikelse

Med annan avvikelse menas något som avviker i det dagliga arbetet och ger negativa konsekvenser men som ej är direkt kopplat till den enskilde. Med avvikelshantering avses rutiner för att identifiera, dokumentera och rapportera händelser samt för att fastställa och åtgärda orsaker, utvärdera åtgärdernas effekt och sammanställa och återföra erfarenheterna av en händelse.

Annan avvikelse kan exempelvis vara:

- Tekniska problem
- Brister i verksamhetssystem
- Informationsbrister
- Bristande rutiner

Annan avvikelse är aldrig direkt kopplad till den enskilde.

5 Ansvar

5.1 Föreskrift

I Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9) fastslås att i den verksamhet som omfattas av socialtjänstlagen gäller följande: Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner för att

1. Anmäla till myndigheter i enlighet med gällande författningar
2. Identifiera, dokumentera och rapportera negativa händelser och tillbud samt fastställa och åtgärda orsakerna och följa upp vidtagna åtgärders effekt
3. Sammanställa och återföra negativa och positiva erfarenheter från avvikelshantering till verksamhetens personal och berörda
4. Använda erfarenheterna från avvikelshantering i det förebyggande riskhanteringsarbetet, ta tillvara förslag och klagomål från den enskilde, anhöriga och personal

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9) för den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid Statens institutionsstyrelse finns i 14 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) och för den som fullgör uppgifter i verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade finns i 24 b § LSS att rapportera avvikelser som är av betydelse. Socialtjänsten skall följa upp avvikelshantering och snarast göra en bedömning om det inträffade enbart skall hanteras i det lokala säkerhetsarbetet eller om avvikelserna också skall Lex Sarah rapporteras till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

5.2 Socialtjänsten

Är skyldig att ha riktlinjer för avvikelserrapportering som en del av kvalitetssystemet för socialtjänsten.

5.3 Ansvarsfördelning

All personal är skyldig att snarast rapportera till berörd enhetschef och skriva avvikelserrapport i journalsystemet där det är möjligt annars på blankett. Flödesschema för avvikelser ska följas. Övriga avvikelser rapporteras via särskild blankett, Annan avvikelserrapport.

Personal ansvarar för att omedelbart vidta åtgärder om så krävs för enskilds säkerhet och bedömer om kontakt med enhetschef ska tas. Enhetschef ska göra uppföljning på avvikelser. Vid avvikelser av allvarlig karaktär ska kontakt tas med verksamhetschef. Anhörig ska informeras om medgivande getts.

Enhetschef ansvarar för att riktlinjerna är väl kända och följs av all personal. Att i samverkan med verksamhetschef utreda, analysera och åtgärda inträffade avvikelser. Sammanställa avvikelser varje år på respektive enhet man ansvarar för.

Verksamhetschef ansvarar för att analysera, riskbedöma, kommentera, följa upp och vid behov ge åtgärdsförslag på avvikelserna till enheterna. Att utreda, besluta och rapportera till IVO enligt Lex Sarah med **beslut från förvaltningschef**. Att underrätta den

enskilde/anhöriga om att Lex Sarah rapportering görs och svarar också för att överlämna en kopia på IVO:s beslut efter rapportering. Socialnämnden ska informeras om att en rapportering enligt Lex Sarah har gjorts.

6 Lex Sarah

I socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2011:5 (2013:16) gäller rapporteringsskyldighet enligt Lex Sarah i SoL och LSS. Lex Sarah omfattar alla områden inom Socialförvaltningen.

Syftet med Lex Sarah är att bidra till att den enskilde får insatser av god kvalitet och till att skydda den enskilde från missförhållanden och risker för missförhållanden. Rapporteringsskyldigheten ska vara ett stöd för de som är verksamma inom området att rapportera utan rädsla för repressalier.

Läs mer om Lex Sarah under Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete inom Socialförvaltningen på LinNet.

7 Regelverk

SOSFS 2011:9 Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården

SOSFS 2011:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om anmälningsskyldighet enligt Lex Sarah

Socialtjänstlagen (2001:453)

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Lagen (1998:870) om vård av missbrukare i vissa fall

Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Socialförsäkringsbalken 2010:659

Socialförvaltningen
Marlene Hedblad
0581-812 12
marlene.hedblad@lindesberg.se

Socialnämnden

Riktlinje lex Sarah

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Riktlinje lex Sarah

Ärendebeskrivning

Bestämmelserna om Lex Sarah är en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att missförhållanden inte ska uppstå eller upprepas. Om ett missförhållande ändå uppstår ska verksamheten lära av det för att förhindra att liknande missförhållanden inträffar igen. Därför är det viktigt att identifiera bakomliggande orsaker till missförhållandet. Bakomliggande orsaker till ett missförhållande är orsaker som finns på systemnivå: något som är relaterat till organisationen i sig, ledningen och styrningen av en verksamhet och därför bidrar till varför ett missförhållande kan inträffa. Syftet med utredningen är således inte att peka ut någon enskild anställd som syndabock, utan att förstå varför missförhållandet kunde inträffa i verksamheten. På så sätt kan verksamheten förhindra att något liknande inträffar igen.

De revideringar som gjorts i dokumentet riktlinje för lex Sarah finns under rubrikerna:

- 4.1 Information om rapporteringsskyldighet
- 7.1 Dokumentation av utredning
- 9. Uppföljning

Samtlig reviderad text är gulmarkerad. Framförallt har det lagts till information om vilken dokumentation som ska ingå i en utredning samt ansvaret att följa upp att de beslutade åtgärderna haft avsedd effekt.

Mladenka Gustafsson
Förvaltningschef

Marlene Hedblad
Handläggare

För kännedom:

Utvecklingsstrateg

Bilagor:

Riktlinje lex Sarah

LINDESBERGS
KOMMUN

Riktlinje Lex Sarah

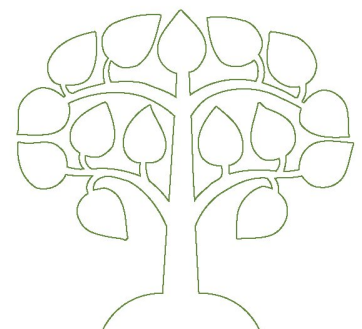
Socialnämnd

Strategi

Plan/program

» Riktlinje

Regler och instruktioner

Fastställt av: Socialnämnd

Datum: 2016-11-17, 20xx-x-x

För revidering ansvarar: Utvecklingsstrateg

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Utvecklingsstrateg

Dokumentet gäller för: Socialförvaltningen

Dokumentet gäller till och med: 20xx-xx-xx

Innehåll

1. Inledning.....	4
2. Syfte.....	4
3. Omfattning och avgränsning.....	4
4. Rapporteringsskyldighet	5
5. Rapportering	5
6. Vad ska rapporteras	6
7. Utredning.....	6
8. Bedömning	8
9. Uppföljning.....	8

1. Inledning

Dessa riktlinjer omfattar rapportering av missförhållanden enligt lex Sarah inom såväl myndighetsutövning som genomförandet av beslutade insatser enligt socialtjänstlagen, 14 kap. 3 § SoL och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, 24 b § LSS.

Enligt bestämmelserna om Lex Sarah i SoL och LSS ska

- Den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande, som rör den som får, eller kan komma i fråga för insatser inom verksamheten
- Den som bedriver verksamheten ska utreda och avhjälpa eller undanröja det rapporterade missförhållandet utan dröjsmål
- Den som bedriver verksamheten, ska om det visar sig att missförhållandet är allvarligt, snarast anmäla det till Inspektionen för vård och omsorg
- Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet

2. Syfte

Socialtjänstlagen 14 kap. 2 §: ”Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänstlagen eller vid statens institutionsstyrelse ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet”

Bestämmelserna om Lex Sarah är en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att missförhållanden inte ska uppstå eller upprepas. Om ett missförhållande ändå uppstår ska verksamheten lära av det för att förhindra att liknande missförhållanden inträffar igen. Därför är det viktigt att identifiera bakomliggande orsaker till missförhållandet. Bakomliggande orsaker till ett missförhållande är orsaker som finns på systemnivå: något som är relaterat till organisationen i sig, ledningen och styrningen av en verksamhet och därför bidrar till varför ett missförhållande kan inträffa.

Syftet med utredningen är alltså inte att peka ut någon enskild anställd som syndabock, utan att förstå varför missförhållandet kunde inträffa i verksamheten. På så sätt kan verksamheten förhindra att något liknande inträffar igen.

3. Omfattning och avgränsning

Riktlinjen omfattar alla verksamheter inom socialnämnden i Lindesbergs kommun.

En rapport om missförhållande kan inte göras om man får kännedom om missförhållanden i en annan organisation, till exempel en yrkesmässigt bedriven verksamhet. I dessa fall kan bristerna påtalas till anställda i den aktuella verksamheten. När verksamheten blivit uppmärksam på bristerna kan de ha skyldighet att rapportera inom sin verksamhet. Det är också möjligt att vända sig direkt till IVO och påtala missförhållanden som uppmärksammats.

4. Rapporteringsskyldighet

Rapporteringsskyldigheten gäller den egna verksamheten. Gränsen för den egna verksamheten går vid den egna nämnden i en kommunal verksamhet. Om man uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande i en annan av kommunens förvaltningar ska detta hanteras enligt förvaltningens riktlinje för avvikelser.

Rapporteringsskyldigheten omfattar även sådant som man som anställd får kännedom om när man inte är i tjänst. Rapporteringen ska göras snarast, senast när man återgår i tjänst. Vid längre tids frånvaro bör rapportering göras omgående.

4.1 Information om rapporteringsskyldighet

Information om skyldigheten att rapportera missförhållanden och risker för missförhållanden ska ges till den som omfattas av skyldigheten **påbörjar sin anställning, vikariat, praktik eller liknande uppdrag**. Informationen ska ges såväl skriftligt som muntligt av närmaste chef.

Eftersom rapporteringsskyldigheten gäller direkt när en anställd, uppdragstagare eller praktikant påbörjar sin anställning, sitt uppdrag eller sin praktikperiod behöver informationen lämnas så snart som möjligt. Detta är en del av introduktionen på arbetsplatsen.

Information ska ges återkommande på arbetsplatsträffar två gånger per år av ansvarig chef.

5. Rapportering

Anställda ska rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden till den som bedriver verksamheten. Den anställde ska alltså inte rapportera missförhållanden till IVO.

Den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten och i verksamheter enligt lagstiftningen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade omfattas av rapporteringsskyldigheten.

Det är:

- Anställda
- Uppdragstagare
- Praktikanter under utbildning
- Deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program

En rapport om ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande ska lämnas genast, alltså när missförhållandet uppmärksammas eller när den rapporteringsskyldige får kännedom om det på ett annat sätt.

Socialnämnden ska alltid informeras omgående när en rapport om missförhållande eller påtaglig risk för missförhållande inkommer.

6. Vad ska rapporteras

Rapporteringskyldigheten gäller missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden i den egna verksamheten som drabbar en eller flera enskilda som insatser eller kan komma ifråga för insatser

- Inom socialtjänsten
- I verksamheter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller vid utförande av personlig assistans där försäkringskassan beviljat assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken

Missförhållanden innebär att den som får eller kan komma att få insatser inom verksamheten inte får god omvårdnad, inte lever under trygga förhållanden eller inte får ett bra stöd, god service och ett gott bemötande. Med missförhållanden avses såväl utförda handlingar som någon av försummelse eller annat skäl har underlåtit att utföra och som innebär eller har inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska och psykiska hälsa. Ett missförhållande kan alltså vara såväl aktiva olämpliga handlingar som försummelser (uteblivna handlingar), exempelvis:

- Brister i omsorg, stöd och service som utgör ett hot mot den enskildes liv, hälsa och säkerhet, exempelvis bristande tillsyn
- Bemötande som klart avviker från grundläggande krav på respekt för självbestämmande, integritet, trygghet och värdighet
- Om utredningsförfarandet uppenbart bryter mot vad som gäller för utredning eller att utredning inte genomförs. Beslut kan överklagas och omfattas därför inte av Lex Sarah
- Fysiska övergrepp, fysiskt våld – slag, nypningar, hårda tag, fasthållande fysiskt tvång
- Sexuella övergrepp
- Psykiska övergrepp – kränkningar, hot, trakasserier, tvång
- Ekonomiska övergrepp såsom stöld, utpressning och förskingring
- Brister i utförande av insatser (insatser som utförts felaktig eller inte alls)
- Brister i fysisk miljö, utrustning och teknik

Återkommande brister i handläggningen och i insatserna, som till exempel beror på bristande arbetsrutiner, kan sammantaget utgöra missförhållanden eller risker för missförhållanden även om bristerna var för sig inte kan anses vara det. Misstänks att det kan vara så ska en utredning inledas som en del av det systematiska förbättringsarbetet.

Även när enskilda i verksamheten utsätter varandra för övergrepp ska detta anmälas som ett missförhållande.

7. Utredning

När den som bedriver verksamheten tar emot en rapport om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande ska det rapporterade utredas, dokumenteras och avhjälpas eller undanröjas. Om ett missförhållande eller en risk för ett missförhållande är allvarligt ska den som bedriver verksamheten snarast anmäla det till IVO.

- Omedelbart när en rapport har tagits emot vidtas de nödvändiga åtgärder som situationen kräver för att skydda den enskilde
- Utan dröjsmål göra en utredning av det rapporterade missförhållandet eller risken för missförhållande
- Dokumentera utredningen
- Vidta de åtgärder som behövs för att undanröja eller avhjälpa missförhållandet eller risken för missförhållande
- Dokumentera de åtgärder som har vidtagits för att förhindra att liknande missförhållanden inträffar igen
- Informera socialnämnden

7.1 Dokumentation av utredning

Enligt SOSFS kap 5 2 § ska en lex Sarah utredning beskriva:

1. vad det rapporterade missförhållandet eller risken för ett missförhållande har bestått i och vilka konsekvenser det har fått eller kunde ha fått för den enskilde,
2. när den muntliga eller skriftliga rapporten har tagits emot,
3. när och hur missförhållandet eller risken för ett missförhållande har uppmärksammats,
4. när missförhållandet har inträffat,
5. de orsaker till missförhållandet eller risken för ett missförhållande som har identifierats,
6. om något liknande har inträffat i verksamheten tidigare och i så fall varför det har inträffat igen, och
7. bedömningen av om något liknande skulle kunna inträffa igen.

3 § Av dokumentationen ska det vidare framgå

1. vilka åtgärder som har vidtagits för att undanröja eller avhjälpa missförhållandet eller risken för ett missförhållande samt tidpunkt för dessa,
2. vad som i övrigt har framkommit under utredningen, och
3. vilket beslut eller ställningstagande som utredningen har avslutats med.

4 § För varje uppgift som dokumenteras under utredningen ska det framgå

1. vilket datum uppgiften dokumenterades,
2. varifrån uppgiften kommer,
3. vad som är faktiska omständigheter och vad som är bedömningar, och
4. vem (namn och befattning eller titel) som har dokumenterat uppgiften.

5 § De åtgärder som har vidtagits eller planeras i verksamheten för att förhindra att liknande missförhållanden eller risker för missförhållanden uppkommer igen ska dokumenteras.

8. Bedömning

I utredning ska framgå huruvida händelsen bedöms som ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande enligt SoL kap 14 §6 eller enligt SoL kap 14 §7 som ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande.

Förvaltningschef fattar enligt delegationsordningen beslut om Lex Sarah-rapporteringen ska anmälas till IVO.

9. Uppföljning

Senast sex månader efter avslutat utredning och/eller enligt åtgärdsplan ansvarar enhetschef för att följa upp om åtgärderna har haft avsedd effekt enligt uppföljningsmall.

Socialförvaltningen
Marlene Hedblad
0581-812 12
marlene.hedblad@lindesberg.se

Socialnämnden

Riktlinje för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Riktlinje för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Ärendebeskrivning

Socialnämndens uppbyggnad av ledningssystem utgår från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9, inom Socialtjänstlagen (SoL), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Lagen om särskilt stöd och service (LSS). Ledningssystemet anpassas efter verksamhetens inriktning och omfattning.

Ledningssystemet syftar till att systematiskt kvalitetssäkra och utveckla verksamhet. Socialnämndens ledningssystem omfattar samtlig verksamhet inom nämndens ansvarsområde.

Revideringarna är gulmarkerade och finns under rubrikerna:

- 1.1 Ledningssystemets uppbyggnad
- 1.3 Kvalitetsbegreppet
- 4.1 Målarbete
- 5. Organisation och ansvar
- 5.1 Socialnämnd
- 5.3 Verksamhetschef
- 5.4 Enhetschef
- 8.4.3 Hantering av annan avvikelse

Under rubrik 4.1 Målarbete utgår revideringarna från att kommunfullmäktige beslutade i februari 2019 om ny *Styrmodell för ledning och styrning*. Den nya styrmodellen innebär att verksamheter utgår från verksamheternas grunduppdrag och genomför nulägesanalys och omvärldsanalys som syftar till att identifiera prioriterade utvecklingsområden. Detta görs på samtliga politiska- och verksamhetsnivåer och de förutsättningar respektive verksamhet och nivå har.

Målen ska vara relevanta för den organisatoriska nivå de formuleras för. Det vill säga kommunövergripande frågor för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, nämndspecifika för nämnden utifrån nämndens uppdrag/reglemente, verksamhetspecifika för verksamheterna samt enhetspecifika för respektive enhet. Målen ska stödja och ge förutsättningar för att verksamheterna ska klara sitt grunduppdrag. Antalet mål ska vara få,

max fem stycken per varje organisatorisk nivå. Uppföljning och utvärdering bör alltid ske med utgångspunkt i vilket värde som skapas för medborgaren.

Mladenka Gustafsson
Förvaltningschef

Marlene Hedblad
Handläggare

För kännedom:

Utvecklingsstrateg

Bilagor:

Riktlinje för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Funktionsstöd
Boel Persson
Boel.Persson@lindesberg.se

Socialnämnden

Information från verksamheten om funktionsstöd 18 mars 2021.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Tacka för informationen och lägga den till handlingarna

Ärendebeskrivning

Verksamhet vilar på 4 olika områden som vi ska balansera och förhålla oss till.

1. Lagstiftning som sätter ramar och krav.
2. Politiken som också sätter ramar och ger förutsättningar för vårt arbete. Ett exempel är Socialnämndens värdegrund.
3. Våra enskilda som har fått en insats beviljad av våra handläggare – detta ger verksamheten i uppdrag att verkställa insatsen utifrån den enskildes behov och förutsättningar.
4. Personal och enhetschefer utgör det sista området där vi har olika roller och ansvar.

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)

Det är den lag som är grunden för samtliga verksamheter inom Funktionsstöd.

Personen ska enligt LSS tillförsäkras **goda levnadsvillkor**. Målet är att personen med funktionsnedsättning ska känna **delaktighet och jämlikhet** i samhället och kunna delta i samhällslivet på samma villkor som andra. Insatserna ska vara **varaktiga och samordnade**. De ska anpassas till personernas **behov, vara lättillgängliga** och **stärka förmågan att leva ett självständigt liv**.

LSS är en rättighetslag där man för att bli beviljad en insats måste tillhöra någon av 3 olika personkretsar. Inom ramen för lagen finns det 10 specificerade insatser att ansöka om.

Vår verksamhet i kommunen

- vi har 15 grupp – och servicebostäder med 97 boendeplatser åldersspannet är 23 – 82 år.
- Vi har ett korttids för barn och ungdomar, med idag 19 enskilda som har beviljats insats
- Daglig verksamhet med ca 140 beslut
- Personlig Assistans där kommunen är arbetsgivare. Idag har vi 17 assistans ärenden.
- Kontaktperson, ledsagare, avlösare, stödfamilj

Tidigare så hade vi en tydligare indelning på våra boenden. Några boende var inriktade på "omsorg" – utvecklingsstörning, andra var inriktade mer på psykiatri och psykisk ohälsa. Några av våra boenden var våra "äldreboende".

I dag har vi svårt att bibehålla dessa indelningar då vi måste erbjuda den person som står i kö den plats som är ledig på något av våra boende, detta innebär att det blir blandade diagnoser på alla våra boende.

Vi har utmaningar redan idag då både nya och gamla enskilda ställer andra krav på verksamheten och personalen att utvecklas och förändras. Framtiden kommer att ge oss fler utmaningar, kanske annorlunda utmaningar. Dessa utmaningar måste vi anta och hantera på bästa sätt så att alla våra enskilda får det som lagen ger dem rätt till; goda levandsvillkor, delaktighet och jämlikhet och en stärkt förmåga att leva ett självständigt liv.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Boel Persson
Handläggare

För kännedom:

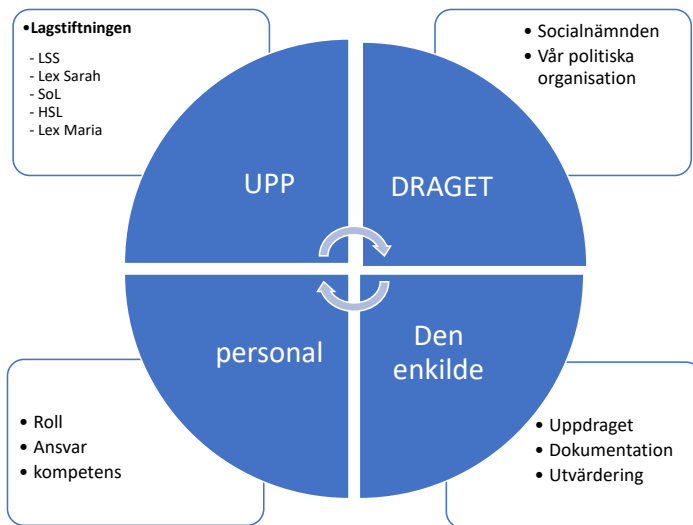
Enhetschef Boel Persson

Bilagor:

Presentation funktionsstöd

Avdelning för Funktionsstöd

Vad är vårt uppdrag enligt LSS?

**Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
(1993:387)**

LSS – Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

- Rättighetslag
- 3 olika personkretsar
- 10 specificerade insatser

LSS lagens mål

Att tillförsäkra personer med omfattande funktionsnedsättningar en god service och ett gott stöd.

Att den enskilde ska kunna leva som andra trots sin funktionsnedsättning

Personkretsar LSS

För att bli beviljad en insats enligt LSS måste man tillhöra någon av följande personkretsar.

1. Person med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
2. Person med betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning eller hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
3. Person med andra **varaktiga** fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är **stor** och förorsakar **betydande** svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett **omfattande** behov av stöd eller service

LSS omfattar 10 insatser:

1. Rådgivning och annat personligt stöd
2. Personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för assistans
3. Ledsagarservice
4. Kontaktperson
5. Avlösarservice i hemmet
6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. Korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år
8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service
9. Bostad med särskild service för vuxna
10. Daglig verksamhet (endast personkrets 1 och 2)

Vår verksamhet i kommunen

- vi har 15 grupp – och servicebostäder
- Vi har ett korttids för barn och ungdomar.
- Daglig verksamhet
- Personlig Assistans där kommunen är arbetsgivare.

- Kontaktperson, ledsagare, avlösare, stödfamilj

Funktionsstöd
Boel Persson
Boel.Persson@lindesberg.se

Socialnämnden

Information från verksamheten om funktionsstöd 18 mars 2021.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Tacka för informationen och lägga den till handlingarna

Ärendebeskrivning

Verksamhet vilar på 4 olika områden som vi ska balansera och förhålla oss till.

1. Lagstiftning som sätter ramar och krav.
2. Politiken som också sätter ramar och ger förutsättningar för vårt arbete. Ett exempel är Socialnämndens värdegrund.
3. Våra enskilda som har fått en insats beviljad av våra handläggare – detta ger verksamheten i uppdrag att verkställa insatsen utifrån den enskildes behov och förutsättningar.
4. Personal och enhetschefer utgör det sista området där vi har olika roller och ansvar.

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)

Det är den lag som är grunden för samtliga verksamheter inom Funktionsstöd.

Personen ska enligt LSS tillförsäkras **goda levnadsvillkor**. Målet är att personen med funktionsnedsättning ska känna **delaktighet och jämlikhet** i samhället och kunna delta i samhällslivet på samma villkor som andra. Insatserna ska vara **varaktiga och samordnade**. De ska anpassas till personernas **behov, vara lättillgängliga** och **stärka förmågan att leva ett självständigt liv**.

LSS är en rättighetslag där man för att bli beviljad en insats måste tillhöra någon av 3 olika personkretsar. Inom ramen för lagen finns det 10 specificerade insatser att ansöka om.

Vår verksamhet i kommunen

- vi har 15 grupp – och servicebostäder med 97 boendeplatser åldersspannet är 23 – 82 år.
- Vi har ett korttids för barn och ungdomar, med idag 19 enskilda som har beviljats insats
- Daglig verksamhet med ca 140 beslut
- Personlig Assistans där kommunen är arbetsgivare. Idag har vi 17 assistans ärenden.
- Kontaktperson, ledsagare, avlösare, stödfamilj

Tidigare så hade vi en tydligare indelning på våra boenden. Några boende var inriktade på "omsorg" – utvecklingsstörning, andra var inriktade mer på psykiatri och psykisk ohälsa. Några av våra boenden var våra "äldreboende".

I dag har vi svårt att bibehålla dessa indelningar då vi måste erbjuda den person som står i kö den plats som är ledig på något av våra boende, detta innebär att det blir blandade diagnoser på alla våra boende.

Vi har utmaningar redan idag då både nya och gamla enskilda ställer andra krav på verksamheten och personalen att utvecklas och förändras. Framtiden kommer att ge oss fler utmaningar, kanske annorlunda utmaningar. Dessa utmaningar måste vi anta och hantera på bästa sätt så att alla våra enskilda får det som lagen ger dem rätt till; goda levandsvillkor, delaktighet och jämlikhet och en stärkt förmåga att leva ett självständigt liv.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Boel Persson
Handläggare

För kännedom:

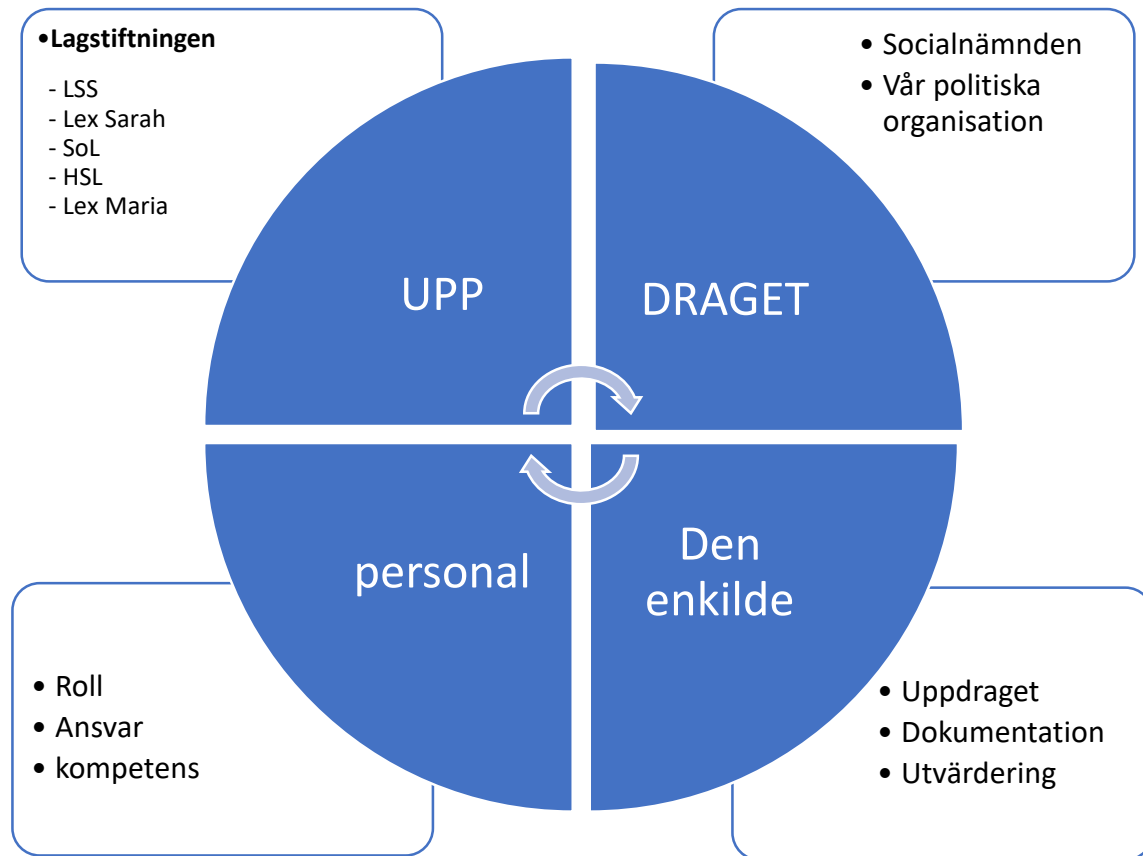
Enhetschef Boel Persson

Bilagor:

Presentation funktionsstöd

Avdelning för Funktionsstöd

Vad är vårt uppdrag enligt LSS?

**Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
(1993:387)**

LSS – Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

- Rättighetslag
- 3 olika personkretsar
- 10 specificerade insatser

LSS lagens mål

Att tillförsäkra personer med omfattande funktionsnedsättningar en god service och ett gott stöd.

Att den enskilde ska kunna leva som andra trots sin funktionsnedsättning

Personkretsar LSS

För att bli beviljad en insats enligt LSS måste man tillhöra någon av följande personkretsar.

1. Person med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
2. Person med betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning eller hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
3. Person med andra **varaktiga** fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är **stor** och förorsakar **betydande** svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett **omfattande** behov av stöd eller service

LSS omfattar 10 insatser:

1. Rådgivning och annat personligt stöd
2. Personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för assistans
3. Ledsagarservice
4. Kontaktperson
5. Avlösarservice i hemmet
6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år
8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service
9. Bostad med särskild service för vuxna
10. Daglig verksamhet (endast personkrets 1 och 2)

Vår verksamhet i kommunen

- vi har 15 grupp – och servicebostäder
- Vi har ett korttids för barn och ungdomar.
- Daglig verksamhet
- Personlig Assistans där kommunen är arbetsgivare.

- Kontaktperson, ledsagare, avlösare, stödfamilj

Socialförvaltningen
Madde Gustavsson
0581-816 26
mladenka.gustafsson@lindesberg.se

Socialnämnden (beredande)
Socialnämnden

Information från verksamheten 2021-03-18

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Tacka för informationen och lägga den till handlingarna

Ärendebeskrivning

Barn- och unga gruppen:

Ökning jämfört mot februari månad år 2020, nu 125 orosanmälningar. 208 pågående BBIC utredningar (barns behov i centrum).

Försörjningsstöd:

140 ansökningar via Mina sidor av 382 stycken pågående ärenden, 344 stycken avslag/delavslag. Lägre utbetalning Försörjningsstöd, färre antal sökande men fler antal barn per familj. Personuppgiftsincident har anmälts och utretts. Lex sara

Högt tryck inom familjeteamet, 18 ärenden väntar på verkställighet vilket innebär att öppningången är stängd under ett par månader (möjlighet för medborgare att söka insats utan beslut, ett antal samtal)

Funktionsstöd

Sex individer väntar på LSS boende. Ett Lex Sara ärende avslutat och ett pågående ärende. Korttidsboendet Björkstugan har semesterstängt vecka 28 till och med vecka 31. Daglig verksamhet har fortsatt begränsad verksamhet till och med maj månad.

Vård och Omsorg

På korttidsboende väntar: Nio st (1 demens särskilt boende och åtta individer väntar på plats på särskilt boende) tre individer har precis tilldelats plats.

I boendekön: Särskilt boende väntar 15 individer. Demens Särskilt boende: Nio individer. Fortsatt ökning på säbodemens beslut.

Appva införande. Info verksanpassade scheman
Ny enhetschef Källgården från 1 maj, med delat ledarskap.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Behandling	Typ
Yttrande och handlingar i ärende om verkställt beslut om korttidsvistelse enligt SoL, IVO dnr 3.3.1-25079/2020	Delegationsärende

Behandling	Typ
Dom i Förvaltningsrätten 2021-03-23 målnr 6125-20 om överklagat beslut i socialnämnden 2020-09-29 om ekonomiskt bistånd - avslag för klagande	Meddelanden
Dom i Förvaltningsrätten 2021-03-23 målnr 7627-20 om överklagat beslut i socialnämnden 2020-10-20 och 2020-11-06 om bistånd enligt SoL - avslag för klagande	Meddelanden
Dom i Förvaltningsrätten 2021-03-24 målnr 5685-20 om överklagat beslut i socialnämnden 2020-08-14 och 2020-09-11 om avgifter enligt 8 kap SoL - avslag för klagande	Meddelanden
Utredning Lex Sarah LSS Vikens gruppboende, SoL kap 14 3-7 §§	Meddelanden
Utredning Lex Sarah särskilt boende Ågård, SoL kap 14 3-7 §§	Meddelanden
Utredning Lex Sarah om uteblivet tillsynsbesök hos enskild, hemtjänsten Kärnan, SoL kap 14 3-7 §§	Meddelanden
Utredning Lex Sarah om enskild personals agerande vid Källgården, SoL 14 kap	Meddelanden
Dom i Förvaltningsrätten 2021-03-16 målnr 7052-20 om överklagat beslut i socialnämnden 2020-10-26 om ekonomiskt bistånd - avslag för klagande	Meddelanden
Dom i Förvaltningsrätten 2021-03-16 målnr 7068-20 om överklagat beslut i socialnämnden 2020-10-20 om ekonomiskt bistånd - avslag för klagande	Meddelanden
Dom i Förvaltningsrätten 2021-03-16 målnr 5262-20 om överklagat beslut i socialnämnden 2020-09-04 om ekonomiskt bistånd - avslag för klagande	Meddelanden
Beslut i Arbetsmiljöverket 2021-03-23 om att avsluta ärendet allvarligt tillbud 2021-02-04 gruppboende Källängen, Arbetsmiljöverkets dnr 2021/007530	Meddelanden
Beslut i Arbetsmiljöverket 2021-03-22 om att avsluta ärendet om allvarligt tillbud 2020-11-09 daglig verksamhet Kullgatan, dnr 2021/007055	Meddelanden